VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 14

CENA 1 D.

VIKEND ROMAN

ŠERIF DODŽ SITIJA

ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU CRTANIH ROMANA

SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og U MESECU NOVA SVESKA!

64 STRANE — 1 DINAR!

ŠERIF DODŽ SITIJA

Ostavljajući za sobom oblake prašine, ogromno krdo je prilazilo Arkanzasu, koji se kao srebro presijavao na suncu.

Čovek koji je za sobom vodio crnog bika — predvodnika krda, jahao je na riđanu, od napora okupanom u znoju i prekrivenog belom penom. Bio je širokih ramena, surovog i od vetra i kiše preplanulog lica, oštrih olovno sivih očiju i plave kose. Kožni kaput je raskopčao, tako da mu se je videla jarko crvena košulja. Na izlizanom opasaču visila su dva teška kolta.

Bio je to vođa goniča krava, Teksašanin Ben Samer.

Dok je napeto, oštrim pogledom, posmatrao okolinu, neki čudan izraz lebdeo mu je na surovom licu. Gledao je preko, prema grmljem obraslim padinama, koje su se blago spuštale prema zapadu, u pravcu Arkanzasa.

Izgledalo je kao da je Ben Samer nešto tražio.

Na čelu mu se pojavila jedna duboka bora. Bio je zabrinut.

Zatim uz jedno „Eheeej..." podiže levu ruku da goničima da znak da stanu, dok je desnom pritezao dizgine.

Ali, uz zaglušujuću buku, podvriskivanje goniča, mukanje i topot kopita, u velikom oblaku prašine valjala se i dalje reka šarenih goveda.

Tada Samer lenjim ali veštim i sigurnim pokretom izvuče kolt i opali jedan metak u vis.

Odmah je kao odgovor odjeknulo četiri pucnja oko krda.

Goniči su dojurili na znojavim i prašinom pokrivenim konjima, umorno gledajući u svoga vođu.

Džim Kaun, dugonogi mršavi kauboj, skide svoj prljavi kaubojski šešir, rukavom obrisa znoj sa čela i upita promuklo:

— Šta je?

Vodič goniča smirivao je snažnog predvodnika krda i, izbegavajući kaubojev pogled, reče:

— Ovde ćemo se odmoriti...

Mršavi kauboj iznenađeno diže guste crne obrve:

— Zar ovde?

Okrete glavu i pogleda umorno prema reci:

— Pa ima još samo petnaest milja...

— Jeste, ali životinje moraju da se odmore.

— Pa one bi se mnogo bolje odmorile dole na reci — insistirao je Džim.

— Svakako — odgovori Samer. — Ali siguran sam da bi ih tamo, iza nekog grma, posmatrao Džes Talbot.

— Zar veruješ da stočarski trgov-

ci posmatraju krda koja nailaze? Ne verujem da bilo koji trgovac to radi!

Vođa goniča je konačno privukao crnog bika, namotao kraj lasa na sedlo i zagledao se u prašinom pokrivenog predvodnika.

— Ti si, Džime, sasvim dobar kauboj, ali o stočarskim trgovcima veoma malo znaš. Talbot je prevejan momak. Znam da ima svoje ljude dole na reci. Oni ga odmah obaveštavaju kada naiđe neko krdo. On onda odmah dolazi preko i ocenjuje premorene životinje. Treba li da mu kažem: „Sačekajte jedan dan, Talbot. Onda će krdo biti odmorno. Naduće se od vode i davaće utisak site i ugojene stoke."

Džim Kaun se umorno nasmeja i reče:

— Ti to sigurno bolje znaš!

Samer je gledao u bezizrazna lica trojice ostalih ljudi.

— Ostaćemo ovde do večeras. Onda ćemo se spustiti na reku.

Goniči umorno klimnuše glavom.

Krdo se polako zaustavilo.

Ljudi su treptali, gledajući kroz oblak prašine. Džim Kaun okrete konja i otkasa nazad. Ostali kauboji su pošli za njim.

Spuštenih glava i ukočenih očiju, goveda su teško dahtala. Osećala su blizinu reke. Posle dugog putovanja, koje je trajalo više nedelja, bila su već na izmaku snage. Čak i potočići, koje je Samer sa mukom nalazio putem, nisu bili dovoljni da održe snagu goveda. Prvo, puste stepe, onda kameniti brdoviti kraj, ogoleli klanci i, konačno, nepregledna ravnica, prekrivena retkom, sasušenom travom.

Bio je to dalek, težak i naporan put od Teksasa do Dodž Sitija. I za ljude i za životinje.

Abi Ben Samer je uspeo da ga pređe.

Preko, u izmaglici, s one strane velike reke, bio je grad.

Samer zabi jedan kratak gvozdeni klin u zemlju i priveže kaiš sa predvodnikom. Onda rasedla svog riđana, sede na zemlju, izvadi pribor za pušenje i smota jednu cigaretu.

Neprekidno je gledao prema zapadu.

Džim Kaun, koji je ostao pored krda, stotinu jardi zapadno, gledao je preko leđa životinja prema vođi goniča, koji se malo izdvojio i sedeo na zemlji. Zatim i on sjaha i spusti se na zemlju tamo gde je sišao sa konja.

Umornim očima posmatrao je svog Pinta, zatim se podiže ukočenim pokretom i skinu sedlo sa životinje.

Iako veoma sporo, vrućina je ipak popuštala. Sa reke je pirkao sveži povetarac. Životinje su podigle uši i žudno upijale sveži mirisni vazduh sa reke.

Najednom Ben Samer skupi obrve i pogleda preko ka brežuljcima, gde se u daljini pojavilo nekoliko sićušnih prilika, koje su se brzo približavale. Bili su to neki jahači. Uskoro je vođa goniča mogao da izbroji dvanaestoricu ljudi. Okrete glavu i pogleda prema Džimu Kaunu.

Ovaj je ležao sa glavom naslonjenom na sedlo, šešir je navukao na lice i izgledalo je kao da spava.

Samer se udobnije namesti i takođe navuče šešir preko očiju. Izgledalo je kao da će i on da spava.

Ostali kauboji ležali su iza krda.

Pošto su žedne životinje zbog bli-

zine vode bile uznemirene, pa su mukale i trupkale po peskovitom tlu, nije se čuo dolazak nepoznatih jahača. Ali Džim Kaun iznenada skoči, dohvati svoj kolt i povika:

— Samer!

Iskusnom kauboju bilo je odmah jasno da grupa jahača, koja je jurila prema njima, nema dobre namere.

Ben Samer se ne pomače.

Tada su već nepoznati jahači pripucali na goniče.

Pogođen metkom iz puške sruši se dugonogi Kaun.

Džo Braun, Mek Kaligan i Klint Brentburn, koji su umorni odmah čvrsto zaspali, bili su pobijeni pre nego što su uspeli da dohvate svoje puške. Napadači su sa sigurnog odstojanja pucali iz svojih dalekometnih pušaka, tako da kauboji, i da su bili budni, ne bi imali šanse.

Prošlo je više od sata dok su banditi sakupili krdo koje se preplašeno bilo raspršilo.

Napred je bio Ben Samer, koji je držao predvodnika krda, a pored njega je stajao vođa bandita — jedan mali, mršavi čovek, šarenih očiju i tršave sede kose.

Samer, koji je morao da uloži puno truda da smiri podivljalog predvodnika krda, dobaci jahaču besan pogled i povika:

— Lepo si me udesio! Zašto si me pustio toliko dugo da te čekam, Skaper?

Bandit se cerekao i kreštavim glasom odgovorio:

— Znaš dobro da sam tačan, Samer. Mogao si pretpostaviti da se nešto desilo.

— A šta se to desilo?

— Sada ovde imamo jednog mnogo nezgodnog maršala.

— Do đavola, zbog jednog vašljivog maršala pustili ste me da čekam puna četiri sata?

— Vašljiv, jel'? To samo ti misliš. A ja ti kažem da je ovaj momak opasniji od deset teksaških drvoseča.

— Jesi li poludeo? Bil Flit je za mene najobičniji šonja, slabić i ništavilo, gad jedan. A, izgleda, čim on gamiže ovuda, vi već uvlačite šije.

— Kakav Bil Flit? — nasmeja se Skaper ljutito. — Tog momka već davno nema, stari momče. Taj je pre devet meseci progutao pola tuceta metaka, od čega se više nikada nije oporavio.

Ogromni predvodnik krda se jedva smirio.

— Pa? A koji li je to tako opasni momak, koji je nasledio Flita? — upita Samer, a na licu mu se pojavi podrugljivi osmeh.

Bandit ljutito obriše svoj mesnati nos.

— Odmah će te proći smeh, Samer. Taj tip ima tako poznato ime, da ćeš ga i ti i te kako dobro znati.

— Neki revolveraš?

— Kako se uzme. Ume i da puca, i to istovremeno sa obe ruke, kao đavo. Jedino što ne ume da puca nogama. Pitaj Bila on bi mogao štošta da ti ispriča o njemu. On je već imao gužvu sa njim.

— Šta? Zar je Bil naišao na momka koji ume da puca brže od njega?

Bandit se i dalje kreštavo cerekao.

— Brže?

— I to najmanje dvaput brže. Sem toga, ima taj jednog drugara, koji svojim pištoljima sa šest me-

taka ume bolje da rukuje nego ti sa svojim govedima.

— Nemoj da me izazivaš, ni da me praviš radoznalim, mali. Reci mi, konačno, ko je taj junak što sada nosi maršalsku zvezdu u Dodž Sitiju? Zgnječiću tog tipa kao trulu jabuku.

Vođa bandita se još uvek krešta-vo i gromoglasno smejao. Otezao je da bi svojim rečima dao što veći značaj.

— Vajat Erp!

Samer naglo okrete glavu i za-prepašćeno zinu:

— Jesi li poludeo? Vajat Erp? Ono policijsko pseto iz Misurija?

— Da, baš taj! I Dok Holidej je u gradu.

— Holidej? Šta imamo mi sa njim? Pa, on je kockar...

— Kada oko maršala pripuca mo-žeš se kladiti u sto dolara da je on negde za njegovim leđima.

Samer skide šešir. Čelo mu se orosilo ledenim graškama znoja.

— Vajat Erp i Dok Holidej? Grom i pakao! Tu su se baš sada našla dvojica pravih.

Onda Teksašanin odmahnu ru-kom.

— Ma, gluposti, šta nas se tiču ta dva tipa? Mora krdo da se ote-ra na reku!

— Ni govora! — reče mali.

Samer ga ljutito pogleda.

— Šta kažeš? Ne misliš valjda da ću zbog one dve uobražene drvene lutke da uđem u grad zaobilaznim putem?

— Tako je. Baš u to verujem.

Kauboj priđe jahaču i jednim brzim pokretom izbaci ga iz sedla.

Skaper se polako podiže sa zem-lje. Stajao je sasvim uz Samera. Taj patuljak je nekako nesigurno gledao u olovno sive oči Teksaša-nina.

— Sa tobom mora da nešto nije u redu, Skaperu! — Pa ja već godinama teram stoku iz Teksasa dovde i na ovom is-tom mestu gonim je preko reke. Ne misliš valjda ozbiljno da ću zbog jednog tvrdoglavog maršala i jed-nog kockara ići zaobilaznim putem, dužim nekoliko stotina milja. Tal-bot je u Dodžu, a on kupuje krdo.

— Varaš se. On ti ga neće ku-piti. Prvo i prvo, i da hoće, on to više ne može. A drugo, i da može, ne bi hteo to da radi.

— Šta to ima da znači?

— Vajat Erp ga je jednom zatvo-rio i Talbot je odležao čitavih me-sec dana.

— Do đavola! Pa to postaje sve lepše i lepše!

— A Lupn? — Ni taj od tebe neće kupiti ni jedno goveče.

— Zašto da ne? Mora!

— Čuvaće se toga. Maršal prokle-to dobro pazi na poslove stočnih trgovaca.

— Do đavola! Ubiću tog momka! — frktao je Teksašanin.

— U gradu je zabranjeno nošenje vatrenog oružja.

Samer obrisa čelo rukavom od košulje. Mislio je da nije dobro čuo. Onda se seti da je već i ra-nije negde čuo da je Vajat Erp i u Vičiti svojevremeno izdao zabra-nu nošenja oružja.

Uprkos tome i dalje je gunđao.

— Napuniću tog momka olovom, pre nego što me bude dobro i po-gledao.

— Želim ti dobru zabavu — reče Skaper. — Pre nego što bi ti i us-pelo da okineš prvi metak u mar-

šala, onaj kockar bi tebe napunio olovom.

— Ipak mora onaj pas na neki način da ima slabu tačku.

— Svakako, ali treba znati gde je ona.

— A šta ću sa krdom?

— Ne znam.

Samer ljutito udari nogom o zemlju.

— Ne misliš valjda da ću se vratiti?

Samer odmahnu glavom.

— Ma ne. Moramo samo dobro razmisliti šta možemo da uradimo. U svakom slučaju, bilo bi glupo da naletimo na maršala.

— Možda to još nije niko ni pokušao?

Skaper se nasmeja:

— Poznavao sam dobro više od tuceta momaka koji su naletali na Vajata Erpa. Većina od njih ne može više da se služi rukom, a ostali leže na groblju van grada.

Iz doline reke, preko suve trave, pirkao je sveži povetarac.

Konačno Samer reče, gledajući u krdo:

— Dobro! Pozovi ostale da se dogovorimo.

◂●▸

Mrak se polako spuštao. A kroz sive oblake, koji su se skupljali iznad doline, ponegde bi provirivala poneka mala blistava zvezda.

Kauboj Džim Kaun je ležao pored svog sedla, zureći u oblačno nebo. S nevericom je gledao u zvezdu. Zar je zaista video oblake i među njima jednu zvezdu? Ili je to samo sanjao? Zar nije pao pogođen puščanim metkom?

Osećao je kako mu blagi povetarac miluje lice. Konačno se potpuno osvestio. Hteo je da ustane, ali ga je bol primorao da ostane na mestu. Njegov bolan uzvik utopio se u mukanje goveda. Džim polako podiže glavu. Tada primeti na udaljenosti od trideset jardi siluete nekih ljudi. Da li su ga mogli videti? Nije bilo verovatno. Mesto na kome je ležao bilo je zaklonjeno i mračno. Džim se uspravi i ponovno oseti probadanje. Na levoj strani grudi užasno ga je bolelo. Desnom rukom oprezno je opipavao košulju. Našao je rupu gde mu je ušao metak.

Mesto gde je ušao metak? — kao munja proleteo mu ova misao kroz glavu, jer je ono bilo baš iznad srca.

Sada je ruku zavukao ispod košulje. Prstima je prelazio po koži.

Ništa! Uspravi se i otkopča košulju.

Ništa!

Tada napipa gore, u levom džepu na grudima, kutiju za duvan. Odmah je izvadi i na poklopcu otkri rupu. Otvori kutiju i nađe u njoj jedan mali deformisani komad olova. Metak se, dakle, zadržao tu, u kutiji za duvan.

A šta je bilo ono što ga je oborilo? To je bio samo snažan udarac u predelu srca.

Pogleda opet radoznalo prema onim ljudima. Tada se osloni na ruke i kolena, pa polako, puzeći četvoronoške, pođe napred. Kada je stigao na petnaestak jardi od ljudi, zastade. Ljudi su međusobno razgovarali sasvim tiho.

Džim nije razumevao njihove reči. Ali jedno je odmah shvatio: jedan od onih ljudi bio je Ben Samer, vo-

đa goniča! Bilo je očigledno da sa banditima razgovara prijateljski.

Ovo saznanje je kod kauboja ugušilo strah. Napipa revolver u levoj futroli, izvadi ga i nečujno ga otkoči. Sasvim se umiri da bi bolje čuo šta spremaju.

Sada je Ben Samer govorio glasnije, pa je kauboj mogao sve da razume.

— Odjahaću u grad, pa makar taj tip bio opasan kao Komanči.

Jedan mali krivonogi bandit mu odgovori:

— Radi šta hoćeš. Ja sam te upozorio.

— Fućkam ja na tvoja upozorenja. Konačno, krdo ne može ostati ovde. A ne možemo dozvoliti ni to, da oteramo krdo skoro sto milja dalje, da bismo obišli maršalovo područje. Sledeći gaz preko vode je preko dvadeset milja zapadno odavde. I ne pomišljam da zaobilaženjem izgubim još dva dana.

— Oduvek si bio tvrdoglav, Samer. Znam da te niko ne može odvratiti od tvoje namere. Ali reći ću ti još jedno: ako preteraš grla preko u Dodž. onda ćeš ih i izgubiti.

— Zašto?

— Zato što Vajat Erp nije slep. Oznake na govedima ne mogu se izbrisati. Za to nije potreban ni Vajat Erp, da se odmah vidi da su to životinje sa Ring Kros ranča. Ako bismo hteli da izmenimo oznake, morali bismo da oteramo krdo bar do sledećeg gaza. Mogli bismo da prepravimo znak na taj način što bismo napravili još jedan krug i povećali krst.

Ben Samer se tvrdo nasmeja.

— Ti si poludeo. Neću takve gluposti da pravim samo zbog jednog jedinog čoveka.

— U redu. Ali ja sam ti već rekao šta može da ti se dogodi baš od tog jednog jedinog čoveka.

— Skaperu, ti si plašljiv kao zec!

Tada se u razgovor umeša jedan od bandita.

— Varate se, Samer. Skaper je u pravu. Maršal je kao vuk. A sa onim kockarom za leđima, on je skoro nepobediv. I ja bih vam savetovao da idete onim, istina zaobilaznim, ali sigurnijim putem.

Tada se Samer naljuti.

— Šta hoćete? Gaz kod Džordž tauna je tako slab da bi nam bio potreban dvostruko veći broj ljudi za prelaz na drugu stranu reke sa čitavim krdom. Pre tri godine sam sa Talbotom tamo prevodio jedno upola manje krdo. Bio je to pakleni posao. Ima tamo mnogo dubokih mesta. Mi sami nismo u stanju da držimo goveda na onom uskom prostoru koji je prolazan. Moramo preći ovuda.

— Dobro. Onda ćete sigurno izgubiti krdo — rekao je čovek, zabijajući pri tome vrh svoje čizme u peskovito tlo.

Samer opsova nešto kroz zube i reče:

— U redu. Ja ću najpre odjahati preko i ukloniti onog tipa. Vi za to vreme sklonite mrtvace. Vratiću se pre zore. Onda će biti sve u redu.

Ben Samer još nikada nije neki posao obavio polovično. Okrete se i pođe ka svom konju.

Mali Skaper viknu za njim:

— Pazi samo da ti onaj kockar ne bude za leđima. Taj tip se uvek pojavljuje tamo gde mu se ne nadaš!

Samer zastade i pogleda preko ramena iza sebe.

— Dobro! Samo onda će stolar morati odjednom da napravi dva mrtvačka sanduka.

Kroz nekoliko minuta začu se topot njegovog konja, koji se udaljavao.

Skaper je brundao.

— Baš je on prokleto tvrdoglav. Ako se pre zore ne vrati, ostaćemo ovde sa krdom. Dovoljno je da u gradu ulicom prođe jedan jahač pa da nas vidi. Šta ćemo onda?

Jedan krupan momak širokih ramena gurnu šešir na potiljak.

— Mogli bismo goveda oterati iza onih brežuljaka preko. Jedan od nas bi ostao ovde da sačeka Samera.

— Tako je! — saglasi se Skaper. — Najpre pokupite pobijene goniče i stavite ih na svoje konje. Pokopaćemo ih preko, iza brežuljka.

Posle toga banditi su se razišli.

Jedan od njih pođe pravo ka Džimu Kaunu.

Džim se pribi sasvim uz zemlju. Osećao je kako mu srce snažno kuca.

— Do đavola! Ako me pronađe, onda sam izgubljen! Protiv dvanaest bandita nemam ni najmanje šanse.

Kauboj se sasvim priljubi uz zemlju i otvori usta, zadržavajući dah.

Koraci jednog bandita su se približavali. Džim Kaun je zurio u mrak bez daha.

Čovek se približavao sasvim polako. Na pola jarda od njega zaustavio se. Džim je video jednu čizmu tako blizu da ju je mogao dohvatiti rukom.

Šta li će se dogoditi? Taj čovek trebalo je da ga odnese. Pošto je gonič ležao na zemlji kao mrtav, verovatno mu neće ništa učiniti.

Džim je morao da rizikuje. Ostao je i dalje nepomično na zemlji.

Tada se bandit naže k njemu, opipa ga po telu i povuče u vis.

Kauboj je samo čekao taj trenutak. Naglo se okrete i snažno udari bandita u bradu. Čovek se sruči bez glasa.

Džim se nagnu nad njim, skine mu maramu sa vrata i nabi mu je u usta. Onda izvuče iz džepa jedan kožni kaiš, kakve obično nose sobom goniči krava, pa mu čvrsto zaveza ruke na leđima. Onda podiže onesvešćenog bandita na rame i pođe sa njim nazad ka svom konju.

Čovek je bio srednjeg rasta i ne baš previše težak.

Džim osedla svog Pinta, prebaci čoveka preko sedla, pa se i sam vinu u sedlo. U velikom luku je obišao krdo i ostale bandite i krenuo prema severu, ka obali reke.

Najednom za sobom začu topot konja. Dojurila su tri konja bez jahača. Bili su to konji onih trojice mrtvih kauboja. Džim ih potera nazad. Bojao se da bi ga mogli zadržavati.

Nije poznavao taj kraj. Bio je to prvi put kako je gonio stoku za Dodž.

Kada je stigao na obalu, osmotrio je reku, koja je blago, kao da ih miluje, zapljuskivala svoje obale.

Gde li se nalazi onaj gaz, koji je trebalo da pređe, da bi stigao na drugu obalu. Gde li se nalazio grad?

Već odavno je primetio da je vezani čovek na konju došao k sebi, iako se još nije micao.

Džim shvati da bi bilo besmisleno da traži gaz po mraku. Zato udari čoveka u rebra pa ga upita:

— Je li burazeru, gde li je gaz?

Zarobljenik se ni ne pomače.

Džim mu izvadi maramu iz usta i,

ma koliko se trudio, nije uspeo da natera bandita da progovori.

— Dobro — reče gonič. — Ja ću preći na drugu obalu. I to zajedno sa tobom. Da si mi pokazao gaz, možda bih bio toliko lud da kažem maršalu neku dobru reč za tebe. Iako si ti ubica...

Tada čovek podiže glavu i zadihano reče:

— Ja nisam ubica. Ja nisam pucao na tebe.

— Možda je to bila tvoja sreća! Gde se nalazi gaz?

— Ovde, ovde nema prelaz.

Pljus!

Jedan šamar se zvučno prilepi na banditovo lice.

— Gde je prelaz?

— Ne znam!

Pljus!

— Da bih ti pomogao da i dalje ne praviš gluposti, reći ću ti da sam slušao vaš zanimljiv razgovor sa „poštenim" Ben Samerom. Dakle — gde je gaz?

— Ne znam. To znaju samo Samer i moj šef.

Pljus!

Izgleda da je ovo pomoglo, jer bandit mrzovoljno reče:

— Četiri stotine jardi prema zapadu.

— Za svaku sigurnost, ako si me slagao, platiću ti unapred sa pola tuceta šamara. Nadam se da smo se razumeli. Ovo će biti samo akontacija.

Pljus! Pljus!...

Bandit uskliknu:

— Do đavola! Pa ti ćeš mi sve zube sasuti u grlo.

— Tako je. Ako si me slagao, onda ćeš morati da praviš obe veštačke vilice. Što pre to budeš shvatio, to će biti bolje za tebe.

Džim pojaha prema zapadu.

Tada mu bandit reče:

— Nemoj konja da teraš tako daleko u vodu. Ovde je reka jako duboka. Još nismo stigli do gaza.

— Za to se ti ne sekiraj. To prepusti mome Pintu. On se neće udaviti. Bolje pazi da ne pređemo gaz!

Kada mu je bandit pokazao prelaz, Džim se čudio sa kakvom sigurnošću je taj čovek znao put. Čim su stigli na drugu obalu, bandit promrmlja:

— Zar ne bih mogao da sedim pozadi na sedlu?

— Samo mi još to fali! Ti ćeš sada lepo sa mnom da potražiš onog maršala koga toliko volite. Jel' jasno?

— Sigurno znaš šta me očekuje tamo? Maršal je nemilosrdan i neosetljiv kao kamen.

— Svakako, ali to si ti i ranije znao.

— Da sam znao da ćeš me uhvatiti, sigurno se ne bih upuštao u ovu stvar.

— Znam. Svaki kockar bi se odrekao partije za koju bi unapred znao da će je izgubiti. Tako ti je to. Izgubljena partija se ne može ponovo igrati.

Bandit ućuta.

Kad su prolazili pored prvih kuća, bandit mu reče:

— Predložio bih ti jedan posao.

— Ne pravim poslove sa banditima.

— Sa mnom ćeš ga možda ipak napraviti, kad čuješ o čemu se radi. Gore u brdima sam pronašao jedno nalazište zlata.

Džim se nasmeja:

— Ova pesma mi je burazeru dobro poznata. Interesantno da svaki uhvaćeni bandit ima tamo u brdi-

ma neko nalazište zlata. Nemoj da se trudiš. Ne vredi.

Džim uputi svoga Pinta glavnom ulicom. U barovima i salunima bilo je još veoma živo.

Jedan lovac na bizone, koji se prepirao u jednoj krčmi, radoznalo pogleda Džima.

— Jel' prijatelju, šta to vučeš u grad?

Kauboj se nagnu prema čoveku i umesto odgovora upita:

— Gde se nalazi maršalova kancelarija?

Lovac pokaza rukom preko ulice.

— Tamo preko, prijatelju. Ali, ako nešto mutiš, onda se bolje odmah vrati. Taj maršal ne zna za šalu.

— Da, to sam već čuo — odgovori gonič.

— Ni lovce na ucenjene glave mnogo ne miriše.

— Ne mari. Za glavu ovog momka neću dobiti ni centa.

Ispred maršalove kancelarije njihala se svetiljka, bacajući svoje mutno svetlo na ulicu.

Baš kada je hteo da sjaše i da skine bandita sa Pinta, iznenada začu iza sebe neki metalni glas:

— Halo, mister, pošta se nalazi preko puta!

Kauboj se okrete i vide ispred sebe jednog visokog čoveka širokih ramena, koji je na levoj strani nosio srebrnu petokraku zvezdu.

Imao je koščato preplanulo lice, a plave oči su oštro odmeravale jahača.

Džim Kaun je odmah znao da je taj čovek bio maršal Vajat Erp.

— Došao sam ja na pravo mesto, maršale — reče on, nesigurno se smešeći. Pri tome pokaza na bandita. — Ovaj čovek...

Džim Kaun nije stigao više ništa da kaže. Najednom nestade maršalovog lika ispred njega. Oko njega se sve smračilo i kao pokošen pade na zemlju.

Maršal se odmah nagnu k njemu da bolje vidi njegovo lice na svetlu.

Bandit Bili Dženan siđe sa konja i stade pored Džima. Nesigurno mu je bludeo pogled od kauboja ka maršalu i nazad.

— Šta li je sa njim — upita najzad Dženan mucajući.

— Mislio sam da ćete to vi meni moći da objasnite — hladno odgovori Vajat Erp.

Bandit se nagnu i pogleda u kaubojevo lice.

Tada iz pravca Long Brenč saluna elastičnim koracima naiđe jedan čovek. Stade pored maršala.

Bila je to mršava figura, u čijim pokretima je bilo nečeg indijanskog, elastičnog, gipkog, a isto tako i opasnog kao kod pume.

Kao što je malopre gonić Kaun bio siguran da pred njim stoji maršal Vajat Erp, isto tako je sada znao bandit da ovaj drugi čovek nije mogao biti niko drugo, već samo poznati zloglasni kockar Dok Džon Holidej.

Do đavola! Sada je bio usred osinjaka. Razrogačenih očiju je gledao u oba čoveka.

Posle kratkog vremena reče maršal pokazujući na čoveka na zemlji:

— Učinite mi uslugu, Dok, pa pogledajte šta je sa tim čovekom. Mislim da mu je potrebna lekarska pomoć.

Bivši bostonski lekar, a sadašnji avanturista, nagnu se pa pogleda čoveka, koji se tako iznenada sru-

šio, a zatim posluša srce i opipa puls.

Kradljivac stoke je na svoje zaprepašćenje čuo nalaz Džona Holideja.

— Stvar je jasna. Čoveku ne treba nikakva lekarska pomoć već samo mrtvački sanduk.

Maršal potvrdi:

— To sam i mislio. Ali, on nije ranjen.

— Nisam ni ja video ranu. Izgleda mi kao srčana kap.

Džon Holidej izvadi iz džepa jednu cigaretu. Dok je palio šibicu reče lakonski:

— Prokleto retka bolest u ovoj zemlji.

Tako nije okretao glavu, Bil Dženan oseti na sebi maršalov pogled.

— Dakle — reče čovek iz Misurija oštro.

Bandit lagano podiže pogled:

— Zar je zaista mrtav?

— Da, baš tako. Mrtav, kako bi možda trebalo vi da budete.

Dženan pogleda u svoje vezane ruke i onda reče:

— Šta to sada ima da znači? Ja ga nisam ubio. Pa sam Dok Holidej je rekao da je u pitanju srčana kap.

— Odakle znate da je to Dok Holidej? — upita ga maršal brzo.

Da je mogao, Bil bi od besa sam sebi odsekao jezik. Kako je samo mogao biti tako neoprezan? Pored ove dvojice nije ni mogao biti bolje oprezan. Ali na kraju, šta je odao? Ništa. Razmišljao je, a onda reče glasno:

— Ako ste vi maršal Vajat Erp, onda nije bilo teško pogoditi da je ovo Dok Holidej.

Dok Holidej se nasmeši.

— Jasan zaključak.

— Ne čini mi se da je to baš tako jasno — reče maršal.

— Za mene je to u svakom slučaju jasno — nastavi Bil. — Svako u gradu zna da je ovde Dok Holidej, a, takođe, svi znaju i to da je on vaš prijatelj, maršale.

— Oni svi znaju više od nas — odgovori kockar kroz smeh.

— Pa vi i niste iz ovog grada — reče Vajat oštro.

— Ne, tako je...

Bil ponovo pogleda u svoje vezane ruke, a zatim na mrtvog kauboja.

— Imao sam sa ovim čovekom jednu dobru tuču...

— Sa koltom? — kao tane izlete maršalovo pitanje.

— Ne sa koltom. On... on me je uvredio. Onda sam ga oborio.

— Čime?

— Šakom.

Bil jasno primeti kako su se maršalove obrve skupile.

— Dakle, udarac koji ga je ubio — odgovori Vajat Erp.

Bil podiže brzo glavu:

— To je glupost. On je bio odmah na nogama. I čak me je i oborio i ruke mi vezao.

U čemu je bila stvar?

— Usput mi je predložio da se kockamo. Ja sam bio protiv toga. Onda mi reče da sam prljavi Teksašanin.

— I zbog toga je hteo da vas preda meni?!

„Uh, taj prokleti pogled" —, mislio je Bil i nije ga mogao izdržati. Nervozno je sklanjao pogled i gledao levo i desno. Činilo mu se kao da ga je taj prokleti čovek iz Misurija hipnotisao. Tada se seti da je već

i ranije čuo da je Vajat Erp imao nešto u očima, nešto što niko nije umeo tačno da objasni. To nešto mu je sada paralisalo mozak. A baš sada je bandit Bil Dženan morao trezveno da razmišlja. Trezvenije nego ikad ranije u svom životu.

Za trenutak zatvori oči i onda brzo reče:

— Tako brzo baš nije išlo. I ja sam njega uvredio. Rekao sam mu da je vašljivi gonič...

— Dakle zbog toga vas je odv kao u grad? — ispitivao ga je maršal sa nevericom.

— Ne — zaurla Dženan promuklo. — Bilo je, naravno, mnogo gore. Vikali smo jedan na drugog, sve više i više. Onda smo se potukli, pa sam mu rekao da bi ga trebalo odvući kod vas zato što je bandit, prokleti kradljivac stoke. Tada je pobledeo od besa. Dva njegova strašna aperkata su me oborila. Kada sam došao k sebi ruke su mi bile vezane. A ja sam bio prebačen preko konja. Naravno, pitao sam ga da li je poludeo, ali on mi nije ništa odgovorio. Dojahao je ovamo. Da tako je to bilo, ma kako to vama glupo zvučalo.

— Upravo tako i zvuči — reče kockar.

— Lepa priča — nastavi maršal — Samo je veliko pitanje ko će i da li će uopšte neko poverovati u nju.

Tada Bilu proradi kliker. Sagledao je svoju šansu. Setio se da maršal nema nikakvog dokaza protiv njega. Šta bi mu mogao dokazati? Ništa. Taj kauboj je nekako izbegao prepad. Niko nije znao šta se desilo između njih dvojice. Čak ni onaj lovac na bizone, sa kojim je kauboj malo pre razgovarao i koji je upravo prilazio. Srećom, kauboj je samo nekoliko reči sa njim progovorio. Ispruži ruke i poviče:

— Maršale, zahtevam da završite sa tom ludorijom. Zakon poznajete bolje od mene. Ako se ovaj ludak zbog nekoliko psovki sa mnom tukao, da bi me vezao i konačno dovukao ovamo, očekujem od vas da ćete se poneti kao pametan čovek. Čuo sam mnogo o vama...

— Završite već jednom tu svoju glupu pesmu — reče maršal ljutito.

— Odvežite me! — zaurla Bil.

— Ja vas nisam ni vezao — odgovori Vajat suvo. Zatim mu glas postade leden. — Gonite se do đavola, mister. Ali pošto ste već pred mojom kancelarijom, reći ćete mom pomoćniku kako se zovete i odakle dolazite. On će pregledati fasciklu sa poternicama.

Bandit postade još bezobrazniji.

— Šta to ima da znači, maršale? Nisam vam ništa učinio zato zahtevam...

Maršal, koji je već [illegible] zastade i okrete se besno:

— Slušajte, mister! Jedan čovek vas je doterao vezanog. Taj isti se sručio mrtav pored svog konja Vaša je sreća što on više ne može da govori. Ne verujem ni jednu jedinu reč iz vaše priče I kada vam kažem da idete u kancelariju, a, zatim, da se što pre izgubite iz grada, onda će tako i biti. Svako drugi na vašem mestu pametnije bi postupio. Ako samo još jednu sekundu ostanete ovde i ako progovorite i jednu reč, zatvoriću vas. Nemojte samo pomisliti, da za to neću naći neki razlog.

Ali, na svoju žalost, maršal nije imao nikakav razlog. Iako je osećao da je u ovoj stvari nešto trulo ipak

nije imao nikakvih dokaza protiv ovog čoveka da bi ga mogao zadržati. Bilo to dobro ili zlo, morao ga je pustiti da ode.

Tako je to naređivao zakon.

Dok je Dženan ukočenim koracima prilazio stepeništu trema maršalove kancelarije, Dok Holidej je gledao za njim.

— Do đavola, nikako ne mogu da se otmem utisku da je ovde nastradao pošten čovek.

Vajat Erp potvrdi i smrknuto pogleda u mrtvaca:

— Hodite sa mnom, odnećemo ga preko kod doktora Žilbera. Možda ćemo kod njega naći neke dokumente ili nešto drugo. Neka ga doktor temeljito pregleda.

Pet minuta kasnije i Bil Dženan napusti maršalovu kancelariju.

Maršalov pomoćnik Viljem Masters je sve zapisao. Bil je video one dve senke pored stuba trema, ali se dobro čuvao da pogleda preko.

Oštar maršalov glas ga prosto prikova.

— Ne zaboravite još jedno, mister! U ovoj zemlji čovek bez sedla ne stiže daleko.

Bandit pogleda u stranu.

— Taj čovek oterao je moga konja, pa ga sada moram da potražim...

Ulicom odjeknu zvonak glas Doka Holideja:

— Samo pazi momče da ga slučajno ne pronađeš na pogrešnom mestu, sa tuđim oznakama.

Sagnute glave, spotičući se, bandit napusti glavnu ulicu. Kada je stigao do jedne sporedne ulice, zastade i sa čela obrisa hladan znoj.

— Hu... Do đavola, za dlaku sam izbegao omču — mrmljao je u sebi. Zatim potrča napred. Zašto tada kradljivac stoke Bili Dženan iz nekog neobjašnjivog straha nije otišao prema Arkanzasu, pa da preko gaza stigne na drugu obalu, odakle bi mogao peške otići do krda — to se ne da objasniti. Ni sam nije znao zašto, ali to ipak nije učinio. Pošao je iz grada ka severu.

U stvari, to je bio strah od maršala. Od njegovog pogleda i od njegovog glasa. Dženan je imao neko osećanje da će ga taj čovek pratiti. U tome se i nije prevario.

Nekoliko minuta pošto je bandit nestao u sporednoj ulici maršal pođe do male štale pored kancelarije i osedla svog dorata. Dok Holidej ga je video kad je odlazio. Zaklimao je glavom i pošao laganim koracima u Long Brenč salun.

◂●▸

Samo četvrt sata ranije jedan krupan momak ušao je u Long Brenč salun. Imao je lice opaljeno i izborano od vetra, podmukle olovno sive oči i plavu kosu. Grubi kožni kaput bio mu je raskopčan, pa se videla jarko crvena košulja. Na glavi je imao sivi kaubojski šešir širokog oboda, ali na tom čoveku je bilo nešto što je na sebe privlačio poglede ljudi, tako da je svaki razgovor prestao. Čovek je nosio opasač pun metaka i u futrolama dva teška pištolja.

To je bilo ono zbog čega su ljudi zanemeli.

U ovoj zemlji nije to bilo ništa neobično, ali u ovom gradu jeste, jer je tu važila naredba maršala Vajata Erpa:

U Dodž Sitiju je zabranjeno nošenje vatrenog oružja!

A taj čovek je nosio vatreno oružje i to još kakvo: dva kolta! A lice mu je ostavljalo otisak da zna i da se koristi sa tim pucaljkama.

U velikom salunu zavladala je tišina.

Čovek priđe šanku, progura se između dva momka i uperi olovni pogled u kao rak crveno gostioničarevo lice pa viknu:

— Jedan dupli brendi!

Gostioničar pogleda u ostale ljude kao da ne primećuje pridošlicu.

Stranac skupi obrve. Na čelu mu se urezala jedna duboka bora, a u očima mu se pojavi neko čudno svetlucanje.

— Jedan dupli brendi — ponovi on oštro.

Gostioničar se ne pomače. Naslonio je svoje mesnate crvene ruke na lim šanka, gledajući u izborano lice ne baš tako simpatičnog gosta. Tada stranac reče:

— Slušajte, mister, moje ime je Ben Samer. Ja sam vođa goniča i dolazim iz Teksasa. Pristojno sam zamolio za jedan brendi. Ako takav jezik ne razumete, mogu pokušati i na drugi način.

Pri tome mu se desna ruka preteći približi koltu.

Gostioničar pogleda prema stolu za kojim su tri starija čoveka i jedan mlađi igrali poker.

Jedan od postarijih igrača sede brade klimnu glavom.

Tada se gostioničar pokrete. Ne okrenuvši se, dohvati jednu flašu, izvadi čep, privuče čašu pa je napuni. Odgurnu je Sameru po izgrebanom šanku od lima.

Na goničevom licu pojavi se neki grubi smešak.

— Zar to nije moglo odmah da bude tako?

Gostioničar saže glavu. Ne gledajući stranca, promumla kroz zube:

— Gradonačelnik mi je dozvolio da vam dam brendi. A sada mi je dužnost da vam kažem da je nošenje vatrenog oružja u Dodž Sitiju najstrožije zabranjeno.

Samer se zlobno naceri:

— Tako je. Čuo sam već za tu glupost.

Podiže čašu i istrese crvenkasto smeđu tečnost u grlo.

Od stola za kartanje podiže se mlađi čovek, odgurnu nogom stolicu nazad i pođe polako prema šanku.

Iako je pored Samera bilo mesta jedva koliko za širinu ruke, ugura se unutra.

Samer ga pogleda začuđeno. Video je energično, malo preplanulo lice sa neobično svetlim očima. Ruke toga čoveka bile su nekako fine i ostavljale su utisak da drže spretno sem karata i čašu sa viskijem.

Čovek gurnu svoj crni šešir sa širokim obodom sa čela i progovori, jedva otvarajući usta.

— Dva brendija!

Gostioničar bez reči napuni dve čaše i gurnu ih kockaru.

On se nasloni levim laktom na šank i kroz poluotvorene oči pogleda goniča stoke. Kratkim potezom gurnu Teksašaninu čašu.

Samer oseti da ga čovek hladnokrvno posmatra.

— Hvala — reče on ledenim glasom — ukoliko budem želeo da popijem još nešto, učiniću to o svom trošku.

Jedva vidljiv osmeh pojavi se na kockarevom licu.

— Popijte ovo, mister.

Tada Samer desnom rukom zbriše čašu sa šanka. Ona se razbi u paramparčad.

Kockar lagano okrenu glavu i pogleda za čašom. Zatim ponovo pogleda Samera.

— Lep pogled, amigo, koji mi dokazuje da ste prokleto nevaspitani.

Samerove oči se suziše:

— Šta to ima da znači? Da slučajno ne nameravate da me uvredite.

Opet se pojavi onaj jedva vidljivi smešak oko kockarevih usta.

— Da li to nameravam? — reče on tiho. — Baš ste naivni, mister. Pa ja sam vas upravo uvredio!

Tada kaubojeva ruka podje ka koltu.

Ali zastade zaprepašćenog pogleda. Gledao je u cev svog rođenog revolvera, koji je do pre par sekundi nosio iznad svog levog kolena.

Brže nego što je Samer mogao i da zamisli, izvukao mu je kolt iz futrole.

Još uvek sa onim jedva vidljivim smeškom na usnama, kockar je nategnuo oroz.

Ben Samer je ukočeno stajao, bulјeći u revolver, a zatim pogledao u oči svog protivnika.

— Vi, mister, izgleda ne samo da ste nevaspitani, nego ste uz to i gluvi. Gostioničar vam je lepo objasnio da niko sem maršala u ovom gradu ne sme da nosi vatreno oružje. Pošto vi niste maršal, moraćete da ostavite oružje.

Iznenada kaubojeva ruka pođe prema drugom koltu.

Istog trenutka kockar gurnu cev pištolja pravo prema njegovom srcu, još uvek sa onim ciničnim smeškom.

Samer je bulјio u taj osmeh i u uredne kicoške brkove, u fino izvajan nos i u poluotvorene oči.

— Vi ste, čoveče, načisto poludeli! — reče uzbuđeno.

Kockareva ruka kao munja polete napred, odgurnu kaubojevu ruku sa drške kolta pa privuče oružje k sebi.

Sada je oba revolvera imao u rukama čovek u odelu suviše elegantnom za ovaj grad, u čistoj beloj košulji i sa smaragdno zelenom mašnom.

Tada oba velika pištolja poleteše u vis, napraviše tri salta, da bi se posle opet našli u sigurnim kockarevim rukama.

— Dakle — progovori kauboj. — Trebalo bi da se zaposlite u nekom putujućem pozorištu. Ali čoveče, meni... meni to ne imponuje.

Kockar se isceri:

— A ko to od vas zahteva, amigo?

Baci oba pištolja na šank, baci dva novčića koji zazvečaše po limu, gurnu opet šešir na čelo i okrete se.

Tek tada Teksašaninu proradi kliker. Najednom je znao da je taj čudni čovek mogao biti samo Dok Holidej. Elestačnim koracima ovaj avanturista napusti lokal.

Kao i svi drugi, vođa goniča gledao je za njim ukočenim pogledom.

Do đavola! Ovakvog momka još nije sreo. Taj je zaista bio jedinstven.

Kada su se za kockarom zalupila vrata, Samer se naglo okrete, pa u poslednji momenat oduzme od gostioničara svoja dva pištolja.

Stavi ih u futrolu i reče promuklim glasom:

— U redu, došao sam u grad da potražim dvojicu ljudi koji su na

srednjem zapadu podigli suviše prašine. Meni ne imponuju ni njihova imena ni ovakve predstave. Ja sam kauboj. Meni kolt ne služi za šalu.

— I Doku Holideju sigurno ne služi za šalu, burazeru — doviknu jedan momak grubog lica i razbarušene kose, koji je sedeo za jednim od stolova presvučenih čojom.

Teksašanin okrete glavu i reče:

— Nemoj samo da pomisliš, momče, da ne znam ko je bio taj čovek. Ali takvi tipovi na mene ne ostavljaju nikakav utisak.

Lupivši dlanovima po cevi revolvera, reče:

— Ja sam Ben Samer iz Teksasa i ja ću ove koltove da zadržim. Baš bih voleo da vidim ko će mi ih oduzeti.

Razbarušeni momak diže glavu. Šiljasta Adamova jabučica upadljivo mu se pokretala gore dole dok je govorio:

— Možda ćeš imati sreće, Sameru, ali samo pripazi da ne prođeš pored maršalove kancelarije. Mračno je, pa ako se odmah odšunjaš kroz sporedne ulice, možda ćeš uspeti da odeš iz grada sa svojim pucaljkama.

Krv jurnu u preplanulo lice kauboja i on besno priđe tršavome momku, pa zastade blizu njega.

— Imaš prokleto veliku gubicu, mladiću. Dobijam želju da ti je začepim. Ne mogu da se otmem utisku da ste svi vi poblesavili samo od imena vašeg maršala i njegove senke — onog jadnog kockara. Bio sam ja već u ovom gradu kada nije ovde važila naredba nekog ludog maršala.

— Svakako — prekide ga hladnokrvno momak — i mi. Ali izgleda da bi kod maršala trebalo da naučiš da se bolje ponašaš.

Tada ogromna šaka Bena Samera polete napred i zgrabi mladog čoveka za sivu košulju. Jedan pokret mu je bio dovoljan i momak je već bio u vazduhu. Samer ga pogleda u oči.

— Rekao sam ti da imaš preveliku gubicu. A i naučiću ja tebe dobrom ponašanju, mladiću.

Levom pesnicom kauboj udari momka u bradu, pa ga odbaci nazad među stolove.

Tada skočiše još dva čoveka bacivši se na goniča. Dva isto tako brza i snažna udarca šakom i njih baciše nazad.

Preturiše se stolovi i stolice. Čaše uz zveket odleteše na zemlju. Samer napravi nekoliko brzih koraka nazad i za tren oka u rukama je imao svoja dva revolvera. Drhteć od besa, gledao je ljude.

Jedino on je imao oružje u ruci. Dva velika pištolja sa po šest metaka.

Ben Samer stade na trenutak na vratima. Bezizraznim pogledom prelazio je preko lica ljudi. Onda zataknu oba kolta u futrole. Sede za jedan prazan sto u uglu i poviče

— Gostioničaru, još jedan dupli brendi!

Sa jadnim izrazom lica gostioničar pogleda u gradonačelnika. Ovaj samo sleže ramenima.

Tada gostioničar ponovo napuni Samerovu čašu. Lagano ju je prineo do stola ovog naprasitog čoveka.

S vremenom u lokalu nastade žagor. Opet je jedan surovi momak narušio tako teško stvoreni red. Hoće li ovaj čovek uništiti vlast maršala Erpa? Bilo je malo ljudi u

salunu koji su ozbiljno verovali u to. Vajat Erp je bio tvrd orah. No, ipak bilo je i takvih koji su mislili da će se sve promeniti.

Zar nije bandit Blek Džon, koji je bio pao u borbi sa maršalom, rekao u poslednjem ropcu, pre nego što je ispustio svoju crnu dušu:

— Jednoga dana doći će jedan momak, koji će i tebe maknuti, Erp...

Tako je to on rekao. I vođa bandita Milt Rajs, koji je napao maršala sa svojom družinom od dvanaest ljudi, takođe je neslavno prošao i rekao je nešto slično. A kako ono beše sa Badom Elerom? Pa sa Džimom Holingerom i crvenim Mekom Dampijem? Zar se nisu i oni borili protiv maršala, jedan za drugim, ili zajedno sa hordom podivljalih momaka? Čak je i brzi Sem Vajt našao u Vajatu Erpu majstora, iako je brže potegao kolt, i kada više niko nije davao ni cent za maršalov život, ovaj mu je ipak, munjevitim pucnjem, smrvio ruku. Možda je ovaj momak ipak bio čovek koji će doneti nemir u grad.

Građani Dodža imali su dobro oko za takve momke. Po mladiću su već mogli oceniti da li će biti običan kauboj, kockar ili opasni revolveraš.

Ovaj čovek je imao izgled kauboja, ali ponašanje jednog revolveraša. Iako je dozvolio da ga Dol Holidej onako pređe, mogao je ipak biti opasan revolveraš.

Ali još jedno su ljudi sigurno znali: taj čovek nije došao sam. Tako se ponaša samo onaj koji oseća da ima nekog za svojim leđima, a to je mogla da bude samo neka veća družina.

U tom pogledu ljudi se nisu varali. Napolju, s druge strane Arkanzasa, čekalo je gotovo tuce prevejanih bandita na teksaškog kradljivca stoke Bena Samera.

Moglo je proći četvrt sata od kako je gonič ušao u salun. U međuvremenu se drama teksaškog kauboja Džima Kauna završilá.

Samer baci nekoliko novčića na sto, pritegne opasač i napusti salun. Napolju je vladala tišina.

Svetlo pred maršalovom kancelarijom bacalo je nemirni odsjaj na drveni trotoar ulica.

Teksašanin napusti trem, pređe ulicu i zastade u dubokom mraku jedne nastrešnice. Kako ono reče Skaper: Pripazi da ti kockar ne bude za leđima.

To je ovde bilo nemoguće. Za leđima Samer je imao kućni zid. On pogleda preko ka svetiljki. Pored nje se, u krugu velikih dimenzija, videla zvezda.

Tu je, dakle, bila maršalova kancelarija.

Kancelarija Vajata Erpa.

Samer opipa dršku revolvera. Osećao je u ruci hladnoću velike drške od jelenskog roga.

Pozvaće čoveka napolje. A šta onda?

Rukavom obrisa čelo. Te noći je bila paklena omorina.

Ili je to bilo uzbuđenje?

Najednom mu se učini da čuje pored sebe staroga Rajsa Flauera. Ćelavi starac kratkih nogu bio je nadzornik dole na velikom ranču, za koji je Ben jahao kao vođa goniča. Stari je često uveče sedeo na najgornjoj prečagi korala, pa je pričao. Ben ga nije nikada naročito rado slušao, jer je starac obično pričao neverovatne priče o takozvanim „ljudima zapada". Između osta-

log, dosta je znao da priča o Vajatu Erpu. Ben prvo vreme nije hteo nikada da ga sluša, ali posle se navikao.

I upravo sada se setio svih tih idiotskih priča. Sada, kada je stajao petnaest jardi pred maršalovim vratima, sa namerom da ga izazove na dvoboj.

Dvoboj? Zar je hteo sa njim da se bori pištoljima?

Ne, ovu nameru Ben Samer zaista nije imao. Nije ni pomišljao da proba da li je maršal zaista tako brz. Pozvaće ga napolje i ubiće ga. Za njega nema drugog izbora. Onaj čovek, tamo preko, bio je njegov neprijatelj. Samo to je bilo važno za kradljivca stoke Bena Samera. Vajat Erp je bio njegov neprijatelj, iako ga nikada ranije nije video. Kao stena mu se isprečio na njegovom životnom putu. Godinama je dobro išao posao sa Džesom Talbotom. Zar sada da tome bude kraj? Nedeljama je, samo sa četiri gonića, terao ovamo, stotinama milja, čak iz Teksasa dve hiljade goveda. Bile su to teške nedelje. Pune napora, muka, odricanja, žeđi i gladi, strašne vrućine po danu i hladnoće po noći. Sve je to zbog toga čoveka trebalo da bude uzalud.

Šta se maršala tiče prodaja stoke? Džes Talbot je bio kukavica, kada je dozvolio da ga tako satera uza zid. Talbot! Možda bi ipak trebalo prvo da razgovara sa stočarskim trgovcem.

Samer pogleda niz ulicu, zatim još jednom prema maršalovoj kancelariji i, na kraju, pođe prema svome konju, zveckajući mamuzama. Vinu se u sedlo i otkasa do kuće trgovca stokom.

Kroz oba prozora, desno od vrata, video je svetlo. Samer siđe sa konja i pokuca nekoliko puta na vrata.

Prilazili su laki, cupkajući koraci. Onda se vrata otvore.

Na svetlu, koje je prodiralo kroz sobna vrata, video je siluetu jedne devojke koja je mogla imati oko sedamnaest godina.

— Ja sam Ben Samer — reče surovo. — Hteo bih da govorim sa gospodinom Talbotom.

Kad začu njegovo ime, devojka se stresla.

— Moj otac, on... on nije ovde. Jutros je odjahao za Simeron.

Kauboj grubo odgurnu mršavu devojku u stranu, pa se provuče kroz predsoblje, prema otvorenim vratima sobe.

U dnevnoj sobi, u kojoj je sav nameštaj bio pokriven jeftinim plišem, za stolom je sedeo jedan dežmekast čovek, koji je upravo jeo ogromni biftek. Nasuprot njemu sedela je mala, mršava žena.

Spazivši kauboja, čovek podiže glavu, skupi guste obrve i reče:

— Samer, do đavola! Kako ste vi ovamo ušli?

Teksašanin je stajao pred vratima raširenih nogu, pokazavši palcem nazad, preko ramena.

— Kroz vrata, Talbot. Ako mi ne dozvoljavate pristup u kuću, ja ću ipak da uđem.

Oslonivši se na ploču stola, Talbot se podiže. Na njegovom prsluku limun žute boje visio je debeli lanac od zlata. Odelo mu je bilo od finog sivog štofa i to po najnovijoj modi iz Sent Luisa. Na svilenoj kravati, na zlatnoj igli, svetlucao je dijamant.

— Šta ćete vi ovde, Samer?

Olovno sive oči Teksašanina gledale su hladno u trgovca stokom.

— Šta ću ovde? Tražim vas! Doterao sam vam stoku.

Talbot se zbuni. Onda crvene ruke zabi u džepove i steže pesnice.

— Ne trebaju mi goveda od vas!

Samer priđe dva koraka napred. Izgledalo je da iz njegovih očiju sevaju munje.

— Tako? Ne trebaju vam goveda od mene? Možda ćete biti tako dobri da se setite da smo se pre dvanaest meseci dogovorili...

— Pre dvanaest meseci — frktao je trgovac — čoveče, pa to je bilo davno! U međuvremenu ovde se što šta promenilo.

— Sigurno, ali i pored tih promena vi i dalje zgrćete novac, zar ne?

Teksašanin pogleda po bogato ali neukusno nameštenoj sobi.

— Naprotiv, baš izgleda da pravite još bolje poslove i pored ove velike promene.

Talbot se okrete.

— Idite do đavola, čoveče! Nemam ni volje, a ni vremena da se zadržavam sa vama.

Tada gonič zgrabi trgovca za ruku i okrete ga k sebi.

— Naravno! To bi ti želeo! Ti, debela vaško! Ali ja sam proživeo teške dane. Ti si kod mene poručio dve hiljade goveda. Ona su ovde. Zbog njih sam obilazio oko svih naselja, gradova, utvrđenja, često uz najveće teškoće. Skaper je pobio moje momke, a životinje stoje kod peščanih brežuljaka.

Izgledalo je da će trgovčeve oči iskočiti iz duplji. — Vi ste poludeli, Samer! Ne mogu da kupim krdo od vas. Novi maršal je uveo sistem kontrole, pa svaki vođa goniča mora da sa kupcem napravi ugovor u kancelariji. Tamo sedi gospodin Vajman, koga je na predlog maršala postavilo gradsko veće i kontroliše svaki takav posao. Prema tome, sada poslovi idu drugim redom.

— Redom? Da, ali za staru lopužu, kao što ste vi, konačno, sasvim je svejedno da li tajno kupuje ukradeno krdo ili javno preko ove kancelarije. Do novca vi uvek dolazite. Ali zato mali prljavi gonič u toj vašoj kancelariji dobija samo svoju bednu platu od dvesta dolara. A za vođu goniča tri stotine. Slušajte, Talbot, ova pesma ne pali kod mene! Poznato mi je da je Vajat Erp ovde uzvitlao mnogo prašine, ali ja ne mogu niti hoću da se osvrćem na njega, a ni na vas. Ja ću lepo likvidirati maršala, pa ću reći Skaperu da dotera goveda u grad.

— Šta vi pričate o Skaperu? Njemu padaju pantalone od straha kad samo čuje za maršala. Nikada on neće preterati ukradeno krdo preko reke.

— Jasno je da neće, dok se ovuda muva maršal. Ali, čim ga više ne bude bilo, posao će se odvijati po starom. U to možete biti sigurni. To nije ništa novo. I u drugim mestima je bilo tvrdoglavih momaka, koji su mogli da izgrade svoju vlast samo privremeno. Jedan siguran i brz pucanj svuda je vratio sve na staro.

Talbot se okrete banditu, izvadi svoje crvene ruke iz džepova i stavi palčeve u izrez žutog prsluka.

U njegovim očima videlo se nešto lukavo, dok je govorio.

— Ako tako mislite, Sameru u redu. To je konačno vaša stvar.

Samerovo lice bilo je kao od kamena.

— Znam na šta mislite. Vi mislite, Talbot, da ja ne znam kakav je tip taj novi maršal. Varate se, mister, dobro poznajem tog čoveka. Vi mislite da moja pucaljka ne bi bila pravi instrument za njega. Znam isto tako dobro kao i vi, da je on đavolski dobar strelac, a njegovog prekrasnog partnera upoznao sam pre četvrt sata u Long Brenč salunu...

— Doktora Holideja! — prekide ga trgovac začuđeno.

— Da, Doka Holideja!

— Da niste slučajno imali sa njim neku raspravu?

Samer se isceri.

— Da, slučajno sam imao neku raspravu sa njim.

— Onda vam mora biti sve jasno!

Talbot se stenjući spusti u jednu zelenu plišanu fotelju.

— Da, on je blefer!

Talbot podiže glavu.

— Ako tako mislite...

Tada se Samer, kome se bes popeo do grla, baci na njega i svojim koščatim rukama uhvati trgovca za vrat.

— Ne, burazeru, na taj način se nećeš mene rešiti. U ovu klopku neću uleteti. Siguran sam da se u otvorenoj borbi teško može izaći na kraj sa maršalom, jer mu onaj kockar čuva leđa. U ovu klopku Ben Samer neće uleteti. Ne, ne, tako lako me se nećeš rešiti. Pokušaću maršala da likvidiram na svoj način. Nemam nemoguće ambicije. Za mene je jedino važno da dobijem slobodan prolaz. Moram krdo doterati u grad i vi ćete ga kupiti. Sve će se nastaviti po starom. Ako Skaper dođe sa stadom, vi ćete ga kupiti, onda će mene nekoliko dana kasnije naći kod peščanih brežuljaka sa lakšim ranama.

— A ljudi, vaši goniči?

Samer skide ruke sa trgovčevog vrata.

— Njih više nema. Sve će izgledati kao i ranije. Napala me je četa bandita i moji ljudi su se spanđali sa njima, pa su svi zajedno nestali sa krdom. Ja sam gotovo dva dana ležao ranjen i bez konja preko, kod peščanih brežuljaka. U međuvremenu su kradljivci sa stokom otišli daleko. Za ova dva dana iz Santa Fea doći će toliko stada, da Skaper neće biti upadljiv sa našim govedima.

— A šta će biti sa kancelarijom gde se moraju sklapati ugovori?

— Ona više neće postojati od onog trenutka kada više ne bude Vajat Erpa. Jel' jasno?

Talbot nije bio uveren u uspeh toga plana, pa se bojao da bi i Samer, ako bi bio uhvaćen, mogao i njega odati. Mrmljao je:

— To vam je tri puta uspelo, čoveče. Ali jednom mora i tome doći kraj. Pa ne možete se vratiti na ranč bez momaka i bez para za stoku.

— U prvom redu to je moja briga, a, drugo, svake godine sam odlazio kod drugog rančera. Valjda nisam idiot. Toliko valjda imam i ja u glavi, da istu stvar neću triput ponoviti sa istim rančerom.

— Ali ovo više ne pali ni ovde. Iako ste se postarali da vas ovde u gradu ne viđaju, ipak ima ljudi u gradu koji će se setiti na onaj veliki prepad. Svaki put je pri tome stradalo po nekoliko mladića. Maršal Bil Flit nije bio čovek koji se brinuo za nestalo krdo i nestale kau-

boje. Ali sa Vajat Erpom je drugačije. Možete biti sigurni u to, da će oboje pronaći: i krdo i mrtve kauboje. I u vašu priču sigurno neće poverovati.

Ponovo kauboj uhvati trgovca za vrat.

— Time si mi jasno stavio do znanja da si ubeđen da moj napad na maršala neće uspeti. Je li?

Talbot se oslobodi.

— Da! Uveren sam u to. Ti si kavgadžija i divlji revolveraš, ali sa stvarno dobrim borcem revolverom nećeš izaći na kraj. Protiv Vajata Erpa nemaš nikakve šanse, makar stajao sa revolverom u ruci i iza njegovih leđa na tri jarde. Ali to što misliš da stvarno imaš šansu, dokazuje mi da si više nego glup, Ben Samer.

Talbot je reskirao. On, taj dovitljivi trgovac stokom, koji je bio premazan svim mastima, već je odavno osećao da će ga ovaj poludivlji kauboj oterati u pakao. Da, kada ovaj čovek, sa njegovim idiotskim idejama, ne bi mogao postati opasan, Talbot bi ga rado pustio da uleti u vatru.

— Tako dakle, ja sam glup? Naravno bio sam dovoljno glup kada sam ti ona tri krda prodao za smešnu malu cenu. Sada, kada ti to, očigledno, nije potrebno, sada se jednostavno Ben Samer gura u stranu kao nepotrebna stolica. Ne, burazeru, varaš se. Ovo neće tako proći. A sada slušaj šta ću ti reći: Ili ćeš raditi sa mnom, ili ćeš me svojim otporom prisiliti da te učinim bezopasnim. Ja ću sada odjahati dole do maršalove kancelarije. Ali ćeš i ti poći sa mnom, sa puškom u ruci. Ako je nasloniš na ogradu nekog trema moraš ga pogoditi. Ti ćeš tek onda pucati kada ja budem prvi put pucao.

Talbot odmah prihvati taj predlog, koji je više ličio na naredbu. Bilo je to suviše brzo za sumnjičavog kauboja. Zgrabi ga za kragnu kaputa i privuče k sebi.

— Ako slučajno u svojoj pametnoj glavi planiraš izdaju, načiniću od tebe kašu, to ti se kunem. Zadaviću te svojom rukom, to ti se kunem.

Tada se trgovčeva kćerka, koja je celo vreme ovog surovog razgovora bila u sobi sa mačkom, baci na njega.

Samer, koji se nije nadao ovakvom iznenadnom napadu, otetura ka vratima. Začuđeno pogleda u bledu devojčicu, koja je vriskala:

— Vi ste najobičniji zločinac, mister Samer. Bili smo srećni što je otac konačno pronašao put ka poštenim i realnim poslovima. Sada vi dolazite opet. I opet je ubijeno nekoliko poštenih kauboja...

Samer protrlja bradu i reče:

— Gle, gle... slatka mala Džudi je za godinu dana postala zaista lepa. Slušaj, lepotice! Kada se ova stvar završi, nas dvoje ćemo progovoriti još koju reč. A sada beži i nemoj da zadržavaš svoga oca. Inače bi mogla ti da budeš kriva za njegovu smrt.

Okrete se i izađe napolje. Na vratima zastade još jednom i pogleda u Talbota.

Trgovac konjima lagano priđe zidu i skide jednu vinčesterku.

Džudi kriknu.

Samer se promuklo nasmeja i nestade u tamnom tremu. Odmah zatim se vinu u sedlo, gledajući ka kući.

Talbot, sa puškom u ruci, ostade sam u vratima.

Samer se opet nasmeja i odjaha.

Tada se Džudi baci ocu oko vrata.

— Papa, molim te nemoj to da radiš! Onesrećićeš i sebe i nas.

Čovek nategne oprugu i okide. Čuo se samo metalni zvuk oroza na prazno ležište metka. Puška je bila prazna.

Džudi odahnu sa olakšanjem, pa se vrati u kuću.

Talbot pođe par koraka i stade pod trem, gledajući niz mračnu ulicu, tamo gde se njihala svetiljka pred maršalovom kancelarijom.

◂●▸

Ben Samer je stajao na istom mestu, koja je pre kraćeg vremena odabrao. Ali ni tada se nije osećao bolje. Samo sada više nije imao razloga da napusti to mesto. Sve je bilo u redu. Talbot će ga štititi, a, sem toga, nije sumnjao da će pogoditi maršala kada se bude pojavio na vratima kancelarije.

Za leđima mi je zid — reče bandit sam sebi — prema tome ne može mi se ništa desiti.

No, onda dođe do zaključka da bi ipak morao da pride bliže prema ogradi trema, da bi bolje video kuda puca. Konačno, ulica je bila dosta široka.

Teksašanin izvadi oba kolta iz futrola, odmeri ih u rukama, isproba rotiranje bubnjeva i ispruži desni u visini grudi, kao neki štap.

Htede da viče, ali mu se grlo steglo. Nije mogao ni glasa da pusti.

— Do đavola! Šta li je to? Pa, onaj čovek koji će se uskoro pojaviti u vratima i srušiti, neće biti prvi koji će poginuti od metka bandita Bena Samera. Mora se srediti.

— Erp! — viknu on promuklo.

Preko se ništa ne pomače.

Još jednom se Samer izdra:

— Erp!

I sada je ostala tišina.

Onda ču preko iz mraka, pored maršalove kancelarije, jedan metalni glas:

— Šta hoćeš?

Strah prođe banditu kroz kosti.

— Do đavola! Ovaj prepredeni momak je napustio kancelariju kroz zadnja vrata i sada je stajao na prednjim vratima.

Samer se malo povi i ispruži i levi kolt napred. Jednostavno će pucati na slepo. Od dvanaest metaka moraće bar jedan da pogodi onog čoveka u mraku.

Lagano povuče oroz.

Tada sa strane začu jedva čujan šum, a odmah zatim i glas koji je već dobro poznavao:

— Ne znam, amigo, kako ćeš izgledati sa par rupa u krstima, ali možda to i neće biti tako loše!

Ironičan ton ovih poluglasno izgovorenih reči izazvao je kod Samera jezu, koja mu je prolazila preko leđa. Zatim zaurla:

— Holidej! Kicoš! Dok Holidej mi stoji za leđima!

— Nećeš valjda ništa imati protiv toga — odgovori kockar mirno. Iza leđa hulja osećam se bolje nego bilo gde na svetu.

— Prokleti tvore! — besnio je bandit.

— Nisu potrebne nikakve ljubaznosti, amigo!

Samer je vikao promuklo:

— Imao si sreće, Erp! Za dlaku bi se ugasila tvoja zvezda, da taj

prokleti kockar nije bio za mojim leđima...

Holidej se tiho nasmeja.

— Ti si baš veseljak, Samer. Zar zaista misliš da bi mogao pogoditi maršala?

— Svakako! — vikao je bandit besno.

— Onda pucaj! — začu se maršalov metalni glas sa druge strane ulice.

Dvanaest puta zapraštaše meci iz kaubojevih koltova.

Onda bandit ču Holidejev glas:

— Bio je to lep vatromet, Sameru. Budi sada dobar dečko pa tvoje pucaljke baci na zemlju.

Ova rečenica imala je jasan prizvuk pretnje.

Samer se lagano okrete. Još uvek je u rukama držao prazne koltove.

— Šta hoćeš, Holidej? On mi je dozvolio da pucam...

— To je tačno.

— Ko ti kaže da ga nisam pogodio?

Holidej izađe iz mraka trema. Bandit vide kako mu se blistaju zubi.

— Okreni se, Sameru!

Gonič se naglo okrete. Na sred ulice stajao je jedan čovek. Njegova prava visoka silueta jasno se ocrtavala prema svetlom peskovitom tlu.

— Šta ste, u stvari, hteli? — čuo je Samer pitanje toga čoveka.

Lagano se uspravi i baci oba revolvera na zemlju. Onda rukavom obrisa čelo orošeno znojem.

Za trenutak je zavladala tišina.

Na nekim prozorima preko puta pojavi se svetlost i nekoliko radoznalih građana proviri napolje. Pucnjava u gradu, to je sada bila retkost. Onda su na svetlosti lampe pred maršalovom kancelarijom prepoznali njegovu uspravnu figuru, pa su se posle toga, umireni, opet povukli nazad. Sigurno je uhvatio nekog pijanog kauboja.

Na kraju Teksašanin upita:

— Šta će sada biti?

— Nošenje vatrenog oružja je u gradu zabranjeno, to ste znali? — hladnokrvno odgovori maršal.

Najpre Samer htede reći da mu to nije poznato, ali se seti da ga je na to izričito upozorio Dok Holidej u baru. Zato reče kratko:

— Da, to sam znao!

— Dobro — odgovori čovek iz Misurija. — To vas košta sto dolara. Dalje! Vi ne samo da ste nosili oružje, već ste iz njega i pucali. To je još sto dolara.

Samer podiže glavu.

— Dvesto dolara? A odakle kauboju tolike pare?

— To je vaša stvar — odgovori maršal ledeno.

— Zar to nije malo mnogo? Dvesta dolara za ovakvu tričariju?

— Nije to nikakva tričarija. Zabrana je zabrana. Onaj koji se svesno o to ogreši, mora platiti. Kazna mora biti dovoljno oštra da bi imala dejstva. Dakle, dvesta dolara!

Samer opsova kroz zube.

— Nemam para.

— To sam i mislio. Onda bih hteo da znam da li vaši revolveri vrede nešto.

Bandit ne primeti zamku.

— Da li nešto vrede? — viknu on i pogleda u svoje pištolje, koji su ležali pred njim u prašini. To je ručni rad, kentaki koltovi. Svaki od njih vredi najmanje sto dolara.

— Dobro — odgovori Vajat Erp mirno. Sagnu se i podiže revolvere. — Onda ću ih zadržati kao zalogu.

— Šta vi mislite — frktao je

gonič. — Ne mogu valjda ići okolo bez pištolja. U ovoj zemlji, onaj ko nema revolver, nije čovek.

— Pravilno — ubaci kockar — mi nismo ni pretpostavljali da si ti čovek, burazeru. Inače bi na ovu tvoju pucnjavu odgovorili na drugi način.

— Maršale, nećete mi valjda stvarno oduzeti revolvere? U džepu imam dvadeset srebrnjaka, za koje jedva ako budem mogao da kupim jednu staru kuburu.

— I to je vaša stvar — reče Vajat tmurno.

— Znači moram koltove da ostavim ovde? — upitao je gonič promuklo i preteći.

— Da!

Samer zaškripa zubima.

— Vi ste prokleti bivo, Erp! Da mi ovaj tip ne stoji za leđima, sad bih vam slomio šiju.

Začu se onaj, za Doka Holideja tipičan tihi smeh. On se okrete i pođe laganim korakom preko ulice prema Long Brenč salunu.

Bandit se zablene u maršala. Nije u mraku mogao da vidi njegovo lice. Na slaboj uličnoj svetlosti video je samo siluetu jedne visoke figure.

— Dakle? — upita čovek iz Misurija muklo.

Kauboj je nepomično stajao, gledajući u njega. Onda se trgnuo i okrete.

— Otići ću, ali jednog dana ću opet doći, Erp. A onda ćete mi vratiti oba revolvera...

— Svakako! Ako mi u kancelariju budete doneli dvesta dolara, možete ove pucaljke dobiti u svako doba.

Način na koji ga je maršal oterao ostavio je snažan utisak na kauboja. Nije se više usudio da mu bilo šta preti, jer je negde duboko u sebi osećao da bi ova mirnoća mogla svakog trenutka da eksplodira. Ali ipak nije mogao sasvim da se savlada da ode ćutke.

— Ja sam običan kauboj, maršale — prosikta on — momak koji je jednom hteo da proveri da li je jedan poznati revolveraš zaista tako brz kako se priča...

— Zaista na čudnovat način i u čudno vreme ste to hteli da proverite — odgovori mu čovek iz Misurija i okrete se.

Samer priđe konju i vinu se u sedlo.

Kad je odjahao par koraka, okrete se još jednom i vide maršala kako ulazi u svoju kancelariju.

Figuru u mraku trema Long Brenč saluna nije primetio.

Teksašanin zateže uzde i odjaha niz ulicu.

Na drvenom trotoaru pored kuće trgovca stokom opazi jednog čoveka, pođe u pravcu ograde i stade.

— A to ste vi, Talbote? Svaka vam čast. Odabrali ste sigurno mesto sa koga ćete me štititi.

Trgovac je još uvek u rukama držao vinčesterku. — U svakom slučaju nije bilo tako idiotsko kao vaše.

Teksašanin se naglo saže i ote čoveku pušku iz ruke.

— Daj to ovamo, ti, debela vaško. Maršal mi je uzeo koltove. Ne želim da jašem bez oružja.

Otvori magacin puške i vide da u cevi nema patrone. Pogleda u magacin i vide da je i on prazan.

Tada dohvati pušku za cev i tresnu njome trgovca po glavi.

Uz mukao jauk sruči se čovek na zemlju.

Vrisak devojke i revolverski pucanj čuli su se istovremeno. Od nekog udara kauboju puška izlete iz ruke. Psujući se, Samer se okrete.

Iz mraka je polako dolazio jedan čovek. Stade na tri jarde iza Samera.

Iako je svetlost ispred maršalove kancelarije jedva osvetljavala njegove konture, Teksašanin ga je ipak prepoznao.

— Dok Holidej — izbi iz njega promuklo.

— Kauboju, imaš prokleto slabo pamćenje.

— Šta, u stvari, vi hoćete od mene, Holideju? Ja vam nisam ništa uradio. Šta vam pada na pamet da pucate na mene?

— Zamislite kakav slučaj! Kad sam malo pre obukao prsluk, našao sam u njemu jedan kolt koji sam dobio na kartama pre više od pola godine od jednog brbljivog kauboja iz Teksasa. — Holidejev glas postade najednom sasvim tvrd i oštar. — A sada kidaj, amigo. Prevršio si meru. Volim šalu, ali ovo je već previše!

Samer zaškripa zubima i pogleda besno pušku na zemlji, pa surovo zabi svom konju mamuze u slabine.

— Dok, molim vas dođite, on se ne miče.

Holidej priđe polako tremu, prebaci se laganim skokom preko ograde i pogleda u čoveka koji je ležao na zemlji.

— Doneću svetlo! — reče devojka uzbuđeno.

— Nije potrebno — reče nekadašnji lekar i saže se. Rukama je prelazio preko Talbotovog tela — hm, imao je sreću, kundak ga je samo okrznuo po čelu — Okrete se, prebaci se opet na ulicu i pođe njemu svojstvenim korakom prema salunu i nestade iza pletenih vrata.

◂●▸

Samer pređe reku. Satanske misli pomešale su se u njegovoj glavi. Do đavola, za ovaj poraz platiće mu maršal i ona kockarska ajkula. To se zaklinjao u sebi.

— Da, doći će ponovo, svakako. Makar taj maršal bio okružen čitavom četom. On će ga lično likvidirati. Ali stvari će se drugačije odigrati.

Kada se popeo preko obale reke, opet surovo mamuznu konja i natera ga u oštar galop. Uskoro primeti da je Skaper oterao krdo.

Jasno je video trag. Vodio je prema zapadu.

Najednom ču poluglasan povik:

— Stoj!

Samer podiže glavu: — Sem, to sam ja!

Bandit koji je stajao na vrhu brežuljka reče:

— U redu, Same. Dugo je to trajalo. Momci su već bili nestrpljivi.

— Zaveži gubicu! — brundao je Teksašanin i dojahao uz brežuljak. Odozgo je video krdo.

Samer odjaha niz brežuljak i uskoro primeti ljude koji su se bili okupili oko male vatre.

Skoči sa sedla i viknu odmah na Skapera:

— Jeste li poludeli? Kako ste samo mogli ovde da zapalite vatru. Vajat Erp će sigurno dojahati za mnom.

— Zar to još može? — upita Skaper podrugljivo.

Samer zastade pred njim i podboči se.

— Ako želiš da ti saspem zube u gubicu, ti samo i dalje brbljaj, momče.

Teksašanin bi ga najradije prebio. Ali za danas je već bio iscrpljen.

— Dakle, on je bio brži?

— Nije to. Nego je onaj tip bio upravo tamo gde nisam mogao da ga vidim.

— A Holidej?

— ... bio je iza mojih leđa.

— Znači upravo onako kako sam ti proricao.

— Na dlaku tako. Đavo će ga znati kako je to bilo moguće. U stvari, ja sam tako stajao, da nije niko mogao da mi priđe sa leđa. Taj kockar se šunja okolo kao Apač! Ali, uprkos tome, dobro sam pokazao onoj dvojici.

Skaper, koji je bio blizu kauboja, upita:

— Jel', a gde su ti pištolji?

Sada se Teksašanin zaista morao savladati da tog malog bandita ne udari po ustima.

— Izgubio sam ih — besno prostenja.

— Onda mora da je bilo prilično vruće — podrugljivao mu se Skaper.

Samer nije bio čovek koji bi umeo da podnese poraz. Zato je lagao dalje.

— Pogodio sam ih obojicu. Prvo sam završio sa Dok Holidejom. Onda sam bio kod Talbota. A ta lopuža me ostavila na cedilu. Naravno da nisam mogao sam da izađem na kraj sa onom dvojicom. Kada sam imao maršala na nišanu, Holidej se iznenada stvorio za mojim leđima. Neka đavo nosi tu bandu. Ali budite sigurni u to da sam im pokazao ko sam.

Skaper se podrugljivo nasmeja.

— Šta hoćeš? — zaurla Teksašanin na njega. — Sam si rekao da su gori od pola tuceta plavokaputaša. Na žalost, sada i ja moram priznati da je to tačno. Izgleda da je taj čovek iz Misurija od kamena ...

— U svakom slučaju ima u sebi dovoljno ljudskog kad ti je mogao oduzeti koltove.

— Rekao sam ti već da sam ih izgubio u borbi.

— Za sada ne možeš ni reći da je bilo prave borbe — dražio ga je mali bandit.

Samer pokaza desnu ruku na svetlosti vatre, tako da se videlo mesto koje je krvarilo od metka, kojim ga je kockar bio očešao kada mu je vinčesterku bio izbacio iz ruke.

— Evo ti, vole! Misliš li da je to od žičane ograde na njivi?

Da bi okončao ovaj neprijatan razgovor, okrete na drugu temu.

— Napred! Ugasite tu vatru. Neka Vajn i Ed preuzmu stražu gore na brežuljku. Harper, Flengen i Runej ostaće kod krda. Hatn, Long i Korner patroliraće prema zapadu, Fener, Dženan i Kloud će ostati na istoku.

— Dženana moraš brisati.

— Zašto?

— Izvukao se i nestao. Mora da mu je tvoja ideja da napadneš maršala bila suviše idiotska.

Dok su ljudi gasili vatru. Samer je zapalio jednu cigaretu Puštajući dim kroz nos, pogleda prema predvodniku krda, koji je još uvek bio privezan za gvozden klin, pa upita:

— Jeste li sklonili mrtvace?

— Da. Sva trojica leže u jednoj rupi, koju su tamo preko u brežuljcima iskopali Tener, Arter i Kloud. To je bilo od tebe ludost da

samo sa tri čoveka teraš dve hiljade goveda na tako dalek put.

— Sa tri čoveka? Kako to misliš? Imao sam četiri goniča sa sobom. I svaki od njih bio je dobar kauboj. Istina, svi su imali umesto pameti slamu u glavi, ali kao goniči bili su odlični.

Bovi, čačkajući nožem ostatke mesa iz zuba, upita:

— Jel', šta to brbljaš? Mi smo našli samo tri mrtvaca!

Samer se okrete.

— Jesi li poludeo? Ja sam imao četiri čoveka. Jasno sam video da su sva četvorica pala.

Samer se počeša po neobrijanoj bradi:

— Daj, neka se svi momci skupe.

Banditi dođoše do ugašene vatre i stadoše oko Samera i Skapera.

Kleli su se da je bilo samo tri goniča.

Prokletstvo! Zar je bio poludeo? On je bio došao sa četiri čoveka. Oni sigurno nisu ostavili ni jednog čoveka na nogama. Sam je video kako su pali. Sva četvorica: Mek Keligen, Džim Kaun, Džo Ret i stari Klint Brent Born.

Bilo je gotovo nemoguće da je dvanaest bandita ostavilo nekog u životu. Ali, ako su gore u rupi ležala trojica, onda je jedan nedostajao. Tu nije bilo sumnje.

— Možda još jedan leži na mestu gde smo se odmarali?

Skaper strese glavom:

— Nemoguće. Mi uvek dobro obavljamo posao. Ne kao ti — Samer.

Teksašanin se savlada. — Napred, Skaper, nas dvojica ćemo još jednom odjahati nazad.

— Rekao sam ti. To je nepotrebno.

— Idi po svog konja! — naredi Samer.

Obišli su svu okolinu, gledali su u svako udubljenje u zemlji, iza svakog kamena, ali uzalud.

Ne progovorivši ni reč, vratili su se ostalima. Banditi su još uvek stajali oko ugašene vatre.

Teksašanin se uspravi, stavi svoje ruke preko praznih futrola za koltove i reče:

— Nedostaje jedan čovek. Moramo ga naći.

Zavlada tišina.

— Možda je neki od tvojih momaka imao još toliko snage da se odvuče komad dalje — reče Stiv Arter. — To bi bilo moguće.

— Nemoguće! — insistirao je Skaper. — Još iz daljine smo se bili dogovorili ko će na koga pucati. I meni se sada čini kao da ih je bilo četvorica...

— To ne mora samo da ti se čini — reče Samer. — Tako je stvarno i bilo. Gde je četvrti čovek?

Petorica bandita morali su ostati kod krda. Ostali su osedlali konje, te su pod vodstvom Samera pošli da pretraže okolinu.

Pre nego što će napustiti mesto gde su bili konji, Teksašanin zastade i prosikta:

— Pričekajte, sad ćemo odmah videti. Potrebno je samo da vidim čiji konj nije tu.

Skaper zabrunda:

— Svi su nestali.

Teksašanin se okrete u sedlu prema svojim pajtašima.

— Recite, jeste li svu pamet izgubili? Niste valjda vi, šupljoglave lopuže, dopustile da konji odu?

— Najednom su bili nestali. Mora da su prilikom pucnjave pobegli.

Samer sjaše i priđe Skaperu:

— Siđi Skaperu — reče muklo.

— Zašto? Ja sam mislio da ćemo jašiti...

— Silazi! — naredi Teksašanin oštro.

Mali bandit lagano se spusti sa konja. Jedva što je dodirnuo tle kad ga pogodi strahovit udarac Teksašanina. Skaper se uhvati sa obe ruke za nos i zastenja glasno.

— Ustani, ti prokleta volino! — prasnu Samer.

Bandit patuljasta rasta skoči i polete ispružene glave prema Teksašaninu. Sada je dokazao koliko vredi.

Samer odbačen pade na leđa na tvrdu zemlju.

Skaper skoči odmah na njega. Obojica su se preturala preko suve trave, pređoše preko mesta gde je gorela vatra, valjajući se preko ugljenisanih ostataka drva, udarali su jedan drugoga poput zveri.

Posle nekoliko minuta, došla je veća težina Teksašanina do izražaja. Dev Skaper nije mogao posle jednog levog aperkata gotovo više ni da vidi. Oči su mu postale vodnjikave, a u glavi mu je tutnjalo. Uprkos tome jurnu napred na svoga protivnika. Samer se vešto skloni u stranu i dočeka pobesnelog jednim teškim desnim krošeom pravo u bradu. Patuljak se sruči, ali je ipak skupio još toliko snage da se teturajući opet baci na protivnika.

Teksašanin ga je bez milosti premlatio. Onda se okrete da vidi ostale. Njegove široke grudi spuštale su se i dizale dahćući.

— Gde je četvrti čovek? — izbi iz njega.

Džo Kauter siđe polagano sa svog konja. — Ti si, Ben, uzrujan zato što je sve pošlo nizbrdo. Daj da razumno promislimo...

Iz Samera izbi životinjski glas i on zada čoveku strahoviti udarac u stomak.

Kauter se sruči ustranu.

Tada skoči dežmekasti Long, a za njim Džimi Hatn na Teksašanina. Ali od besa udvostručenu snagu Teksašanina bilo je teško savladati. Samer zbaci ovu dvojicu sa sebe, kao da su to bili samo dosadni insekti.

— Gde je četvrti čovek? Gde su konji? — dahtao je on, šušteći plućima.

Tada se primače ogromno telo Flengena. Zastao je na tri jarde od njega. Metalni zvuk je upozorio Teksašanina da nema šale. Flengen je držao kolt u ruci.

Samer je dahtao.

— Dakle i ti? Rik Flengen, pobegli robijaš iz kamenoloma Seskat. Dobro, dođi, ali ostavi svoj top.

Tada se začu Flengenov preteći bas. — U pogodno vreme ću se vratiti da odgovorim na tvoju ponudu, Samer. Tada ću ti svaku koščicu pojedinačno slomiti. Ne brini. Neću zaboraviti tvoju ponudu, ali sada nije za to vreme. Jedan od tvojih goniča nedostaje, a četiri konja su nestala. Ako je tom čoveku uspelo da dođe u grad, naši vratovi više ne vrede ni pola lule duvana.

— Ne brbljaj toliko! — izbi iz Samera, koji je još uvek dahtao. — Napred na konje! Moramo pretražiti okolinu.

◂●▸

Posle tri sata zamornog jahanja bilo im je jasno da je četvrti čovek

pobegao. Istina, bilo je kasno da tragaju za otiscima nogu ili kopita.

— Kada bih samo znao ko je to bio! — siktao je Teksašanin.

Ostali su ćutali, sem patuljastog Skapera, koji reče:

— Moraš pogledati.

Samer se ne pomiče. I poluglasno upita:

— Pogledati?

— Da, moraš opet otkopati rupu. Konačno, mi nismo ni poznavali momke!

Desna ruka Teksašanina pođe ka futroli, ali napipa praznu kožu. Proguta jednu psovku. Onda gurnu Flengena laktom: — Rik, daj mi jedan kolt. Moram konačno tog smrdljivog tvora smaknuti.

Flengen se glasno nakašlja.

— Daću ti jedan kolt, ali da ga koristiš u prave svrhe. Ako ćemo do sutra ujutro ovde ostati, veoma je verovatno da će ti jedan trebati. Ako je onom kauboju uspelo da stigne do grada, Vajat Erp neće pustiti da dugo čekamo na njega.

Samer se okrete i zableni se prema brežuljcima, čije su se siluete nazirale.

Tamo gore ležala su ona tri mrtva goniča.

— Ko?

Ovo pitanje je poput crva grizlo banditov mozak.

Maršalu je srećno izmakao, pa bi sada mogao poterati krdo na zapad, da bi tamo potražio neki prelaz preko reke. Tamo bi mogao potražiti nekog drugog trgovca. Sigurno je da bi morao goveda prodati nekom lihvaru za bagatelnu cenu. Nekom tipu, koji bi životinje poterao dalje prema Abileni i tamo ih prodao.

Zbog one proklete kancelarije nije mogao da proda stoku. U najgorem slučaju mogli su Skaper i Flengen poterati stoku u grad. Mogli bi se prikazati kao ljudi sa Ring Kros ranča. Možda bi u tom slučaju krdo bilo prodato, pa bi se posle mogao izgubiti. Lepi trik sa izgubljenim krdom bio bi tada istina proigran, ali bi opet mogli strpati sasvim lep dobitak u džep.

I ovo je nestankom onog četvrtog goniča bilo stavljeno pod upitnik. Da je Samer bar znao ko je to bio! Konačno, sva četiri kauboja nisu bila jednako opasna.

Morao bi saznati ko je bio četvrti.

Čak i ako se ne bi ništa desilo, morao bi saznati koji je od one četvorice ostao u životu. U svakom slučaju, taj je čovek za Samera predstavljao stalnu opasnost. On je bio svedok insceniranog prepada. video je kako su trojica njegovih drugova ubijeni. Sigurno je posmatrao njega, šefa goniča, kako je razgovarao sa banditima... Četvrtog čoveka mora pronaći, bez obzira ko to bio. Ona tri mrtvaca, gore među brežuljcima, dovoljni su za poternicu, koja bi kroz najmanje četiri države bila poslata za šefom goniča Benom Samerom.

Tada se Samer okrete odlučno i ukočenim korakom pođe svom konju. Skide svoju lopaticu kratke drške sa sedla i pođe prema brežuljcima.

Bez reči, gledali su ljudi za njim.

Bandit je išao sve laganije. Kad je stigao u udolicu između dva brežuljka okrenuo se.

Jedan od ljudi ga je sledio. Bio je to Dev Skaper, krivonogi traper. Išao je na neka četiri jarda iza Teksašanina. Zastao je kad je ovaj usporio korake.

Samer ga je fiksirao.

— Šta hoćeš?

— Da ti pokažem jamu.

— Nije potrebno. Pronaći ću je sam. Mora da je negde ovde gore.

— Da, tamo preko. Još sto jardi na istok.

Samer se lagano okrete. Kada se još jednom okrenuo video je onog drugog na istom mestu na kome ga je ostavio.

— Do đavola, da sada imam kolt u futroli, ubio bih ga i stavio pored one trojice — prolete kroz mozak zlikovca. — Onda bi ih bilo četvorica.

No, uprkos tome jedan bi nedostajao. On će uvek nedostajati. Čak i ako bi čitava ova banda kradljivaca stoke ležala tu gore u zemlji.

Budalaste misli.

Samer pođe napred, brže prema istoku, i onda odjednom opazi onu malu humku.

Zastade ukočeno i zablene se u to uzvišenje.

Ovde gore nije više rasla trava. Sveža zemljana humka skrenuće odmah pažnju svakom jahaču koji bude ovuda prolazio ili izviđao teren.

Ni dvadeset milja odavde bio je onaj pas tragač, onaj tvrdi i opasni Erp. Ako počne iz bilo kog razloga da ispituje ovu stvar sve će biti gotovo. Ovaj čovek će sigurno naći trag koji vodi dovde.

Moraću humku izravnati lopaticom. Onda će trebati staviti na nju nekoliko teških kamenova. Ne smem ih složiti u piramidu ili nekim drugim redom. Moraću ih razbacati preko groba, kao da je to kamenje ovde slučajno.

Bandit primeti da se stalno trudi da svoje misli udalji od ona tri mrtvaca u jami, od njih i od svojih namera. To ga je ljutilo.

Šta je zapravo nameravao? Do đavola! Pa on je hteo da vidi njihova lica, da bi ustanovio ko nedostaje! Da li je to zapravo želeo?

Morao je to učiniti. Ali taj tvrdi kauboj, Ben Samer, sav užasnut, osećao je da to ne može.

Spopade ga jeza pri pomisli da izvadi svoja tri druga iz zemlje.

Tada ču podrugljiv, nazalni glas Skaperov:

— Jesi li izgovorio molitvu za ona tri momka, Teksašanine?

Samer se okrete i vide mali tamni lik trapera iza sebe.

Brzo se okrete i pođe prema grobu, onda se nagnu i poče da baca zemlju u stranu.

Divljim, brzim pokretima otkopavao je humku.

Znoj ga obli potocima, kao da je satima teško radio. Činilo mu se da su mu ruke olovno teške i iscrpljeno sede.

Grom i pakao! Nije mogao.

Drhćući svim udovima klekne pored jame, bulјeći prema grebenu. Kao iza nekog teškog posla morao se odmarati.

Tada se Samer ispravi, zatrpa jamu zemljom i istabana je tako da je skoro potpuno izravnao.

Posle toga pođe prema hrbtu brežuljka i odatle privuče nekoliko velikih kamenova. Postavi ih tako da ni jedan jahač u prolazu neće moći da zapazi da je ovde neko zakopan.

Sav oznojan, a ipak drhćući, stajao je zločinački šef goniča nad grobom svojih drugova.

Ne. U njegovom srcu sigurno nije bilo kajanj. Ali zato strah, neki strah ga je čitavog obuzeo. Strah od onog t[illegible]adu,

strah od onog čoveka koji je nosio zvezdu...

Kad se Teksašanin ispravio i skinuo šešir da bi obrisao znoj pogodi ga usred čela jedna kap kao ledeni ubod igle.

Poče da pada kiša.

Samer nabi šešir na glavu i pogleda u nebo. Nigde nije video ni jedne zvezde. Svuda tamni sivi oblaci. Kiša će izbrisati sve tragove, i okolina će dobiti jednoliki izgled.

— Na konje! — reče promuklo. — Polazimo!

◂●▸

Kad je Bil Dženan došao na kraj sporedne ulice, a time i na severni kraj grada, pogledao je prema konturama žutih brda, koja su na severu zatvarala dolinu reke Arkanzas.

Poći će u tom pravcu. Tamo ima drugih gradova, drugih ljudi i drugih konja...

Nije slutio da je samo tridesetak jardi iza njega stajao, iza ugla jedan čovek, koji ga je posmatrao.

To je bio maršal Vajat Erp. Nepomično, poput velike crne mačke, bio se oslonio u jedno udubljenje, gledajući za čovekom koji je napuštao grad.

Tek kada je mrak progutao Dženanov lik, vrati se čovek iz Misurija nazad.

Bio je upravo skinuo sedlo sa svoga dorata, kada je Teksašanin na ulici uzvikivao njegovo ime.

I kada je šef goniča odlazio, jahao je maršal za njim do reke.

Nije mogao baš svaku lopužu pratiti do brda ili daleko u preriju.

U gradu je imao dosta posla. Uvek je bilo momaka koji su narušavali mir, kojima je pričinjavalo zadovoljstvo da noću preplaše građane i da od Dodž Sitija opet naprave pakao, kakav je taj grad ranije bio.

Ali neka neodređena slutnja mu je govorila da je onaj čovek, koji je odjahao preko gaza, bio takav da bi ga trebalo stalno držati na oku.

Sigurno bi ga Vajat sledio da ga u tome nije omeo jedan pucanj.

Do đavola! Nije valjda opet Dok Holidej upotrebio pištolj? Maršal okrete konja i odjaha nazad. U sebi je razmišljao kako bi trebalo i kockara upozoriti da se više pridržava zabrane nošenja vatrenog oružja. Iako je onaj pucanj kojim je bio izbio Teksašaninu pušku iz ruke bio neprocenjivo koristan, ipak se Dok ogrešio o zabranu.

Kad je maršal stigao u glavnu ulicu, čuo je opet jedan pucanj. Čuo se preko iz Silver bara, jedne male krčme koju je pre pola godine otvorio Poljak Jaroviščinski sa svojim bratom.

Divlji povici i lomnjava nameštaja čuli su se čak na osamdeset jardi daleko, gde se on u tom trenutku nalazio.

Pre nego što će stići do saluna, video je preko puta krčme jednog čoveka, kako stoji u senci prekrštenih ruku, oslonjen o stub trema.

Dok Holidej.

Vajat odahnu. Bi mu nekako drago da taj čovek nije bio umešan u onu gužvu u salunu.

Vajat zaustavi svoga dorata i pogleda prema kockaru. Ne promenivši držanje doviknu mu on poluglasno:

— Ipak je taj vaš Dodž Siti lep grad! Ovde se čovek ne može žaliti na monotoniju.

Vajat se nasmeši i upravi svoga konja prema baru. Ispred bara sjaše.

Kada je otvarao staklena vrata izlete mu u susret jedan čovek. Drugi je poleteo za njim, ali uplašeno zastade čim je prepoznao maršala, te ustuknu.

Ispred vrata tukla se nekolicina ljudi, ali čim spaziše čoveka iz Misurija, smiriše se.

Kod šanka je još uvek vladala gužva. U tom momentu prsnu veliko ogledalo iznad šanka. Najmanje osmoro ljudi tuklo se stolicama.

Desno, na kraju šanka, klečao je mali Poljak sa nauljenom crnom kosom. U desnoj ruci imao je neki prastari Rover pištolj i derao se kao da je bio nataknut na ražanj svojim maternjim jezikom koji ostali nisu razumeli. Njegov brat, koji je na njega ličio kao jaje na jaje, čučao je iza jednog preturenog stola i takođe držao pištolj u ruci. Upravo se uspravi s namerom da ponovo puca kad ču sa vrata jedan revolverski hitac.

Pištolj izleti krčmaru iz ruke i odlete prema zidu.

Sa strahom u očima prepozna Toni Jaroviščinski maršala na vratima. Kolt, koji se još bio pušio, držao je u rukama.

Trebalo je samo nekoliko sekundi da zavlada potpuna tišina u prostoriji.

Maršal priđe šanku i uze oba pištolja od braće, zatakne ih za opasač i pogleda jednog čoveka koji je na licu imao duboku ranu koja je krvarila. Taj čovek je ležao na zemlji između dva prevrnuta stola.

— Šta se to desilo?

Maršalu priđe mlađi Poljak govoreći mu pravom bujicom reči.

Njegov brat mu je u tome pomagao.

— Mir! — zagrmi maršal. — Neću ništa da čujem od ljudi koji krše zakon.

— Zakon? — podrugljivao se jedan ogroman momak. Imao je tršavu plavu kosu, tvrdo lice, pljosnat nos, zatvoreno levo oko i ćoškastu bradicu. Bio je oslonjen pozadi na šank. Žmirkao je u maršala.

Priđe maršalu i stade neposredno ispred njega.

— Da, zakon! Zakon za ovaj grad. Priznat od naših građana, poštovan od svih gostiju, prolaznika i posetilaca. A ko ste vi?

— Čini mi se da vas se to, šerife, baš nimalo ne tiče!

Tada se progura do njega jedan debeo čovek sa crvenim prslukom.

— Drži gubicu, Ed. To je Vajat Erp!

Dugi Ed, koji je očigledno pripadao jednoj grupi drvoseča, grmnu:

— Vajat Erp? Šta onda? Što se mene tiče može da bude i guverner ove siromašne zemlje. Nema prava da propisuje zakon.

Momak se ispravi, stavivši maršalu svoju ogromnu šaku pod nos.

— Evo, prijatelju, to je moj zakon! Samo to važi za mene! Jasno?

— Dobro — odgovori maršal. — Nemam ništa protiv da se toga držite gore u brdima. Ovde se nalazite u gradu Dodž Sitiju. Ovde je zabranjeno nošenje vatrenog oružja. U futroli imate velik pištolj. Napred. Predajte mi ga. Kada budete napustili grad, možete ga uzeti u arsenalu maršalove kancelarije.

Širok osmeh se pojavi na licu džina.

— Ti si smešna ptica, Erp. Ono što ti uspeva sa ovim građanima, koji pred tobom puze, to ti neće

uspeti sa čovekom s brda. Ako želiš da imaš moj kolt, onda ga moraš sam uzeti.

Strelovitim pokretom leve ruke izvukao je čovek iz Misurija drvoseči kolt iz futrole.

Džin razrogači oči od zaprepašćenja i pozeleni od besa.

— Do đavola, pa to nije bilo loše. Napred, to je moj odgovor!

Stisnuvši svoje šake baci se na maršala.

On se izmakne i zadade mu jedan snažan udarac levom u bradu. Kao granata eksplodirao je udarac na vrhu džinove brade. Mišićavi džin se okrete oko sopstvene ose, i složi se uz zaglušni krik na zemlju.

Odmah zavlada tišina. Ljudi, koji su stajali iza dugačkog Eda, očigledno su pripadali njegovoj bandi. Sigurno bi sada maršalu zadali muke, da ih ovaj udarac nije tako zaprepastio.

Vajat pogleda u jednog starijeg bradatog čoveka, koji je stajao pored džina, oslonjen na šank.

— Pripadate li i vi njemu?

Čovek potvrdi.

— Vidim da ne nosite oružje.

— Moji topovi su ostali napolju kod kola. Jedan od vaših pomoćnika nas je danas popodne na to upozorio. Rekao nam je da ove stvari ostavimo napolju ili da ih predamo.

— U redu. Ponesite tog čoveka. Ovde je njegov kolt.

Vajat se okrete dvojici Poljaka. Ljutita pogleda gledao je u starijeg.

— Ovo je treći put da se kod vas u radnji puca.

— Bio je to onaj dugački momak, maršale! — reče Toni promuklo, akcentom svoje domovine. — On je započeo tuču sa Džeromom Vanderom. To je onaj što leži tamo na zemlji. Ostali su se umešali. Morate priznati, mister Erp, da se i u drugim salunima uvek iznova dešavaju tuče.

— Tako je. Ali kod vas se pri tome i puca. Zbog toga zatvaram ovaj bar na nedelju dana. Napred ljudi! Plaćajte svoje cehove i razidite se.

Bez pogovora, ljudi su izvršavali ovu naredbu.

Kada je Vajat hteo da napusti lokal, prišao mu je mlađi.

— To ne možete učiniti, maršale. Moramo se tako teško boriti protiv konkurencije...

— Znam — prekide ga Vajat —, zato prodajete špirit jevtinije, pa zbog toga navlačite mržnju drugih gostioničara.

— Ne, to već dugo ne činimo. Ja točim po istim cenama kao i drugi.

— Ali kakav bućkuriš! Čoveče, bolje ćutite!

— Moramo se tako teško boriti...

— Svako se u ovoj zemlji mora teško boriti. Upotrebili ste vatreno oružje kada ste imali pola tuceta poludivljih drvoseča pred šankom. Vrlo dobro znate šta se iz toga moglo izroditi. Onaj dugački momak više nije bio daleko od toga da odgovori na vašu pucnjavu. Ljudi, kao što ste vi, opet donose stare neprilike gradu. Što se mene tiče bilo bi bolje da se odselite za Garden Siti ili još bolje Koloreo. Možda bi se tamo još mogli koristiti ljudi vašeg kova.

Poljak se žalostan vrati nazad.

Vajat napusti lokal. Progura se između ljudi do svoga konja, dohvati ga za uzde i odvede niz ulicu.

Dok je prolazio pored kockara, koji je još uvek stajao u svojoj ti-

pičnoj pozi, naslonjen na stub trema, ovaj mu reče poluglasno:

— Kazao sam ja. Zabavan grad!

Vajat je gledao pravo ispred sebe.

Tada Holidej napusti svoje mesto i pođe za njim, sve dok ga nije stigao. Išao je pored njega sve do štale.

Holidej mu pomogne da otvori kapiju i da skine sedlo sa konja.

— Vi ste čudan čovek, maršale. Zašto se mučite sa ovim ološem? Pa to ništa ne donosi. Zašto želite na tako uporan način da pomognete tom gradu da se u njemu zavede pravo i zakon, mir i red? Za svega dvesta pedeset dolara mesečno? To nije čak dovoljno da se vodi koliko toliko pristojan život. Da u jesen i zimu ne odjašete da bi negde drugde skupili neki dolar, bili biste siromašan čovek.

— To je moja stvar. Dok — mrmljao je čovek iz Misurija, mrzovoljno.

— Svakako. Što se mene tiče, možete to još pedeset godina da radite.

— Neće to više trajati pedeset godina!

Holidej se tiho nasmeši i pripali cigaretu.

— Možda. Ali u svakom slučaju, za ovu ste bagru rintali čitav život. Ne verujete valjda da će vam za to neko biti zahvalan? Naprotiv, neće se za sedog i ostarelog Vajata Erpa naći ni neka mansardna sobica, gde bi mu dobri ljudi davali milostinju.

— Prestanite već jednom.

— Odmah.

Kad je već započeo, Dok Holidej je i nastavio:

— U ranu zoru vas diže iz kreveta neki farmer, zato što mu je neko ukrao neku kokošku. Dok sedite za ručkom, dojuri činovnik Ve-Stern banke i viče vam da je neki čovek sa revolverom u ruci digao pare. Popodne, dok građani koje vi čuvate mirno leže i preživaju svoj ručak, neumorni maršal Vajat Erp mora da odjaše na neki ranč da bi se tukao sa nekim podivljalim kaubojima, koji su od dosade pucali jedni na druge. Prirodno, neprestani dodir sa stokom mora da ima svog uticaja na tu bagru. A kada se vratite u grad, pred vašim vratima stoji jedan crvenokožac da bi se požalio da je jedan vašljivi indijanski agent prevario one tipove u rezervatu. Uveče, dok se građani odmaraju od dnevnog posla, satima stojite u kancelariji gde se sklapaju ugovori o prodaji stoke, da biste pripazili da ne bi nekom od onih momaka palo na pamet da izvede nešto nepošteno. Dok večerate prekida vas neki debeli krčmar, kojem neki kauboj neće da plati ceh. Dok građani spavaju, dolazi k vama jedan kauboj sa nekim zarobljenikom koji baš pred vašim vratima ispušta svoju dušu. Ovaj još nije ni otišao, a već dolazi jedan poludeli revolveraš, koji vas poziva napolje da bi ispraznio na vas dva bubnjića metaka i video da li vas može pogoditi. Zatim jašete za njim, da biste se osvedočili da li zaista napušta grad. Odmah zatim čujete neku galamu i morate da rasterate bandu drvoseča, koji su jednom gostioničaru razbili ogledalo, premlatili goste i pretili svojim pucaljkama. Tako je bilo danas, tako je bilo juče, tako će biti i sutra.

Vajat obesi sedlo na klin, osloni se na poluotvorena vrata, izvadi jednu od svojih velikih crnih cigara

iz džepa i zapali je. Kroz dim pogleda u lice nekadašnjeg lekara.

— To je bila duga pesma, Džone Holidej, a sada ja imam jedno pitanje: — Zašto ste zapravo vi ovde? Zašto i vi tako često u svemu ovom učestvujete? Zašto ne ostajete za vašim prokletim kartaškim stolom, dok se puca na ulici? Odakle znate da sam za jednom lopužom jahao do reke? Zašto uvek stojite oslonjeni o neki stub trema, dok predamnom stoji neki ludak sa koltom? Šta vi zapravo hoćete? Zar vi živite bolje od mene?

Lekar je gledao u snažne bele zube čoveka iz Misurija, među kojima se pušila crna cigara. Ispusti svoju cigaretu, zgazi je i pođe vratima.

Na vratima zastade još jednom. U uglovima usana pojavi se odjednom onaj njegov osmeh pa reče:

— Laku noć, maršale!

Vajat pogleda zamišljeno za njim:

— Laku noć.

Maršal sačeka još neko vreme, onda pogleda napolje na ulicu. Upravo je počela kiša.

Vrati se u štalu, osedla svog dorata i odjaha lagano prema zapadu. Kod zadnje ulice skrene prema obali reke.

◂●▸

Skaper je jahao za krdom, koje je lagano trupkalo. U jednom trenutku se okrete i pogleda prema peščanim brežuljcima. Neka neobjašnjiva jeza i neprijatnost su ga obuzimali, kada je na noćnom nebu ugledao siluetu peščanih brežuljaka.

Kiša je počela da pada jače.

Posle tri sata podiže mali bandit uže, pogleda još jednom prema Džou Kluteru, koji je jahao dvadesetak jardi levo od njega, pa povuče svoga konja u stranu. Najpre lagano, a onda sve brže odjahao je nazad.

Nisu bili mnogo odmakli. Krdo noću nije moglo brzo da se kreće. Već posle tri četvrt sata video je Skaper siluete peščanih brežuljaka opet ispred sebe.

Brzo je jahao prema vrhu, na kome su bila pokopana ona tri goniča.

Ostavio je pri dnu brežuljka konja, pa se peške popeo.

Ispred gromada kamenja zastade. Kiša mu se potocima slivala niz širok obod šešira na prašnjave čizme.

Do đavola, onaj idiot je stvarno navaljao kamenje na grob.

Kakve li ludosti!

Kiša će smekšati zemlju sutra ili prekosutra, kamenje će utonuti u grob i svaki jahač, čak i na dvadeset pet jardi udaljenosti, primetiće neko čudnovato udubljenje.

Čovek ispljunu komad duvana za žvakanje i pristupi poslu.

Ponovo odvalja teške kamene gromade na staro mesto. Bio je to težak, mukotrpan posao.

Kada je bandit u jednom trenutku, sav mokar od znoja i premoren, podigao glavu, ledena jeza mu prođe niz leđa.

Na vrhu brežuljka, nekih dvadesetak jardi od njega, stajao je jedan jahač.

Njegova silueta se jasno octavala na noćnom nebu. Bio je to visok čovek, širokih ramena. Nepomično je sedeo u sedlu, gledajući prema čoveku pored kamenja.

Dev Skaper samo zinu i razroga-

či oči. Jahač, gore na brežuljku, ličio mu je na avet.

Kradljivac goveda obrisa mokro čelo i orošene oči. Ali slika ostade. Bila je to slika da gora nije mogla biti. Postojao je izvestan broj ljudi koje bandit nije želeo da vidi, Flengen, na primer, ili čak i Samer. Ali čovek koji je gore stajao kao kip, njega je mogao poslati jedino sam đavo.

Uprkos mraka Skaper ga je prepoznao.

Njegovu siluetu nije mogao pobrkati, prepoznao bi je on i u najvećem mraku.

Ili je to možda ipak bila utvara? Možda je izazvana paničkom u kojoj su svi bili od sinoć, a posebno on, ovako premoren od teškog posla sa ovim kamenjem... da, mora da je to bila fatamorgana izazvana njegovom maštom.

No, ta nada ga uskoro napusti

Ona pojava poče da govori.

Tvrdo i metalno su zvučale reči u noćnoj tišini. Već kod prvih reči Skaper je sasvim sigurno znao da se nije prevario.

— Jel'te mister, jeste li našli blago?

Bandit je još uvek bio oslonjen na jedan kamen. Lagano se ispravi, obrisa ponovo kapljice kiše i znoj rukavom kožne jakne i promuklo reče:

— Ne!

Tada jahač živnu. Siđe sa sedla, ostavi konja da stoji i pođe lagano prema Skaperu.

Od nemoćnog besa bandit tako jako stisnu zube, da je to onaj drugi mogao čuti.

Na četiri koraka ispred bandita jahač zastade.

— Nije čudo da vam zubi cvokoću, gospodine, kada se u pola noći na ovoj kiši tako trudite...

Skaper je vrlo dobro osetio podrugljiv prizvuk u ovim rečima, i pošto se teško savladavao, žučno reče:

— Šta vas se tiče moje zdravlje, maršale? Ostavite me na miru!

Vajat Erp prekrsti ruke na grudima.

— Dobro, kada mi ne dozvoljavate da se staram o vašem zdravlju, onda ćete mi dopustiti da se malo pozabavim razlogom vašeg posla ovde.

— Čini mi se da to vas ne treba da se tiče, maršale. Šta ja ovde činim, to je moja stvar.

Vajat Erp zamišljeno pogleda prema kamenim gromadama i razrovanoj zemlji.

Skaper je sledio njegov pogled sa vrlo neprijatnim osećanjem.

Maršal ponovo pogleda u Skapera.

— Čini mi se da naše poznanstvo nije tako jednostavno, mister. Vi me poznajete, a i ja sam vas već negde video. Ako se ne varam, nije bilo u nekoj mnogo prijatnoj stvari.

Nešto je jako peklo malog čoveka u grudima. Veoma dobro se sećao gde ga je maršal video. Moglo je to biti pre pola godine, kada ga je Merdž Denebi, vlasnik Lopin bara, tužio pomoćniku maršala Vilijemu Mastersonu zbog varanja u igri. Tada se iz ove afere Skaper izvukao samo sa modrim okom.

Vajat Erp se okrete i pođe prema kamenju. Sagnu se da bolje pogleda.

Kroz Skaperov mozak prođe misao: sad ću izvući kolt pa ću ga ubiti.

Moram to učiniti.

To mi je jedina šan-

Na isti način, na koji je ovaj vuk došao ovamo, pronaći će i ona tri mrtvaca ispod kamenja. Onda mu mogu pričati što mi padne na pamet, ali on će me smatrati ubicom one trojice kauboja.

A zar i nije bio njihov ubica? I on! Bar jednog je morao ubiti.

Skaper spusti desnu ruku prema koltu.

Tri jarde ispred njega klečao je maršal i gledao u razrovanu zemlju.

„Ubiću ga, moram ga ubiti", razmišljao je Skaper.

Da, bio je to maršal. Maršal Vajat Erp, koga je poznavao svako na zapadu.

Njegova smrt bi uzvitlala mnogo prašine.

Vilijem Masterson, taj njegov odličan đak, bio bi brzo ovde, i ne bi dugo trajalo, pa bi i tri maršalova brata bila ovde da ispitaju uzroke smrti svoga slavnog brata.

Bili su đavolski momci ona tri Erpa. Dev Skaper ih je već sve video. Početkom prošle jeseni, za vreme pobune Vilersove družine, kada su se iznenada pojavili u gradu i kada su, zajedno sa maršalom i Dokom Holidejom, započeli vatromet koji neće zaboraviti niko ko ga je video.

Brkati Morgan, bio je momak koji nije mnogo zaostajao za Vajatom. I Virdžil i Džems su se veoma dobro uklapali u ovu družinu visokih, tvrdoglavih i kao medvedi snažnih ljudi. Svi su oni bili braća i po brzom pucanju.

Svi bi oni došli da potraže ubicu svog slavnog brata. To je bilo više nego sigurno.

Najgori je bio, naravno, Holidej. Taj kockar bi sigurno prerovao čitav Kanzas sa svojim pištoljem sa šest metaka, sve dok ne bi našao ubicu.

Na sve to mislio je ovaj mali čovek za vreme ovih nekoliko gorkih sekundi.

Ali, šta je bilo gore? Nalazio se pred neodložnom odlukom. Strah od tog čoveka bio je strašniji od svega drugog. Morao ga je ubiti.

Vajat Erp će naći ubijene i...

Toga momenta se maršal podiže i skloni jedan kamen.

Dev Skaper zaustavi dah.

Čovek iz Misurija skloni i drugi kamen. Ophodio se sa kamenjem kao da su bile poštanske vreće.

Banditova ruka je lebdela svega dva inča nad drškom njegovog revolvera od jelenovog roga.

Tada ču maršala:

— Nikakvo grčenje ruku, mister. Kažu da to može mnogo da naškodi zdravlju. Bolje stavite svoju ruku u džep. Tamo je sigurnije smeštena.

Pri tome nije čak ni pogledao bandita.

Divlji bes rasplamsa u banditu. Mrzeo je toga tako samouverenog čoveka. Spusti ruku prema dršci i zablene se u cev teškog maršalovog pištolja, koji iznenada zablista pred njim.

— Izgleda da već duže vremena niste prali uši, prijatelju.

Maršal se uspravi i priđe Skaperu. Jednim brzim pokretom izvuče mu kolt iz futrole i zadenu ga pod svoj opasač.

Skaper je od straha bio nepokretan. Do đavola, kako se samo mogao tako idiotski poneti! Znao je vrlo dobro kako maršal ume brzo da izvlači oružje. Mogao je i da zna da mu nikada i nikako ne bi uspelo da ga prevari. Čak i kada je maršal

bio okrenut prema zemlji, imao ga je dobro na oku. Bio je brži sa revolverom.

Kradljivcu stoke bi u tom trenutku bilo milije da je bio dve jarde duboko u zemlji. Jardu dublje od ona tri mladića, koja su ležala tu ispod kamenja.

— Da, bismo nekako podelili posao, radićemo zajedno. Napred! Vi prihvatite ono manje kamenje, pa ga otkotrljajte u stranu.

Skaper se ne pomače.

Tada se začu maršalov glas, oštar kao sečivo kame:

— Napred! Prihvatite se posla.

Bandit proguta psovku i priđe poslu.

Maršal je gledao u tamnu, mokru zemlju.

Nije više ništa govorio. Na njegov lagani zvižduk priđe mu konj.

Skaper primeti da je čovek iz Misurija otkopčao sa sedla svoju malu poljsku lopaticu.

Učini mu se da je to zadnja šansa da bi promenio svoju sudbinu.

Okrete se naglo i potrča.

— Stanite!

Skaper je dalje trčao.

Onda je čuo metalni zvuk oroza na pištolju.

I nehotice uspori korak. Disao je isprekidano.

Maršal mu bez milosti naredi:

— Napred, burazeru, ti ćeš sada raskopati zemlju!

Skaper se lagano vrati i posluša kao opčinjen. Zabi kratku lopaticu u zemlju i baci vlažne grudve zemlje u stranu.

To je trajalo samo četvrt sata, pa onda zastade. Nije se usudio da se okrene.

Ispred njega, u tamnoj jami, ležalo je jedno ljudsko telo.

Bila je potpuna tišina.

Samo je kiša lagano žuborila.

— Dalje! — naredi oštar glas čoveka iz Misurija.

Dev Skaper, je morao taj gadan posao završiti do kraja.

Konačno, sva tri mrtvaca su ležala na slabom noćnom svetlu, beživotno, tiho, optužujuće.

Skapera uhvati neki grč u vratu. Nije više mogao ni glavu da okrene.

— Gde je tvoj konj? — trgnu ga maršalov glas.

— Dole — izgovori nekako bandit.

— Dovedi ga ovamo!

Banditu je trebalo pola minuta dok je uspeo da pokrene svoje udove. Lagano se okrete i pođe niz padinu.

Nije mu više ni na pamet palo da beži. Iako je sada, kada je stigao do svog konja, bio skoro trideset jardi udaljen od maršala.

Čudnim, udrvenjenim pokretima dohvati uzde i odvede konja na brežuljak.

— Podigni mrtvace na konja.

Ne shvatajući, Skaper se zablene u maršala.

— Napred!

Tada provali iz bandita:

— Ne... ne mogu...

— Šta to ne možeš?

Pokazujući na mrtvace, bandit reče:

— Ja... ja ih ne mogu dotaći...

— Ubiti si ih mogao.

— Nisam, nisam to bio ja!

— Svakako! Sigurno si sa ovim gromadama kamenja hteo da im napraviš nadgrobni spomenik, jel' tako?

— Bilo... bilo je drugačije, maršale... ja...

Čovek iz Misurija priđe mu sasvim blizu:

— Natovari ih na konja, i to smesta.

Skaper stisnu zube, zatvori napola oči i priđe trojici mrtvaca.

Kada je ispružio ruke prema njima, steglo mu se grlo od straha i gađenja. Kao davljenik hvatao je vazduh, pa se onda sruči na kolena.

— Ne mogu — izbi izbezumljeno iz njega. — Ne mogu ih dotaći. Vi ste bezdušni, Erp.

Tada ga jedna snažna ruka podiže:

— Prokleta lopužo! Kada ste ubijali, niste bili kukavica.

Maršal natovari ovaj žalostan teret na konja, ugura Skaperu, koji je stajao kao omamljen, uzde u ruke i naredi:

— Napred, odnećemo to u grad.

Skaper razjapi usta i vikne resko:

— Ne!

Ovaj uzvik je odzvanjao preko cele okoline.

— Ne, ne mogu to. Ne mogu ih voditi za sobom... Ljudi će me rastrzati na komade.

— Napred — naredi maršal hladno.

◂●▸

U svanuće, ulazila je ova tužna povorka u glavnu ulicu Dodž Sitija.

Razrogačenih očiju posmatrali su ranoranioci maršala, pa bandita i ona tri mrtvaca na konju, čija su beživotna tela bila privezana lasom.

Nekoliko minuta kasnije odveo je maršal svog zarobljenika u kancelariju.

Vilijem Masterson je upravo smenio drugog pomoćnika maršala Vina Džimpija i gledao je bez reči u svoga šefa.

Vajat gurnu razbojnika u zatvor. Pre nego što ga je strpao u zadnju ćeliju, privuče ga k sebi i hladno upita:

— Kako se zoveš?

— Dev Skaper.

— Imaš li mi šta reći?

Čovek zatrese glavom.

Tada ga maršal gurnu u ćeliju, zalupi teška rešetkasta vrata i zaključa ih. Kada je svežanj ključeva nabacio na klin u kancelariji, pogleda pomoćnika i reče:

— Mislim da ću se predveče vratiti.

— U redu, šefe — odgovori pomoćnik maršala i pogleda za njegovom visokom figurom.

Bilo je pola pet.

U mrtvačnici su ležala tri mrtvaca.

Pozadi, u zatvoru, bio je kao kreda beo, patuljasti čovek.

Maršal se opet baci u sedlo.

Neprekidno je padala kiša iz olovno sivih oblaka.

◂●▸

Kada je maršal dospeo do peščanih brežuljaka, bio je već dan.

Ali kiša je tako smekšala zemlju, da je Vajat jedva mogao da razpozna tragove dva konja, njegovog i onog bandita.

Napustio je visoravan i odjahao preko livade, u polukrugu prema severu, zatim prema zapadu, pa opet prema istoku.

Sigurno bi mu onaj mali čovek u zatvoru mogao reći mnogo više. Mogao bi mu uštedeti mnogo truda. Ali, Vajat je dobro znao da taj čovek neće progovoriti.

Bio ga je strah — strah od nekog drugog.

◂●▸

Bilo je devet časova pre podne Samer je doveo krdo do reke.

Lenjo je tekla prljava žućkasta voda Arkanzasa prema istoku.

Teksašanin je gledao preko reke. Tamo je bio jedan gaz, ali on je bio dubok i muljevit. No, uprkos tome, znao je da ovde mora da pređe.

Kauboj, koji je izbegavao grob tamo gore, u peščanim brežuljcima, upropastio je sve njegove planove. Ako je u gradu, onda je tamo nemoguće proterati krdo. Čak ni iz drugog pravca to ne bi bilo mogućno. Momak je poznavao znak ranča. Trebalo je da sa njim vidi samo jedno goveče, pa da sve bude izgubljeno. Na jugu Samer ne bi mogao ostaviti krdo, jer bi ga tamo čovek tražio. On, a možda sa njim onaj pakleni Erp.

Te hladne i mokre noći zakleo se Samer da neće napustiti ovaj kraj pre nego što sva trojica ne budu pod zemljom: četvrti gonič, maršal Erp i Holidej. A onaj ko je poznavao šefa goniča Bena Samera, znao je da će ovaj pokušati da izvrši taj plan sa puno upornosti.

Godinama je gonio goveda za Dodž Siti. Godinama je to išlo bez teškoća. Sve dok mu se nije taj maršal isprečio na putu. Te noći uvideo je Samer da je onaj stari Rik Flauers dole u Teksasu, bio u pravu. Uvek je govorio: Taj Erp je tvrd kao kamen. Onaj kome stoji na putu, neće uspeti da prođe pored njega.

Ne, on neće proći pored njega, on će taj kamen razbiti.

Šta je bio naumio? Najpre je hteo da izvuče krdo iz opasne zone južno od grada. Niko neće slutiti da se nalazi s one strane Arkanzasa, jer nisu prešli preko velikog gaza kod grada, a taj duboki gaz, ovde je malo kome poznat. Nikome neće pasti na pamet da bi jedan vođa goniča, pri takvom vremenu, preveo dve hiljade goveda preko tako nesigurnog prelaza.

Nesiguran je bio taj gaz, u svakom slučaju. Jedan jedini jahač, koji bi taj gaz donekle poznavao, mogao bi pri vedrom vremenu i čistoj vodi rizikovati da pređe preko ovog gaza. Ali, dve hiljade nemirnih goveda — to je bila ludost.

Upravo to reče Flengen, kada je zastao pored Teksašahina.

— Ludost!

Samer ga ne pogleda. Njegove oči bile su prikovane na žućkasto smeđoj vodi Arkanzasa.

— Moramo sa krdom preko.

— Ti si poludeo! — Flengen je mokrim rukama zamotavao još vlažnu cigaretu. Nije uspeo da je zapali. Psujući baci je u vodu. Podiže pogled ka oblacima i razvuče lice.

— Moramo preko! — čuo je Teksašanina pored sebe. — Po svaku cenu.

— Svakako — po svaku cenu. Šta ako samo dvadesetak goveda uspemo da prevedemo na drugu obalu? Šta misliš ako goveda naiđu na dubinu, ako se mali otočići zemlje i kamenja odrone, ako se to baš usred reke dogodi? Pogledaj! Reka je podmukla. Ovde pored obale je tiha, ali preko je brza. Koliko je širok gaz? Svega jedan, možda dva jarda. Na koji način misliš da održiš krdo na tako uskom prostoru? Reći ću ti šta će se desiti: Goveda će se rasturiti, pobeći će. Voda će ih odneti. Moglo bi se desiti da nekolicinu voda izbaci kod grada na obalu. Maršalu pravo pred vrata. Dobar posao, Benu Sa-

meru! Kladim se da će onda onaj lisac za dva sata biti ovde. To bi bilo krasno iznenađenje.

Samerovo lice ostade bezizrazno.

— Moramo preko. Po svaku cenu!

— To je tvoje krdo. Ali, i mi u tome učestvujemo. Ne mislim da sudelujem u takvoj ludosti. Meni i onako nije baš naročito simpatična čitava ova priča. Da sam znao kako će se stvari odvijati, ne bih u tome učestvovao. To mi možeš verovati. Bila je čista ludost što si odjahao u grad. Samo si kod maršala probudio sumnju. Drugo ništa nisi postigao. Poješću ovaj svoj stari šešir ako je on jednostavno dopustio ovako zločinačkoj njuški kao što je tvoja da se jednostavno izgubi.

— Vidiš aveti — brundao je Samer. — Ako bi jahao za svakom njuškom koja mu se ne dopadne, onda bi imao mnogo posla.

— Svakako to i ima. To znam prilično dobro. Tebi još nije poznata upornost ovoga čoveka. Karrajter je samo jednom bio u Silver baru. Jedva da ga je tamo maršal i primetio, pa ipak ga je pratio čak do žutih brda, osamdeset milja daleko. Tek tamo je Karrajter primetio da mu je maršal za petama. Momak je bio dovoljno glup da potegne kolt.

Teksašanin pljunu u dalekom luku.

— Drži gubicu. Nemam drugog izbora. Moram preko reke.

— Zar pri takvoj kiši?

— Ova kiša meni vredi zlata. Ona će utrti sve tragove. Nijednom čoveku neće pasti na pamet da nas traži na drugoj obali reke.

— Svakako, samo kada bismo bili preko.

Samer obrisa vlagu sa lica.

— Ja ću stići preko. Momci moraju zauzeti mesta na jednom kamenom sprudu, koji ću im ja pokazati. Nemaju ništa drugo da rade, nego da hvataju goveda koja voda ponese.

— Ništa više? A gde je taj sprud? Nasred reke. Upravo tamo gde je struja najjača. Ne misliš li da mi kažeš da će tamo momci pohvatati na stotine goveda, koje će struja poneti.

— Da, upravo to ti kažem. Taj sprud je najbolje mesto na celom gazu. Nešto pre sredine reke. Na žalost nije baš mnogo širok. Momci će ostati na istočnom rubu. Moraju svim sredstvima sprečiti prekidanje lanca goveda. Onda ćemo stići preko.

— Lanac goveda? Pa kako ti to zamišljaš?

— Ja ću povesti predvodnika. Ti i Runej ići ćete za mnom, ovde na početku prelaza. Mi ćemo naterati krdo u zmijski red. Harper i Hatn će stajati ovde na obali. Moramo krdo poterati kroz jedan uzak prolaz prema gazu. U tome leži naša šansa.

— Šansa — Flengen se gorko nasmeja. — To je pakleni posao.

— U svakom slučaju je to. Dakle, napred.

Kroz pola sata Flengen je morao da prizna da je ovaj Teksašanin zaista odličan gonič. Sada je shvatio kako je tom čoveku godinama uspevalo, da svoja krda vodi mimo uobičajenih puteva, preko klanaca i dubokih rečnih tokova.

To što je uradio ovde na obali reke Arkanzas, ličilo je na vradžbinu. Samer je odlično ovladao svojim poslom.

Ispred sredine reke postavio je

ostale kauboje. Dodade Džou Klauteru predvodnika da ga vodi dalje, a on sam je preterao svoga konja kroz visoku vodu natrag na obalu. Tamo je pomagao da goveda sateraju u uzani prolaz.

Bio je to pakleni posao. Ljudima su drhtale ruke i kolena. Kada se u jednom trenutku odvojilo jedno goveče iz lanca, i odmah utonulo u duboku vodu, okrete se Teksašanin, pa u deliću sekunde prebaci svoj laso na glavu govečeta koga je voda već nosila. Samer trže svog konja nazad. Ovaj se upro svom snagom o kamenje. Tada su priskočili Korner i Long da pomognu.

Bilo je to đavolski teško.

Ali, sat i po kasnije, krdo je bilo na drugoj obali. Celo krdo.

A dvanaest mrtvo umornih ljudi visilo je na svojim konjima, koji su podrhtavali.

Teksašanin je uspeo da pređe ovaj opasan gaz. Zatim nadmoćno pogleda Flengena. Ovaj priznade:

— Dakle, Ben, krdo je preko. Ali, bio je to đavolji posao.

Samer se cerekao.

— Moglo bi se to i obrnuto reći.

— U svakom slučaju, ne bih više želeo da pređem ovaj gaz sa dve hiljade komada goveda.

— Sumnjam da će to još neko od tebe zahtevati — reče Samer hvalisavo. — Ja ću onog nadmenog maršala i njegovu glupu kancelariju za sklapanje ugovora o prodaji stoke baciti u vazduh. Kunem ti se u dušu mog, pre osamnaest godina obešenog oca, iduće krdo prevešću kod Dodž Sitija u po bela dana, ispred očiju celoga grada. To jest, to ćeš ti moći mirno da obaviš, dok ću ja čekati na peskovitim brdima, jer onda neće biti Vajata Erpa.

Flengen je bio razboritiji i oprezniji momak. Protrlja bradu, otrese kišu sa širokog oboda svoga šešira i reče:

— Sačekaćemo. Nisam baš za takvu posetu gradu. Radije to prepuštam Skaperu.

— To će mi onda biti svejedno — odgovori Teksašanin i iznenada podiže glavu. — Jel', a gde je on uopšte?

— Ko?

— Skaper.

Flengen podiže ramena.

— Mora da je tamo kod krda. Nisam gledao za njim. Imao sam dosta posla sa životinjama i konjem.

— Da. Ni ja ga nisam video — poviče Samer i odjuri.

Nekoliko minuta kasnije banditi su znali da Dev Skaper nije više među njima.

Samerovo tvrdo lice pretvori se u kamen.

— Dakle, niko od nas nije ga video pri prelazu? Znači da je nestao još ranije.

Samer izvuče jednu mokru cigaru iz džepa, odgrize vrh i zapali je. Ona se odmah ugasi. Besno je grizao cigaru.

Flengen je trljao bradu.

— Dakle, ja ću ga potražiti. — Pođe opet prema obali.

Oštar Samerov uzvik ga zadrža.

— Glupost! Ostavi to. Ko zna šta se sa njim desilo! Možda se taj patuljak preturio iz sedla. Doći će on za nama. Naškoditi nam i onako ne može.

Pođoše dalje prema severu.

◂●▸

Već rano uveče Samer naredi odmor.

Pustio je da ljudi naprave logor.

Kao iskusan gonič primetio je da su i ljudi i stoka na izmaku snaga. Bili su potpuno iscrpljeni. Tako izmučeno krdo neće moći da povoljno proda.

Rasporedi straže, pa se u mokrom odelu spusti na jedno oboreno drvo.

Nebo je još uvek bilo sivo.

Konačno, kiša je bila prestala.

Daleko na zapadu videli su se sunčevi zraci, koji su se probijali ispod oblaka.

Flengen čučnu pored Teksašanina.

— Kako si dalje zamislio stvar?

Samer sleže ramenima.

— To još ni sam ne znam. Pre svega, krdo je sad ovde, gde ga niko neće tražiti. Posle večere ću odjahati preko u grad.

Flengen skupi obrve.

— Šta nameravaš tamo?

— Odjahaću u grad, a ti ćeš poći sa mnom.

Flengen se uspravi:

— Jesi li poludeo! Zar ja? Pre pola godine, kada je Skaper bio zatvoren, zbog varanja na kartama, bio sam i ja u zatvoru. Zbog tuče.

— Pa?

— Vajat Erp bi me odmah prepoznao.

— To i treba. Sada nisi ništa učinio.

Flengen je sa nekim neprijatnim osećanjem trljao vrat.

— Ako. Ali Erp ima dobro pamćenje za ljude, koji su nekada došli u sukob sa zakonom.

Sat kasnije kiša je sasvim prestala.

Teksašanin se podiže i dobaci Flengenu jedan pogled. Nemo ga je pozvao. Onda stupi pred Džoa Klautera.

— Džo, ti si sada šef goniča, dok se ja ne vratim. Ako bi nekom strancu palo na pamet da dođe do logora, onda znate dobro šta vam je činiti.

— Dobro — reče div trljajući bradu. — Makar bilo to tuce posetilaca?

— Recite im da dolazite sa severoistoka, iz Hilberija.

— Zar neće onda ljudi da se pitaju: zašto nismo stoku oterali za Abilenu, kada smo tuda prolazili?

— Ne. Stoka se još uvek najbolje prodaje u Dodžu. To znaju ljudi ovde.

Klauter zaturi svoj mokar šešir na zatiljak.

— Dobro.

Flengen i Samer se popeše na svoje konje. Bez žurbe su jahali na istok, prema udaljenom gradu.

Posle nekog vremena Flengen prekide ćutanje.

— Dobro. Pretpostavimo da će ti uspeti da smakneš maršala. Ko će od nas ponuditi stoku na prodaju i šta da kaže o znaku utisnutom na stoci?

Flengen je uskoro shvatio da je Teksašanin sve unapred dobro smislio.

— Moj prvobitni plan je Skaperovim nestankom propao. On bi bio pogodna ličnost za to. Bez obzira što je već sedeo kod Erpa u zatvoru. Sada će to morati mali Long da preuzme.

— Long? Pa on jedva da ume da broji do tri.

— To je moja briga. On će možda zadatak bolje izvesti nego što bi to učinio krivonogi Skaper. Ja sam u Teksasu i birao rančere čiji znak ovde nije poznat. No, ipak ćemo izmeniti znak, kada se budemo vratili.

Flengen začuđeno upita:

— Zar nameravaš da celom krdu promeniš znak?

— Da, to ću učiniti — odgovori mirno Teksašanin.

— Do đavola, ala će to biti posao!

— Znam, ali tu se ne može ništa promeniti. A sada ćeš čuti zašto sam te poveo. Ti ćeš kod kovača na kraju grada dati da se tvom konju stavi jedna potkovica. Kovač obično ima dosta otkivaka kojima se žigošu goveda. Oni vise negde u kovačnici. Nastoj da uzmeš nekoliko odkivaka.

To je već bilo nešto za Flengena.

— Dobro — reče. — Neće biti jednostavno, ali ću već nekako udesiti.

Tada Teksašanin zaustavi konja i pogleda onog drugog u lice.

— Biće to jednostavno, Flengenu. Ali to još nije sve što treba da učiniš. Pazi.

Tada je gonič objasnio svoj plan. Bio je to plan dostojan kradljivca stoke Samera.

— Nešto sam od one dvojice naučio.

Flengen podiže svoje guste obrve: — Od koga?

— Od Vajata Erpa i Doka Holideja.

Vladala je mrtva tišina. Noć se spuštala preko prerije a od Arkanzasa dolazio je blag povetarac koji je njihao travu otežalu od kiše.

— Nešto sam od one dvojice naučio — reče Teksašanin tiho. — Još dok sam bio dete nije mi se dopadao taj takozvani pošteni život. Morao sam najpre, dole u jednom malom prljavom gradu kravara u Teksasu, kod jednog suseda, u jednoj vašljivoj štali za iznajmljivanje, čistiti konje. Jednog dana sam pobegao. Od jednog puškara u Ostinu naučio sam da pucam. Onda sam pošao ka severu. Za Kanzas i, još dalje, za Nebrasku. Uvek sam bio sam. Dva tuceta puta sam sudelovao u paklenim borbama pištoljima. Noćas sam u Dodž Sitiju shvatio da je to pogrešno. One dve lopuže postupaju pametnije. Onako opasan strelac, kao što je maršal, sa čovekom kao što je Dok Holidej za leđima, je nepobediv. Kao što rekoh: dok ga ima za leđima. I ja ću sada imati jednog čoveka za leđima. Revolveraša Flengena.

Bandit zinu. Konačno mu uspe da progovori:

— Kakve to gluposti pričaš, Sameru?

Teksašanin podiže levu obrvu. Na licu mu zaigra nadmeno podrugljiv osmeh.

— Nemoj da se trudiš, Flengen. Dobro te poznajem. Ti si onaj revolveraš Flengen, koji je pre deset godina, tamo preko, u Vičiti, likvidirao Boga Farga; onaj koji je Džefa Karleja i Džonija Fulhema otpremio na onaj svet. — Samer načini jedan podrugljivi pokret rukom. — Budi bez brige, sve mi to ne imponuje. Hteo sam samo da čuješ. Valjda ne misliš da bih se upustio sa Skaperom, da nisam o svakom od njegovih ljudi do detalja obavešten? Burazeru, suviše dugo jašem kroz savanu da bih to propustio. Taman da ništa o tebi nisam znao, brzo bih došao do zaključka da onako brzo, kako si ti to sinoć uradio ne vadi pištolj običan kauboj. Takve stvari ja dobro vidim.

Dok je to Samer govorio, Flengenovo lice se izobličilo. Samer je to dobro video, čak i onako u mraku. Flengen je bio opet onaj stari revolveraš.

Flengen tada podiže glavu i reče promuklo:

— Dobro. Neću to odricati. Ali ako to već znaš, onda moraš znati i ono drugo. Nekada sam bio revolveraš. Ali od tada je prošlo dosta vremena. Nema više revolveraša Flengena iz Kolorada. Pre četiri godine mi je jedan čovek u Abileni smrskao desnu ruku. Ja sam silom prilika levak.

— Ali, još uvek pakleno brz.

Flengen zaklima glavom.

— Možda za druge dovoljno brz, ali za mene ne. Pre svega: stalno me sputava smrskana desna ruka. Uvek najpre poletim desnom rukom, kada dođe do pucnjave. To je za mene prepreka, koju svaki put moram da preskačem. U poređenju sa Vajatom Erpom i Dokom Holidejem, više nisam nikakav strelac, Bene Sameru. Biću pošten: video sam obojicu kako pucaju. Nikada nisam bio čovek koji bi se takvim čarobnjacima sa koltom mogao suprotstaviti. Da, Bene Sameru, tako stoje stvari. Zbog toga sam se morao sakriti u pozadinu. Nisam se nikada više mogao prihvatiti starog posla kod nekog rančera, bankara ili drugih ljudi, kao nekada.

— Video si i Vajata Erpa kako puca? — upita Teksašanin zamišljeno.

— Da. Onda kada je u grad došao King Bel sa svojom divljom družinom. Sada me možeš pitati gde sam video Doka Holideja kako puca.

Samer je buljio pred sebe.

— Mogu misliti. On ti je smrskao ruku.

Flengen se zapanjeno okrete. Onda umorno klonu.

— Da. To je bilo u Abileni. Onaj pas je premazan svim mastima i poznaje sve trikove. Kako kod kolta, tako i kod karata. Isprobao sam sve trikove, ali onaj prokleti tvor ih je sve poznavao bolje od mene. No, ipak nije varao na kartama. Kasnije sam često o tome razmišljao, da onaj momak ipak nije neki tajni maršal, jedan od onih lopuža koji prolaze kroz kartašnice bez zvezde, da bi hvatali zverke kao što sam ja. Ali danas sigurno znam da nije tako. On igra i pobeđuje sa zadovoljstvom najveće kartaške hijene. Onda sve probanči za jednu noć. Ali, ono najgore na njemu je, što stalno vreba priliku da bi izvukao svoj kolt. Taj čovek stalno traži borbu pištoljima kao niko drugi. On je ne samo opasniji, već i brži od Kolorado Bila i Bila Hikoka. Kako je Erp došao do te zmije, to će mi uvek ostati zagonetka.

Samer je ćutao, jašući zamišljeno dalje.

Flengen nastavi:

— Eto, to je bilo ono što sam ti hteo reći. Sada možeš sam odlučiti da li ti je dovoljno takvo obezbeđenje s leđa.

Samer okrene glavu.

— Ipak, Flengene, nešto mi vrediš. Baš toliko koliko ti je brza leva ruka. Jer dobar čovek za leđima je svakako bolji nego nikakav.

Sa promenljivim, ali uvek lošim predosećanjem, jahao je nekadašnji revolveraš pored teksaškog kradljivca stoke preko mračne savane prema gradu.

◂●▸

Oko male vatre u logoru banditi su ćutke sedeli. Vatru su zapalili Long i Harper od još uvek vlažnog granja.

Ostali ljudi stajali su negde oko krda.

Klaut je zadžara jednom grančicom po žaru, pa razvuče usta:

— Prokleta vlaga! Udovi su mi se sasvim ukočili.

Runej je sedeo pored njega, žvaćući komad duvana. Razmišljao je o Sameru, koji je opet odjahao u grad.

Šta li će od toga ispasti? Šta li će Teksašanin opet uraditi? Od ovog tvrdoglavog momka ništa se nije moglo saznati. Hteo je da zaustavi maršala. Kako namerava to da izvede, nije rekao.

I Flengen je odjahao sa njim.

Gde li je ostao Skaper?

Prokleto neprijatna situacija.

Ćuteći, ljudi su zurili u vatru.

Iznenada Klaut podiže glavu. Mislio je da sanja. Preko, na sedam jardi od vatre, stajao je jedan čovek.

Velik, širokih ramena, sa crnim šeširom, koji je bio duboko navučen na oči. Na njegovom opasaču, načičkanom mecima, visila su dva teška revolvera. Levi pištolj je bio tako velik, da je bandit dvaput tamo pogledao, dok je uopšte mogao da shvati da je to revolver.

Ali, jedna stvar na tom čoveku zaustavila je banditu dah: levo, na crnoj kožnoj vetrovki čovek je imao srebrnu zvezdu.

„Do đavola, šerif" — prolete banditu kroz mozak.

Ne pustivši čoveka iz vida, bandit gurnu svog suseda.

Dežmekasti Long podiže glavu i zinu. Imao je iste misli kao dugački Klaut.

Tišina je vladala oko vatre. S vremena na vreme poletela bi neka iskra.

Konačno se Long ote od ukočenosti, podiže glavu i zabrunda:

— Gospodo, imamo posetu.

Ostali ljudi se podigoše.

Tada čovek sa zvezdom lagano priđe vatri. Stao je iza Runera.

— Dobro veče, gospodo!

Banditi ljutito odgovoriše na pozdrav.

Samo je Long privukao kolje, obujmivši noge rukama.

— Šta li vas je ovamo dovelo, šerife? — reče naizgled mirno.

Čovek sa zvezdom prekrsti ruke na grudima.

— Video sam vatru.

Long je besno zurio u žar.

— To je prokleto mala vatra, šerife, i kladim se da se vidi jedva na jednu milju.

— Skoro na tri milje sam je video.

— Onda morate imati prokleto dobre oči, čoveče.

— Možda je i tako.

Klaut, onaj oprezniji, reče:

— Jeste li za šolju kafe, šerife?

Ovaj odmahnu glavom.

— Onda bar sedite kraj nas.

Čovek i to odbi.

Onda Long, kome uzbuđenje nije dalo mira, uzviknu:

— Šta onda hoćete ovde?

— Tražim dvojicu ubica.

Banditi ućutaše.

— Odakle dolazite? — upita ga Long.

— Dolazim iz Dodž Sitija — najednom hladno odgovori čovek.

Kao na komandu podigoše banditi glave.

U Dodž Sitiju nije bilo šerifa, to je znao svako u ovom kraju. Tamo je postojao samo jedan maršal — a taj se zvao Vajat Erp.

Najednom dugi Džo Klaut prepozna onaj pištolj na levoj strani. Bio je to bantlajn specijal pištolj,

onakav kakav je nosio maršal Erp Bandit je to znao a da nije oružje pobliže ni pogledao.

Ed Lester, koji je bio udaljen od logora kojih šezdeset jardi, iznenada zažele da uzme duvana iz sedla. Kad je došao na dvadesetak jardi, video je visokog čoveka pored vatre.

Bandit je odmah stao. Zastao je ukočeno, bulјeći u siluetu čoveka koga je dobro poznavao.

Vajat Erp.

I onda je dejstvovao, ali ne dovoljno brzo.

Kradljivci stoke su najednom pred sobom videli fantoma. Maršal se brzo okrete, a veliki pištolj u njegovoj ruci grunu.

Ed Lester zaurla i načini nekoliko nesigurnih koraka napred, a onda se sruči kao ranjeni bivo.

Vajat Erp je još uvek stajao na istom mestu.

Dugi revolver već je davno opet bio u futroli.

— Prokleto nemirne dečake imate ovde, ljudi.

Klaut se prvi snašao.

— Bio je to Lester — reče promuklo. — Taj idiot je izvukao pištolj...

Tek tada su se svi setili da su neposredno pre maršalovog pucnja čuli metalni zvuk, koji prouzrokuje natezanje oroza.

Dugonogom Klautu je najednom proradio kliker.

— Hej! Pa vi ste Vajat Erp, zar ne? — upita on tobož veselim glasom.

Maršal potvrdi.

Onda se ubaci Long.

— I vi jednostavno pucate na jednog od naših goniča?

— Zaveži gubicu — zabrunda Klaut. — Lester je punokrvni idiot i suviše nervozan. Najverovatnije je držao maršala za nekog bandita.

— Zato je sada mrtav — ukapirao je najzad Long.

Maršal pogleda u dežmekastog Longa.

— On nije mrtav.

— Nećete nam valjda reći da ste ga pri takvoj brzini samo ranili!

Maršal ne reče ništa, već se okrete i priđe pogođenom.

Eda Lestera je zaista jedan metak samo okrznuo po slepoočnici. Bio je još uvek u nesvesti.

Vajat se uspravi. — Treba mu zavezati ranu. — Onda prođe pored ljudi i pođe ka krdu.

Dok su se Klaut i Runej brinuli za Lestera, ostali su pažljivo posmatrali maršala.

— Razgleda stoku — šapnu Long.

Hatn, koji je sada stajao pored njega, reče:

— Ostavi ga na miru. Taj čovek je opasan kao planinska puma.

Posle nekoliko minuta Vajat se vratio vatri. Ispitujuće je gledao u Klauta.

— Vi ste šef goniča?

— Da — začu se oklevajući odgovor.

Maršal klimnu i okrete se. Već posle nekoliko sekundi izgubio se banditima iz vida.

— Gde li je — konačno Hatn prekide ćutanje.

Klaut podiže ramena.

Long, međutim, steže kolt u šaci.

— Trebalo je da ga ubijemo. Sada je sigurno da će kola poći nizbrdo. Želeo bih samo da znam kako je ova lopuža pogodila ovamo. Ako je preko, i pored kiše, uspeo da pronađe naš trag, onda je sigurno pronašao i grob.

Zavlada tišina.

Onda se ču topot konja koji se udaljavao.

Mali Long se trže iz svoje obamrlosti.

— Slediću ga!

— Ostaćeš ovde — reče dugi Klaut.

Long ga podrugljivo osmotri.

— Šta hoćeš, Džo? Ti ovde nemaš šta da zapovedaš.

— Ja sam šef goniča dok se Samer ne vrati.

— On se više nikada neće vratiti, ti, sanjaru, ako pustimo maršala da ode. On će onoj dvojici doći baš iza leđa. A posle onog što je Samer sebi zapržio prošle noći u gradu, biće sa njim brzo svršeno. Vajat Erp sigurno već odavno zna da on pripada nama, krdu. Sigurno je video i znak na stoci, pa će znati da je krdo ukradeno.

— Ti vidiš aveti — frktao je Klaut. — Ne može nam ništa dokazati. Ben je tako odabrao krdo, da znaci ovde gore nisu poznati.

— Da, za većinu. Ali verujem da Vajat Erp poznaje i ovu oznaku.

— A zašto je onda odjahao? — upita Hatn.

Long odgovori:

— Baš to hoću da ti kažem. Bio je to samo njegov štos. Najpre hoće da uhvati Samera, a onda će se vratiti da bi završio sa svima nama. Dovoljno sam čuo o tom momku i sasvim su mi jasne njegove metode. Ako ste pametni, poći ćete i vi za njim.

— Šta ćeš učiniti? — upita staloženiji Klaut.

Long osedla konja, vinu se u sedlo i dodirnu kundak vinčesterke.

— Sa ovim ću mu poslati jedan pozdrav koji neće preživeti.

Klaut više ne odgovori. Obrisa čelo i jednu gumu za žvakanje strpa u usta.

Hari Long odjuri u noć.

◀●▶

Kada su Samer i Flengen stigli u grad, u glavnoj ulici je vladala tišina.

Samo se ispred maršalove kancelarije njihala lampa, bacajući senke koje su se pomicale od trema na ulicu.

Iznenada Samer zaustavi svog konja i pokaza ispruženom rukom napred.

— Šta je? — prošaputa nekadašnji revolveraš.

— Vidiš li tamo preko onog čoveka? To je Holidej.

Flengen skupi oči i osmotri figuru, koja je bila blizu maršalove kancelarije oslonjena na stub trema. Da, ono je mogao biti Dok Holidej. Ali Flengen nije bio siguran u to. Kada je video da je Samer izvukao svoj kolt iz futrole, stresao se.

— Jesi li poludeo?

Samer je odmeravao oružje u ruci.

— Napred! Izvuci svoju pucaljku — naredio je smrknuto.

Flengen levom rukom izvuče kolt.

— Jesi li poludeo, Sameru? Prvi metak koji bude promašio značiće našu smrt. Ovaj tip puca kao satana, čak i po mraku.

— Naš prvi metak ne sme promašiti — šaputao je Teksašanin. Lagano siđe sa konja, raširi noge i podiže revolver. Onda se okrete ka Flengenu.

Ovaj je još uvek ukočeno sedeo u sedlu.

— Napred! Silazi — siknu Samer.

Flengen ga posluša. Stajao je pored Teksašanina sa koltom u ispruženoj ruci. Onda opet spusti oružje.

— Nećemo ga pogoditi — dahtao je on.

— Ti si prokleta kukavica! — frktao je Samer. — Onaj tip nas još nije ni primetio. Ako budeš još dugo čekao, on će nas ili primetiti ili će nestati. Ako nas prvi opazi, onda je naša šansa ravna nuli.

Flengen oseti da mu ruka zadrhta. Podiže oružje. Čak je i oroz nategnuo.

Ali tri metka, koja su se čula kroz ulicu, izletela su samo iz kolta Teksašanina.

Kroz barutni dim blenula su oba bandita prema liku oslonjenom na stub trema.

Čovek je stajao nepomično kao drvo.

Prođe beskonačnih pola minuta. Onda se čovek iznenada sruči niz drvene stepenice. Ostade da nepomično leži na rubu ulice.

Samer zadrža kolt u ruci. Iskezi se zadovoljno nekadašnjem revolveraši, pa potrča napred. Flengen ga je sledio oklevajući.

Samer se nagnu nad čovekom, okrete ga na leđa i trgnu se nazad

Uz slabo svetlo lampe vide na grudima mrtvaca petokraku srebrnu zvezdu.

I Flengen je to video. On odskoči unazad. Onda dohvati Samera za ruku pa pojuri sa njim ka kolima.

U divljem kasu jurili su napred, niz ulicu, prema istočnom izlazu iz grada.

Tamo Samer zaustavi svoga konja.

Flengen ga stiže dahćući.

— Ti, prokleti vole! To je bila tvoja majstorija. Sa trideset jardi udaljenosti ubijaš jednog Vajatovog pomoćnika. Kakav Holidej! Ti si ludak! Benu Sameru, ti si ludak.

— Ja sam ga ustrelio, ja sam?

— Da, ti sam — odgovori Flengen promuklo i ispusti svih šest metaka iz bubnja svog pištolja.

Samer stisnu zube.

— Tako je to. A ti, prljavi propali revolveraši, misliš da će ti to nešto pomoći?

— U to ne verujem — odgovori Flengen. — Znam samo da je čovek koga si hteo da ubiješ sedeo u nekom salunu za zelenim stolom, sa čašom viskija pored sebe i sa revolverom...

— Napred! Potražićemo ga.

Flengen se gorko nasmeja.

— Nećeš ga morati tražiti. Sigurno je već davno na ulici.

— Mi ćemo ga satrti.

Flengen zadrža Samera, uhvativši ga za ruku.

— Sada me slušaj, Sameru! Ili ćeš uraditi onako kako ti ja kažem, ili ćeš od ovog momenta jahati sam.

Samer se razbesni:

— Šta hoćeš?

— Nestaćemo odavde. I to što pre, to bolje. Maršal je već davno na nogama. Dok Holidej, koji nikada ne leže pre dva sata, stoji već preko, na ulici. Negde u mraku. Masterson je već davno budan...

Samerovo lice se unakazi od besa. — Ti, prokleti izdajniče! — Podiže svoj teški kolt i udari njime svog saputnika po glavi.

Flengen se sruči iz sedla i ostade da leži pored svoga konja nasred ulice.

U slepom besu Samer je gledao u njega. Onda razmisli i potera svoga konja u sporednu ulicu. Zatim odjaha prema severnom delu grada.

Zaista, Dok Holidej je posle pucnja bio prvi koji je izleteo na ulicu.

Iz Long Brenč saluna vide kako čovek leži na trotoaru. Ali on mu nije prilazio. Razgledao je najpre okolo po mraku. Bio je suviše iskusan da bi odmah izleteo pod svetlo lampe.

Kad je Vilijem Masterson stigao pred kancelariju bilo je već prošlo sedam minuta.

Holidej mu viknu iz mraka:

— Ostanite u jednoj niši, Vilijeme!

— Šta se desilo?

— Nemam pojma. Neko je ubio Džoela Vandera.

— Vandera? — Masterson se uhvati za grlo. Mladi Vander je bio njegov rođak. On ga je pre tri meseca preporučio maršalu za pomoćnika.

A sada je mladić bio mrtav i ležao je ovde na ulici.

Holidej iznenada napusti svoje mesto i u nekoliko skokova nestade u mraku, pretražujući udubljenja kuća.

Tek posle nekoliko minuta, vratio se nazad i prišao ubijenom. Nagnu se nad njega, pa se opet podiže.

Vilijem Masterson je stajao gore na stepenicama, bespomoćno zureći u mladića.

— Do davola — procedi kroz zube — ako samo uhvatim tu svinju!

Holidej ćuteći zapali jednu cigaretu.

— Ovo je zaista bio pravi zločin Taj mladić nikada nikome nije ništa na žao učinio — mrmljao je Masterson, klečeći kraj mrtvog mladića.

Holidej pođe sa ulice ka salunu.

Vilijem Masterson se podiže.

— Kuda ćete, Dok?

Kockar zastade i lagano se okrete.

— Ka stolu za kartanje. Kuda bih inače? Upravo mi igra polazi za rukom.

Pomoćnik maršala stisnu usne. Kada bi se bar maršal vratio. Skamenjena lica preneo je mrtvaca u kancelariju i ostao dugo, tupo gledajući u njega.

◀●▶

Vilijem Masterson je čučao kraj ivice stola, buljeći mrko pred sebe.

— Šta da kažem njegovom ocu? Ja sam ga nagovorio da pusti mladića.

— A ti nisi nikog video na ulici — raspitivao se maršal.

— Ni žive duše. Dok Holidej je već bio na ulici kada sam stigao.

Vajat klimne glavom:

— To sam i mislio. Da li je nešto čuo?

— Samo pucanj. Onda je preko pretraživao mračne uglove.

Vajat napusti kancelariju i pođe tamnim ulicama.

Najednom, na petnaest jardi od njega, puče jedan pucanj. Video je crveno žuti plamen iz otvora cevi.

Vajat oseti vazdušni pritisak. i zujanje metka kraj same slepoočnice.

Metak udari u drvo jedne kuće iza njega.

Čovek iz Misurija se baci na zemlju i otpuza do kuće. Opet se oglasi pucanj.

Bandit Hari Long je istog trenutka bio onesposobljen za borbu. Metak ga je pogodio u desni kuk.

Izgledalo je da je posle ovog pucnja nastao pakao. Pucalo se u glavnoj ulici.

Jedan puščani metak ugasi lampu pred maršalovom kancelarijom. Tri naredna metka razbila su prozor na kancelariji.

Masterson brzo ugasi veliku lampu u prostoriji i skoči s puškom u ruci prema razbijenom prozoru.

Samer, koji još nije napustio grad, čuo je pucnjavu. Odjuri nazad, pa ostavi konja u jednoj sporednoj ulici.

Šta li se desilo?

Opet se začuše pucnji. Meci su besno praštali o vrata maršalove kancelarije. Trijumfalno cerekanje pojavi se na licu Teksašanina, kada je prepoznao glas Rika Harpera.

Harper je pozvao maršala:

— Erp, izlazi napolje!

Vilijem Masterson otvori vrata, baci se na zemlju, te nanišani na neku priliku koju je video da trči ulicom.

Odgovorilo mu je sedam pucnjeva.

Pomoćnik šerifa, koji je nameravao da se otkotrlja u stranu, oseti strašan udar u nadlakticu. Pogodio ga je jedan puščani metak.

Poskoči, ispusti pušku i levom rukom pritište ranu koja ga je užasno pekla.

Kada okrete glavu vide jednog čoveka kako je skočio na trem.

Vilijem se nagnu, dohvati pušku i napuni je...

Čovek se preturi nazad na ulicu.

Masterson urliknu od radosti. Prepoznao je zvuk revolvera. Bio je to maršalov kolt kalibra četrdeset pet. Dakle, maršal je bio tu negde kraj njega.

Istog trenutka, iz jednog trema, ukoso preko puta, javiše se dva teška pištolja. Sedam pucnjeva sejali su smrt na ulici.

Dok Holidej je zauzeo svoje mesto.

Ranjeni pomoćnik se smejao sa suzama u očima. Negde pored njega bio je Vajat Erp, a tamo preko u mraku Dok Holidej.

Puščana paljba sa početka sporedne ulice za trenutak zastade.

Masterson se odvuče nazad do vrata. Sa vinčesterkom u levoj ruci otvori vrata prema dvorištu, te otpuza drvenim stepenicama napolje.

Od bola je uskoro pao u nesvest, ali se uskoro ponovo diže. Teturajući se, pođe ka kapiji.

Tada, opet, na glavnoj ulici zazviždaše pucnji.

Dodž Siti je ostavio svog maršala samog.

Čitav grad se pravio kao da spava.

Hladnokrvno je stajao maršal iza jednog ugla, gledajući prema početku sporedne ulice.

Holidejevi pucnji su svaki put dolazili sa drugog mesta. Prevejani kockar je stalno menjao mesto, da ga ne bi mogli otkriti.

Jedan puščani metak otkide komad drveta pored same maršalove glave.

Preko je bilo najmanje desetoro ljudi.

Da li su bili samo preko? Hoće li svakog trenutka doći i iz neke druge sporedne ulice?

Oštre maršalove oči primetiše lik jednog čoveka, koji se privlačio na vrhovima prstiju, sasvim uz ogradu tremova prema sporednoj ulici.

Holidej, taj hladnokrvni prefrigani Holidej hteo je da se dovuče do osinjeg gnezda i da na svoj ludo hrabar način pripuca iz oba svoja pištolja, skočivši nasred ulice.

Koliko li je puta Vajat doživeo tu ludu, hrabru igru? Ali, ovoga

puta nije ni pomislio da to dopusti Ako samo jedan od bandita ima dobar pregled, pa nišani i puca, pogodio bi kockara i ubio ga na mestu. Udaljenost je bila jako mala.

Zar u ovom kukavnom gradu nije bio bar još jedan čovek koji bi učestvovao u toj borbi?

Da sam skoči napred, do ivice trema — to bi bila sigurna smrt. Banditi su stajali za uglom, zaštićeni, i mogli bi ga smaknuti kao zeca.

— Ostanite, Dok — vikne preko ulice.

Čovek preko puta zastade.

— Ovo je moja borba — dobaci mu čovek iz Misurija.

— Lepa borba, maršale!

Tada se povuče neka silueta iza ugla.

Zapraštaše pucnji. Holidej poskoči kao na oprugama, a njegovi revolveri su bljuvali vatru.

Kao da ga je avetinjska ruka udarila, bandit pade nazad.

— Zaista divna borba! — vikne lekar. — I lep grad, kao što sam već rekao. — A onda njegov šestometan pištolj pošalje opet smrt u uličicu.

Maršal skoči napred kroz razbijeni prozor svoje kancelarije, izvadi jednu krpu, razmota je, nasu sadržaj jednog suda sa petroleumom preko nje. Zatim šibicom zapali krpu.

Sa vrata, baci zapaljeni zamotuljak u dalekom luku nasred ulice.

Za trenutak je glavna ulica ispred maršalove kancelarije sa početkom nekoliko sporednih ulica bila osvetljena kao po danu.

Holidej se nasmeja:

— A sada napolje, vi, pacovi! Napred ljudi! Nastavlja se! — Prišao je bliže ulici sa nanovo napunjenim revolverima u ispruženim šakama.

Vajat je držao svoj Bantlajn u levoj ruci i gledao je na drugu stranu ulice.

A tamo je neko dolazio.

Ben Samer i ponovo u život vraćeni Flengen sakrili su se pored velike gradske većnice. Da su se samo usudili da krenu tri koraka napred, našli bi se Holideju za leđima.

Ali ni Samer, a ni Flengen, nisu imali dovoljno hrabrosti.

Sem toga, znali su da je tamo preko maršal.

Sa treće strane se privlačio teško ranjeni Vilijem Masterson.

◀●▶

Sa stidom će se stanovnici Dodž Sitija sećati još dugo ove noći. Ni jedan čovek nije ni mrdnuo prstom. Građani su ostali iza svojih zidova, dok je njihov maršal, sam, pomognut samo od jednog kockara, vodio borbu protiv horde pobesnelih bandita.

Bila je to bitka za mir grada, za održavanje mira, za poštovanje zakona.

Mladi pomoćnik Džoel Vander ležao je u maršalovoj kancelariji pogođen sa tri banditska metka.

Vatra je plamsala nasred ulice osvetljavala okolinu.

Nekako odsutno i ukočeni od straha, buljili su ljudi kroz stakla svojih prozora.

Stari Dok Žilber skinuo je svoju prastaru pušku sa zida, stavio u nju dve patrone i pošao ka vratima.

Plačući, njegova žena mu prepreči put. Uhvati se za njega i obujmi mu ruke.

— Nemoj, Džef. Pa ti tu ništa nećeš pomoći! Ima ih najmanje desetorica.

Sedi lekar je gledao kroz mali prozorčić na vratima prema plamenu.

— Ako mu ne mogu pomoći, ne želim više da živim u tom prokletom gradu. Pusti me, En! Pusti me!

Oslobodi se i odjuri ka vratima.

Uz rezak vrisak, žena polete za njim i obuhvati mu rukama noge. Stari lekar pade.

Osloni se o zid hodnika i nasloni umornu glavu o ruke. — Te kukavice! Te proklete kukavice! Neka đavo nosi svu ovu bagru. Sutra se može razboleti čitav grad, ja neću nikome pomoći...!

U međuvremenu, čovek iz Misurija je ponovo dejstvovao. Iz dvorišta je izvukao Mastersonovog konja, pa se bacio na neosedlana leđa životinje, da bi nestao nekuda u mrak.

Trebalo je da prođe skoro četvrt sata, dok je u velikom luku stigao do obale reke, a odande do drugog kraja sporedne ulice, koja je izbijala na gavnu ulicu na mestu odakle je horda pucala.

Vajat skoči sa konja, i pusti ponovo bubnjeve svojih revolvera da se okreću. Zatim uze onaj kalibra četrdeset pet i poče lagano da se šunja uz kuće.

Pri vatri, koja je još uvek gorela na glavnoj ulici, mogao je raspoznati više ljudi.

Primakao se još bliže i počeo sa paljbom.

Još dva puta zaprašta njegov revolver.

Banditi su se preplašili.

Onda skočiše prema svojim konjima i izleteše na glavnu ulicu.

Napred, na glavnoj ulici, čučao je Dok Holidej iza jedne ograde trema.

Zapraštaše njegovi pištolji.

Više jahača pade na zemlju, vičući. Ostalima uspe da pobegnu.

Samer, taj brbljivi Teksašanin, već kod prvog pucnja iz sporedne ulice, pobegao je sa nekadašnjim revolverašom Flengenom.

Banditi su izgubili borbu protiv Vajata Erpa.

Petorica teško ranjenih bandita ležalo je na ulazu u sporednu ulicu.

Džo Klaut, koji je bio ostao kod stada, gledao je tvrda izraza u ljude koji su dolazili.

— Gde su ostali?

Harper sleže ramenima.

— A Long?

— Pa gde bi bili i gde bi bio Long! — razljutio se Korner. — Skaper je bio u pravu. One dve hulje su mrtvi hladni. Čak su se za vreme pucnjave zabavljali preko ulice.

Korner obrisa raskrvavljeno lice.

— Samerova bitka je završena.

— A gde je Teksašanin? Mora da ga je Erp ili Holidej pogodio. Uostalom, i Vilijem Masterson je neko vreme učestvovao. Jedno vam mogu reći: mene neće ni hiljadu konja odvući u Dodž. Istina, maršal je tamo sam, u tome je Samer bio u pravu, ali on vredi za hiljadu ljudi. Najpre je bio pred nama, a onda se odjednom stvorio iza nas. Čitava ova priča me prokleto mnogo podseća na Vičitu. Onda sam video kako je Manen Klements sa preko sedamdeset ljudi napao maršala.

Klaut odmahne rukom. Gledao je u lica trojice preostalih.

— Napred, mi ćemo se izgubiti! Pre svanuća, Erp će biti ovde.

Kad je Ben Samer stigao do krda, opsova.

— Te proklete hulje! To je rulja kukavica, koju je oko sebe okupio onaj krivonogi Skaper. Znao sam to.

Flengen skloni svoju sivu kosu sa čela.

— To je tvoje mišljenje. A šta bi ti hteo? Da dopuste da ih povešaju?

Mogli su doći ovamo. Ovde ih niko ne bi tražio. Šta su zapravo hteli u gradu? Mora da je to smislio Long — onaj prokleti mešanac.

— Šta su hteli u gradu, to ti mogu tačno reći. Hteli su da isprave tvoju grešku. Doživeo si da vidiš da ni mi svi zajedno nismo mogli da učinimo ono što si ti mislio da možeš učiniti sam.

Kada je na istoku izlazilo sunce, našli su Lestera. Bio je potpuno pijan, pa ih je tupo posmatrao.

Samer je video da je nosio zavoj. Tada ga nemilosrdno lupi po glavi.

— Ustani!

Bandit je tresao glavom. Glupo se cerekajući, pokuša da se digne, pa iznova pade. Onda reče na zaprepašćenje Samera:

— On je bio ovde, puma — sasvim sam... da. A ja sam potegao kolt... Ha! ha! ha!

Samer zabi prste u ramena ranjenika.

— Ko je ovde bio? — upita on promuklo.

— Maršal...

Flengen se naglo okrete, potrča do svog konja i skoči na njega.

Sameru je trebalo sekunda duže. Onda je i on bio u sedlu.

Punim kasom odjahala su oba bandita prema zapadu.

Sunce, koje se onog dana pojavilo nad gradom Dodžom, osvetljavalo je žalostan prizor.

Ljudi su se stideli. Uvlačili su glave u ramena, gledajući tupo pred sebe.

Već treći put ostavili su svoga maršala samog. Onda kada je Milt Rajs terorisao grad, ostali su u svojim kućama. Kada je, konačno, posle teške borbe, Vajat Erp držao situaciju u rukama, klicali su mu i slavili ga kao kralja.

Onda je došao Blek Džek sa svojom bandom. I ponovo je maršal ostao sam. Sam sa onim kockarom Holidejom — protiv dvanaest bandita.

I opet je čovek iz Misurija ostao na nogama. Potukao je protivnika. Ponovo su mu ljudi klicali i obećavali mu pomoć za ubuduće. U znak zahvalnosti što je njima i njihovom gradu obezbedio mir.

A sada, ova noć.

Deset ludih momaka pripucalo je na maršalovu kancelariju. Srča je još uvek bila rasuta po tremu.

Mladi pomoćnik šerifa Vander, bio je mrtav.

I ovoga puta je samo prezreni kockar Holidej bio uz maršala i pomogao mu. On je, zapravo, bio jedini čovek u gradu koji je tog jutra mogao ići kroz grad uzdignute glave.

Ali, on to nije činio.

Smrknuta lica sedeo je u upravo otvorenom Long Brenč salunu gledajući u svoju čašu viskija. On je samo dva sata spavao.

Kada su se pletena vrata otvorila, pala je jedna mršava senka u prostoriju sa šankom.

Holidej podiže glavu.

Preko, kod vrata, stajao je maršal.

Široka ogrebotina videla mu se na čelu. Lagano je prilazio stolu za ko-

jim je sedeo igrač. Njegovi koštunjavi prsti zadržali su se na naslonu stolice.

— Jeste li već doručkovali, Dok?

— Upravo doručkujem, — reče kockar, gledajući u svoju čašu viskija.

— Gluposti — reče maršal. — Dođite. Preko u pansionu sam poručio belu kafu i hleb sa šunkom.

Ne sačekavši odgovor, maršal izađe.

Dok Holidej baci jedan novčić na sto pokriven čojom i izađe za njim.

Zatim su njih dvojica, jedan prema drugom, sedeli u Lunejevom pansionu.

Debela gostioničarka stavila je vrelu kafu na sto. Kada je videla Holideja pružila mu je ruku.

— Brojtro, Dok. Htela bih da se u ime čitavog grada kukavica, koje su noćas tako dobro spavale, zahvalim vama. Ako još kada u ovoj mojoj čatrlji neko za vas kaže koju ružnu reč, isteraću ga batinama napolje.

Kockarevo ravnodušno lice se ne promeni. Žena ode, poslujući nešto bučno za šankom.

Njih dvojica su ćuteći pojeli doručak.

Najednom, Holidej upita:

— Zašto mi zapravo, pijemo ovu kafu zajedno? Treba li to da bude neki rastanak? Je li vam, konačno, pun nos ovog bednog grada?

Maršal odmahnu glavom.

— Ne, ova kafa podgrejava i ujedno je to mala naknada za izgubljeno vreme...

— Kako je Vilijemu? — pitao je kockar.

— Trebaće mu par dana da se oporavi.

Holidej pogleda kroz prozor.

— Šta zapravo nekog drži u ovom gnezdu pacova? Uvek će se iznova pojavljivati ludaci, koji će hteti da ovde sve slupaju. I jednog dana će kugla jednoga od njih biti u vašoj glavi — glasno je razmišljao Dok.

Vajat gurnu pred njega tanjir sa hlebom.

— Pojedite još jedan komad. To je pametnije.

Holidej gurnu tanjir u stranu. Njegove svetle oči najednom su fiksirale maršala pravo u oči.

— Slušajte Erp, znam jedan lep, miran grad, tamo gore u Koloradu. Nije mnogo manji od Dodža. I tamo traže jednog dobrog maršala. Poznajem gradonačelnika. Ako mu kažem da ću sa svojim kleštima doći samo pod uslovom da vama poveri mesto maršala...

Miran smešak pojavi se na uglovima usana maršala. Malo se zavali na svojoj stolici i zapali jednu od svojih omiljenih cigara. Zatim reče:

— Dok, to ne zvuči loše. Možda ćemo to jednog dana i učiniti. Ali za sada, ovde ima još mnogo toga da se uradi. Pre svega, moramo pronaći čoveka koji je prošle noći organizovao onaj vatromet.

— Mislim da je to bila horda goniča stoke.

— Da. I ja to slutim. Ali, to nije sigurno. Šta li je te ljude navelo da ono sinoć učine?

— Možda im se ona kancelarija za sklapanje ugovora o prodaji stoke ne dopada. Možda bi hteli da prodaju goveda kao što su to ranije činili.

— Moguće. Ali, mislite li zaista, da je zbog toga došlo tuce jahača u grad? To bi mogao rančer ili šef goniča u gradu pokrenuti.

Holidej se nasmeši.

— Da, ako se radi o razumnim ljudima. Ali, ko vam garantuje da to nisu bili neki banditi, možda čak

otimači stoke, koji su ukrali jedno krdo?

— Moguće.

Zatim Vajat ispriča lekaru o svojim doživljajima u toku protekle noći. O trojici mrtvaca, o širokom tragu, koji je uprkos kiši, pronašao, o krdu koje je stajalo zapadno od grada, o goniču koji je hteo da puca na njega.

Holidej je zamišljeno gledao pred sebe.

— Nikako ne mogu da se otresem pomisli da onaj ludi Teksašanin nije u nekoj vezi sa ovom stvari.

Maršal se podiže.

— Tako je. Upravo toga čoveka tražim.

◂●▸

Možda bi se sve drugačije odigralo da nije nekadašnji revolveraš Majk Flengen došao na pomisao da se odvoji od opasnog Bena Samera

Samer nije mogao da preboli što je izgubio krdo. Odjednom je usporio hod i lagano je jahao prema obali reke. Kada je stigao tamo, stavi svoje ćebe na mokru travu i sede.

I Flengen je sjahao.

Teksašanin je mrko gledao pred sebe.

— Neću dići ruke od krda — reče uzbuđenim glasom. — To je moje krdo. Stotinama milja terao sam ga dovde. Imam nekog prava na te životinje. A sada ću ti reći zašto sam jahao u grad prošle noći. Jedan od mojih goniča je još u životu. Mora da je u Dodžu. On može da mi naškodi. Ako je to Džim Kaun, što slutim, moraću da ga pronađem.

Sada ga je tek Flengen shvatio. Sve ono što je Samer činio, bilo je zbog onog četvrtog kauboja, momka koji je izbegao grob tamo gore u peščanim brdima.

Samer najednom skoči.

— Vidim da me ne razumeš. Zato što nemaš mozga u glavi. Ako je Džim Kaun taj čovek, onda sam obrao bostan. Onda je jednom za svagda gotovo sa mojim poslom. Nikada više ovamo neću moći teratl neko krdo. Razumeš li to? Ovaj vašljivi momak može sve da mi pokvari. Do samog krda mi je zapravo malo stalo Moram pronaći onog goniča. Čoveka koji može da daje iskaze protiv mene...

Flengen nije bio tako ograničen, kako je to Samer mislio. Baš naprotiv, on je bio mnogo razumniji od samog Samera. Već samo postojanje krda može ga upropastiti. Kako bi ovamo moglo doći krdo bez nadzora? Sigurno je da bi maršal tragao za vlasnikom stoke Onda bi sigurno svemu bio kraj. A ako je onaj Džim Kaun u gradu, tek tada je sve izgubljeno.

Samer prekide ovo razmišljanje nekadašnjeg revolverašа.

Može Kaun biti u gradu. To nije važno. On sam bi bio protiv mene. Ja ću reći da su to bili njegovi prijatelji, koji su me napali...

— Ali, maršal je video ostale, Lestera i momke.

Samer se pakosno isceri. — Pa to su otimači stoke — reče. Njegov zločinački mozak je bio nešto smislio, što Flengen nije shvatio.

— To su otimači stoke! Oni su Kaunovi. On nam ih je poslao za vrat. Oni su nas napali. Oni su ubili ona ostala tri goniča...

— A šta si ti hteo u gradu kod maršala? Kako misliš to da objasniš?

U Samerovom licu pojavi se pakost i lukavost u isto vreme

— Ti si svakako već čuo za Big Bila Kamberlenda?

Flengen potvrdi.

— Dakle, on je jedan od onih ljudi koji su tvrdili da je Vajat Erp zapravo prikriveni bandit, koji se skriva iza zvezde, da bi uspešnije obavljao svoje mračne poslove. Bilo je više takvih ljudi...

— Ali, to je glupost.

— Tačno. Samo, upravo, to mi treba. Reći ću da sam uhvatio jednog otimača stoke koji mi je rekao da maršal i niko drugi predvodi bandu otimača stoke. Jesi li sada shvatio?

Flengen potvrdi, iako mu baš nije sve bilo jasno. Naprotiv, ta ideja mu se činila gotovo detinjastom. Ako tako nešto tvrdi veliki rančer Bil Kamberlend, onda ima dosta ljudi koji bi to mogli poverovati. A ko bi tako nešto poverovao Ben Sameru? Vajat Erp je previše toga učinio za ovaj grad. Svako zna da je mnogo puta stavio svoj život na kocku za ljude u gradovima i na malim rančevima, da se tukao sa najgorim revolverašima i kavgadžijama da bi zaveo red. Ovo neće proći.

Ali, Majk Flengen nije imao hrabrosti da kaže svoje mišljenje ovom tvrdoglavom Teksašaninu. U tom momentu imao je svoj plan. Ostaviće tog čoveka koji pati od veličine.

Prilika za to došla je pre nego što je Flengen i smeo da pomisli.

Dva poslednja dana bila su veoma naporna. Samer je zato legao i odmah zahrkao. Trebalo mu je mnogo odmora.

Flengen lagano povede svoga konja. I kada je između njega i Teksašanina bilo nešto oko sto jardi, baci se na njega i odjaha. Kada je bio prešao dvadeset milja, duboko je odahnuo. Dvadeset milja koje su ga odvajale od Samera.

Bilo je već podne kada je jahao jednim usekom na putu. Najednom stade kao ukopan. Iza okuke pojavio se jedan jahač. On zaustavi konja i odmeri Flengena.

Nekadašnji revolveraš steže grlo, a desna ruka mu se zgrči oko vrha sedla.

Jahač je bio Vajat Erp.

Flengen preblede.

Tada čovek pred njih zategnu uzde i priđe mu na konju. Spusti pogled prema očima kradljivca stoke:

— Majk Flengen! Kakvog li slučaja!

Kradljivac oseti ironiju u maršalovom glasu, ali nije bio sposoban da bilo šta odgovori.

Vajat Erp stade sasvim blizu njegovog konja.

— Recite sami, Flengen, zar to nije čudnovat slučaj? Vaš prijatelj Skaper, sa kojim ste onda delili ćeliju, opet se našao kod mene. Nemoguće je oteti se utisku da opet nameravate da ga posetite.

Kiselo se osmehujući, kradljivac odgovori:

— Ne znam kako to mislite, maršale?

Čovek iz Misurija ga je gledao ispitivački. Onda reče:

— Slušajte, Flengen. Ja nemam mnogo vremena. Poslednjih dana se ovde mnogo toga desilo. Moglo bi biti da i vi sa tim imate neke veze. Moglo bi se desiti da bih ja to mogao zaboraviti. Tražim jednog čoveka u sivom šeširu, koji ima izborano, rošavo lice i plavu kosu. Možda ste sreli tog čoveka.

Flengen brzo odreče glavom. Suviše brzo.

— Taj čovek je došao iz Teksasa.

Flengen oćuta. Znao je da neće moći izdržati taj pogled.

Zatim mu maršal reče:

— Siđite sa konja.

Oklevajući, Flengen siđe iz sedla. Čovek iz Misurija je stajao samo dva koraka od njega. Njegove oči bile su uprte u desnu ruku kradljivca, ruku koja je bila pokrivena ožiljcima.

Flengen primeti taj pogled i oseti kako mu jeza prođe leđima.

Sudbina Majka Flengena visila je o koncu.

— Gde se nalazi onaj čovek iz Teksasa?

Nije to više bilo pitanje, bila je to zapovest.

Umorni, nekadašnji revolveraš nije bio čovek koji bi mogao da se bori sa ovim drugim. Nije mu bio dorastao.

Lagano sede na jednu zaobljenu stenu i pogleda niz put.

Tada ga maršal podiže. U njegovim očima plamtela je vatra.

— Flengen — reče on tiho pretećim glasom. — Dosta sam ti rekao. Rekao sam ti i da nemam vremena.

Kradljivac reče: — Znam. — Onda duboko udahne vazduh. Zatim promuklo nastavi: — On logoruje kojih dvadesetak milja odavde, nedaleko od vode.

Vajat pusti čoveka.

— Želim vam samo da ste govorili istinu. Ako ste me poslali u prazno, onda je vaša karijera u ovoj državi završena.

Flengen se lagano podiže u sedlo. Pre nego što će odjahati prema severu, reče preko ramena.

— Nećete me više naći u toj prokletoj zemlji, maršale.

Sa tim rečima odjaha.

Kada je Ben Samer otvorio oči, video je odmah da je bio sam. Flengen je nestao.

Teksašanin odmah skoči i odjaha. Kad je pred veče stigao do grada Simarona, nije ni slutio da mu je progonitelj već bio za petama.

Zaustavio je konja na kraju grada, okrete se i pod dejstvom neke slutnje pođe prema severu. U njegovoj glavi tinjala je samo jedna misao: Moram nazad u Dodž. Moram pronaći Džima Kauna. Moram ga ubiti.

Moraće, dakle, i po treći put da jaše u Dodž.

Bandit nije ni slutio, da je kauboj, koga je tako uporno tražio, već bio mrtav.

Takođe, nije slutio da je Majk Flengen naveo maršala na njegov trag.

Ali, njegova prednost je još uvek bila velika. Još uvek je između progonitelja i progonjenog bila jedna velika prepreka.

Vajat Erp je stigao u Simaron. Izgubio je čitav sat tragajući. Onda nađe jednog malog rančera, koji je uveče video jahača i koji je umeo da maršalu da prilično dobar pravac.

Vajat je jahao cele noći. Koliko li je često tako jahao za nekim banditom. Povremeno je u mislima čuo glas Doka Holideja... „i uvek ćete juriti za nekom lopužom, za one kukavice u gradu, koje vam neće reći ni hvala."

Morao je progoniti toga čoveka. Bila je to njegova dužnost, njegov zadatak. I; dogod bude nosio zvezdu, izvršavaće svoj zadatak.

Možda bi predao zvezdu da je tog trenutka znao koliko će mu još truda i muke, jada i ljutnje donositi...

Sutra pre podne umorno je jahao krajem punim žbunja, prema severozapadu.

Tokom noći izgubio je trag Teksašanina. Ali, zadržao je pravac, jer nije mogao da se otme od sumnje da čovek, u polukrugu, ide opet prema gradu.

Najednom, jahač primeti kako se uši konja uspraviše.

Odmah zastade. Onda začu ono što su životinjske uši već odavno čule. Negde u blizini neko je sekao drva.

Vajat skoči brzo iz sedla. Povuče dorata sa puta iza jednog grma, priveže ga i odšunja se napred.

I onda je video. Na jednom proplanku bilo je nekoliko ljudi zaposleno paljenjem vatre. Preko je jedan crvenokosi tip lupao sekiricom po jednoj grani.

Bilo ih je ukupno četvorica.

Trojici od njih bile su glave zavezane. Svi su imali zavezane ruke ili noge. Vajat lagano izađe iza grmlja i priđe bliže.

Tada se okrete jedan ogroman čovek sive kose i zablene se u njega kao u avet.

Vajat je odmah prepoznao navodne goniče iz prošle noći.

Džo Klaut opsova.

Vajat ga hladnokrvno pogleda:

— Baš sam se veselio ponovnom sastanku sa vama.

Maršal primeti sumnjiv pokret. Njegov bantlajm je već bio u ruci.

— Mislim, momci, da je bilo dovoljno šale. Bacite kaiševe!

Bili su umorni i gladni, nesposobni za bilo kakav otpor ovi ljudi Deva Skapera.

Oklevajući, bacili su opasače sa revolverima na zemlju.

— Hajde ti, dugonja, skupi ove stvari i stavi ih ovde pored mene — pozva maršal Klautera.

Kradljivac posluša naredbu.

Ljudi nisu znali sebi da objasne kako je maršal našao put do njih. Bio je to samo slučaj. Oni nisu znali da ga je samo Samerov trag poveo u tom pravcu.

— Napred! Popnite se na konje, — naredi maršal.

Ni jedan od njih četvorice nije ni pomišljao na otpor. Rane su bolele, a kradljivci nisu imali želju da zarade još koji metak. Tako su znali da ih u Dodžu čekaju vešala. Za krađu krda dobijala se smrtna kazna.

No, inak su mirno išli ispred maršala. Četiri čoveka — kao četiri premlaćena psa.

Ni jedan od njih nije ni pomislio da je možda i čovek sa zvezdom već na izmaku snage. Strah od njegove brze ruke terao ih je napred.

Vajat Erp dovede Skaperovu bandu u grad. Kroz tri dana sudiće im sudija Gordon.

◂●▸

Maršal nije odustao od lova na Teksašanina. Ali, u tom momentu bilo je sigurno važnije da kradljivci budu iza brave.

Uveče ode u štalu i izvuče svog konja iz boksa. Prebaci sedlo preko njega i priteže kaiševe.

Tada više oseti nego što primeti kako jedna senka promače kroz poluotvorena vrata.

Vajat se brzo okrete i kolt mu se već našao u ruci.

Na vratima je stajao Dok Holidej. Smeškao se mirno.

— Đavolski brzo, još ako se uzme u obzir da ste mrtvi umorni.

Vajat vrati kolt u futrolu i promrmlja:

— Smejaćete se, ali to je tačno.

— I sada nameravate ponovo da jašete?

— Moram.

— Ko to kaže? Ko vam može narediti da nešto činite? Vi ste umorni i morate spavati. Sutra ujutro, kada budete odmorni, možete ponovo da jašete.

Vajat se pope u sedlo i ćuteći pogleda u kockara.

Holidej stavi jednu sigaretu među usne i okrete se.

— Sve se više brine o tome da što pre propadne — razmišljao glasno o Vajatu.

Na to se čovek iz Misurija nasmeja:

— Zar baš vi da mi to kažete? Uostalom, Dok, sami znate da mi taj čovek svakog časa beži sve dalje od metka. Džimpi je naredio da se stado dotera. Slučaj je sada razjašnjen. Potreban mi je samo šef goniča — bande.

— Naravno, uvek samo jedan čovek nedostaje u vašoj seriji. — Dobro, ja ću jahati sa vama.

— Ne dolazi u obzir, vi nemate zvezdu.

— Onda ću jahati za vama. Recimo tri jarde. Ja sam spavao, pa ću vas bar moći pokupiti, kada se budete sručili iz sedla od umora.

Gledajući u odlučno lice maršalovo, znao je taj čovek nikada ne bi pao iz sedla. On je posedovao natčovečansku energiju — taj Vajat Erp.

No, uprkos tome, Holidej je pošao po svog konja i odjahao je za njim.

Maršal se nije previše udaljio od grada. Kod jedne skupine drveća sišao je s konja.

Holidej ga je upitno pogledao.

— On nije daleko. Njega trag u polukrugu opet vodi ka Dodžu.

— Hej! — igrač lako zviznu. — A zašto ga mi zapravo ne bismo sačekali u gradu?

— Zato što bih hteo da izbegnem ponovnu pucnjavu po ulicama.

— Želeo bih samo da znam ko je od onih ljudi u gradu vredan takve obazrivosti.

Čučali su na dva panja i ćuteći buljili u mrak.

Nešto pre ponoći maršal ustade.

Lagano su odjahali nazad.

Kada su stigli u glavnu ulicu, kockar siđe sa konja i priveza ga o jedan stub, pa nestade u mraku tremova.

Vajat je jahao dalje.

A onda je najednom, petnaestak jardi od njega, stajao jedan čovek.

U svetlosti lampe, pred maršalovom kancelarijom, odmah ga je prepoznao.

Bio je to Teksašanin.

Maršal siđe sa konja.

Ben Samer je stajao ukrućeno kao drvena figura.

— Erp, ovde sam čekao na tebe.

— Mislio sam to.

— Vidiš li kolt u mojoj ruci? Ja ću te sada ubiti.

— O tome bih i ja na tvom mestu još pomislio.

— Sigurno je da bi ti promislio, jer nemaš šta da izgubiš, Erp.

— Varaš se, Teksašanine. Imam mnogo toga da izgubim. Skloni svoj revolver.

— Da, to bi ti se dopadalo.

— To je bolje i za tebe.

Ben Samer se tvrdo nasmeja.

— Razgovarao sam sa Skaperom kroz prozor ćelije. Sve momke si pohvatao, Erp. Dobar posao, zaista. Ostale si za vreme vatrometa tako

osakatio da ih je prošla volja za daljim borbama. Samo mene nisi udesio, Erp. Pošto nisam postigao ono što sam želeo, odlučio sam sada nešto drugo. Nešto što sam još pre nekoliko dana hteo da učinim. Likvidiraću velikog Vajata Erpa. Ne čini li ti se da je i to velika stvar?

— Nije to ništa — odgovori čovek iz Misurija hladno. — To je isto toliko malo, koliko vredi i tvoj vlastiti život.

Samer podiže pištolj.

Vajat nategne svoj revolver.

— Polako burazeru. Ako sada načiniš još samo jedan pokret moraću da pucam.

Samer je stajao potpuno ukočeno.

— Skaper me je upozorio — brundao je on. — Ona lopuža te je bolje poznavala. Imao je pravo: ti si mrtav hladan pas. Prokleti bizon. Dobro! Ako si baš za ovu igru — bar ću nastojati da ti je pokvarim.

— Baci kolt. Ja stojim pred tobom i ne mogu promašiti.

Tada se začu pucanj sa strane.

Banditov revolver poleće u vazduh.

Samer skoči nazad.

— Holidej! Brzi Holidej!

Kockar se podiže sa poda trema. On se bio otšunjao kroz mrak poređ maršala sve do Teksašanina.

Sada izađe na ulicu.

— Predugo mi je bilo maršalovo strpljenje, Teksašanine. Razumeš li? Nisam hteo da rizikujem da bi ti on morao da pravi rupu na trbuhu. Ako ni zbog čega drugog, ono zbog toga što ćeš bolje izgledati na vešalima.

◂●▸

Mračna igra kradljivca stoke Teksašanina, Bena Samera bila je završena. I on je išao pogrešnim putem, kao i pre njega mnogi drugi. Ljudski bastion sa imenom Vajat Erp, bio je neoboriv.

K R A J

Naslov originala:

WILLIAM MARK

RINDER FÜR DODGE CITY

Copyright by Martin Kelter

Verlag

NAJVEĆI DESPERADOS

Jednog novembarskog dana 1894. godine, u blizini mesta Herba Buena, današnjeg San Franciska, pojaviše se na konjima dva neobična putnika. Napred je jahao mladić, za koga se po sombreru i tamnoj puti odmah moglo reći da je Meksikanac. Imao je svega sedamnaest godina i brkovi su mu bili retki, ma da veoma crni. Bio je lepo građen i snažan, ali se na njemu mogao primetiti umor. Svoje lepo mladićko lice često je okretao, da bi pogledao devojku koja je jahala za njim. U tom pogledu je bilo puno ljubavi, nežnosti i brige, mada mu muški ponos nije dozvoljavao da to otvoreno pokaže.

Devojka, koja je jahala za njim, bila je još mlađa. Nije imala ni šesnaest godina. Njeno fino belo lice bilo je uokvireno bujnom kosom, crnom kao gavranovo krilo. Oči, kojima je uzvraćala pogled svom draganu, bile su crne, krupne i vatrene.

Već četrdeset dana putuju neprekidno mladi Joakim Murieto i njegova dragana Rozita Karmen, da bi pobegli od osvete Rozitinog nemilosrdnog oca. Jer on, siromašni sluga, usudio se da se zagleda u ćerku bogatog veleposednika.

Čim su stigli u San Hoze, Joakim je potražio sveštenika, pa su Rozita i on postali zakonski muž i žena. Rozita je blistala od sreće, a Joakim se zakleo da će joj stvoriti lep i udoban život.

Bio je mlad, ali energičan i odlučan. Što su dalje išli, sve su češće slušali o bogatim nalazištima zlata u slivu reke Sakramento. Zato se reše da odu tamo i da i on okuša sreću.

Mladi bračni par se zaustavio u naseobini kopača zlata, koja se zvala Sou Mil Flat. I ovde se nalazilo naselje Meksikanaca i na njegovom kraju je Joakim izabrao mesto gde će da savije svoje gnezdo. Uz Rozitinu pomoć brvnara je brzo bila gotova, nameštaj od grubo tesanih dasaka napravljen i uskoro se iz njihovog odžaka dizao dim, na veliku radost mlade i prelepe Rozite.

Sutradan je Joakim počeo da kopa zlato na parceli koju je kupio svojom skromnom ušteđevinom. Kad je doneo prvu količinu zlata, ma da dosta skromnu, njihovoj sreći nije bilo kraja.

— Evo zlata, Rozita. Sad ga imamo, ali ćemo ga uskoro imati mnogo i onda ću ti kupiti sve što zaželiš. Lepe haljine, cipele, šalovi i nakit biće tvoji.

— Hvala ti, Joakime — šaputala je ona dok su joj oči gorele od sreće i ljubavi. — Srećna sam!

Naselje Sou Mil Flat bilo je ružno. Kuće su zidane bez ikakvog reda. Krivudave uličice bile su blatnjave i pune đubreta koje je tu ba-

cano. U sredini su se nalazile trgovine i krčme u kojima je velika većina kopača zlata ostavljala sav svoj mukom stečeni zlatni prah. Po naselju su se vrzmali mnogi sumnjivi tipovi, ljudi koji su hteli da se lako i brzo obogate.

Joakim je rešio da štedi, da živi skromno, ali da zato jednog dana odavde ode kao bogat čovek. Vredno je radio i nikad ništa nije pio.

U ovom naselju, kao i u drugim naseljima kopača zlata, bilo je vrlo malo žena i to obično starih i ružnih. Ovakvu lepotu, kakvom je priroda obdarila Rozitu, ovi grubi ljudi nisu mogli ni zamisliti. Svakoga dana je Rozita prošetala ulicama odlazeći u trgovinu. Dok je prolazila kroz naselje Meksikanaca ovi su je prosto proždirali svojim užagrenim očima, ali oni su pored sve te svoje vatrenosti poštovali nepisani zakon časti svoje domovine i nikad joj niko nije dobacio nijednu jedinu reč. Međutim, sa ostalima je to bilo drukčije.

Tako su živeli sve do 12. marta 1850. godine. Toga dana se Rozita vratila iz kupovine veoma uzbuđena. Ispričala je mužu kako joj je dosađivala grupa od pet Amerikanaca, koji u naselju nemaju šta da traže.

Pola sata kasnije Amerikanci su upali u njihovu kuću i jedan od njih je tako udario Joakima revolverom po glavi da je ovaj dugo ležao onesvešćen.

Kad je mladi Meksikanac najzad došao k sebi, video je kako Rozita leži na podu sa pocepanom haljinom. Bila je već mrtva.

Sutradan ujutru rano Joakim je zakopao svoju mladu ženu. Zatim je napustio kuću, ostavivši sve. Sobom je poneo samo pokrivače i pušku. U ovoj naseobini nikad ga više nisu videli.

Četiri nedelje kasnije je neki kopač zlata naišao dvadeset milja odatle na logor u kome je bila ugašena vatra. Oko rasturenog i hladnog pepela ležalo je pet leševa. Bili su to ostaci onih pet Amerikanaca koji su na svojoj savesti imali život lepe Rozite i Joakimovu sreću.

Joakim je opet kopao zlato, sada zajedno sa svojim bratom Jesusom i Indijancem Romerom iz plemena Jaki. Imali su svoje nalazište u naselju kopača zlata Marfi Dajgins i tu su vredno radili. Živeli su mirno, štedeli i ni na pamet im nije padalo da svoje zlato daju za loš viski.

Tako je bilo sve do maja 1850. godine.

Tog popodneva je Joakim uzeo bratovljevu mazgu, da bi iz šest milja udaljenog gradića doneo namirnice. Putem je sreo Bila Langa, opasnog ubojicu, poznatog po okrutnosti. Nije znao da je Lang bio prijatelj onih pet Amerikanaca. Kad su se sreli, Lang je zapodenuo razgovor koji je zapisan u sudskim dokumentima.

— Kako je moja mazga stigla u tvoje ruke — pitao je Lang.

— Mazga je vlasništvo moga brata — odgovorio je Joakim.

— Onda je ju tvoj brat ukrao.

— Kupio je od nekog Jenkija.

— Ko je taj Jenki?

— To ne znam.

— Reci tvome bratu da sutra ujutro dođe u Los Muertos da mi kaže od koga je kupio mazgu.

Ujutro su oba brata došla u grad. Tu ih je dočekao Bil Lang sa još dvadeset pet kopača zlata. Pre no što su uopšte uspeli da otvore usta, Lang se razdrao.

— To su ta dva lopova. Obesimo ih!

Gomila se bacila na braću Murielo, zarobila ih i odvukla do najbližeg drveta. Slučajno je tuda prolazio neki sveštenik, koji je uspeo, da posle mnogo ubeđivanja, nagovori Langa da ih ne obesi. Ovaj se zadovoljio time da obojicu bičuje. Pri tom su Jesusu odrezali oba uha i izboli ga noževima. Joakim je prošao jevtinije, ali je morao gledati šta razjarena gomila radi sa njegovim bratom.

Kada je Lang konačno odvezao braću, Jesus Murieto više nije ustao. Bio je mrtav.

Joakim je sahranio svoga brata. Zatim je otišao natrag u naselje Marfi Dajgins i iz svoje kuće uzeo samo pokrivače i pušku. Ni u ovom logoru ga nisu videli nikada više.

Sledećih nedelja su se u okolini Los Muertosa događale čudne stvari. Jednoga čoveka je neko ubio na putu iz njegove naseobine do nalazišta zlata. Dva čoveka su nađena mrtva na mestu gde su kopala zlato. Jednog su našli mrtvog ispred konjušnice, dok je peti pao sa konja mrtav, jer ga je pogodilo tane iz nevidljive puške. Svih pet mrtvaca imalo je nešto zajedničko. Neko im je nožem urezao na čelo veliko slovo M. Još nešto zajedničko su imali svi ti mrtvaci. Svi su učestvovali u ubijanju Jesusa Murieta.

Bil Lang i ostalih dvaset preživelih počeli su se osećati veoma neprijatno. Napustili su svoja nalazišta zlata i pobegli iz Los Muertosa. Najveći deo grupe je odlučio da ode na sever u Merisvil. Ali, svi nisu stigli u tu naseobinu.

Četvrtog dana putovanja pukla je nevidljiva puška i ubila jednog od njih. Mrtvac je imao na čelu urezano M. Istog dana neki kočijaš je otkrio još jednog mrtvaca sa istim znakom na čelu. Sledećih sedam dana smrt je stigla još sedmoro ljudi koji su učestvovali u bičevanju braće. Kraj logorskih vatri, kopači zlata su se čudili pamćenju Joakima Murieta.

Kada je krajem 1850. godine sneg pokrio logore kopača zlata, pokrio je i dvadeset devet grobova ljudi koji su ubili Joakimovu ženu i brata. Samo je jedan od njih izbegao njegovu osvetu. Bila Langa, glavnog krivca, ubio je u svađi jedan rvolveraš. U sudskim dokumentima je zapisano da je Joakim Murieto plakao kao malo dete kada je za to saznao.

Ali posle završene osvete život Joakima Murieta je krenuo drugim pravcem. U to vreme Meksikanci su činili najveći deo stanovništva Kalifornije. Amerikanci, koji su „obojene" gledali sa visine, nisu se nikako mogli pomiriti sa mišlju da je jedan Meksikanac postao nacionalni heroj jer je iz osvete ubio dvadeset devet Jenkija. Zato su idola Meksikanca proglasili za ubicu i osudili ga na smrt.

U međuvremenu se oko Joakima okupila banda najgorih otpadnika. Ova neobično drska banda, vojnički organizovana, kretala je u prave pohode protiv banaka i transporta zlata. Joakim je sa sigurnošću mogao računati na simpatije i pomoć svih Meksikanaca, jer ih je on pomagao i opljačkanim zlatom plaćao za njih porez, koji su Amerikanci ubirali od njegovih siromašnih zemljaka. Sve više ljudi dolazilo je u Murietovu bandu i njemu je trebalo sve više zlata da za njih kupi konje, puške i municiju. Zato su pljačke postale sve češće i sve krvavije. Raspolože-

nje stanovništva se polako menjalo i njegova banda je postajala sve omrznutija. Kalifornijski Robin Hud se pretvorio u Kalifornijskog Atilu. Vlada je za njegovu glavu raspisala nagradu od 5.000 dolara.

Obaveštenje o toj nagradi bilo je prikačeno na jedno drvo u logoru koji se zvao Stokton. Ljudi su se gurali oko njega i mnogi ga čitali na glas. Među njima je bio i jedan mladi Meksikanac koji je uspeo da se probije do drveta i da nešto olovkom našara na oglasu. Zatim se mirno okrenuo i otišao. Kada su uspeli da pročitaju njegove škrabotine, doznali su da je među njima bio sam ucenjeni Murieto koji ovoj nagradi dodaje još 10.000 dolara.

Odmah je skočilo dvadeset pet ljudi na konje i pošlo u lov na Murieta. Vratio se samo jedan. Murieta ih je dočekao u zasedi sa svojom bandom.

Sledeće dve godine je Murietina banda još gore i krvavije divljala. Više nije ništa živo ostavljala na svom putu. Maja 1853. godine, hrabri šerif Hari Lou organizovao je četu u kojoj je bilo sedamnaest odličnih strelaca, rešenih da unište Murietinu bandu, strah i trepet ovog kraja.

Nisu dugo tragali. Već 25. jula je Hari Lou sa svojim ljudima opkolio kraj logorske vatre Joakima Murieta i sedam članova njegove bande. Bitka je bila kratka i nemilosrdna.

Početkom avgusta obešen je novi plakat na ono isto drvo u Stoktonu, na kome je nekada visio raspis o nagradi za glavu Joakima Murieta. Novo obaveštenje glasilo je ovako:

Danas od 9 do 18 časova možete
u Stokton-Hausu videti glavu
slavnog bandita
Joakima Murieta

Tako je završio „slavni bandit" Joakim Murieto, koji je u životu načinio najveću grešku, što je u naselje kopača zlata doveo svoju mladu ženu, prelepu Rozitu Karmen, i koji je zbog nje postao najveći, klasični desperados.

ČETVRTKOM U PRODAJI

PANORAMA

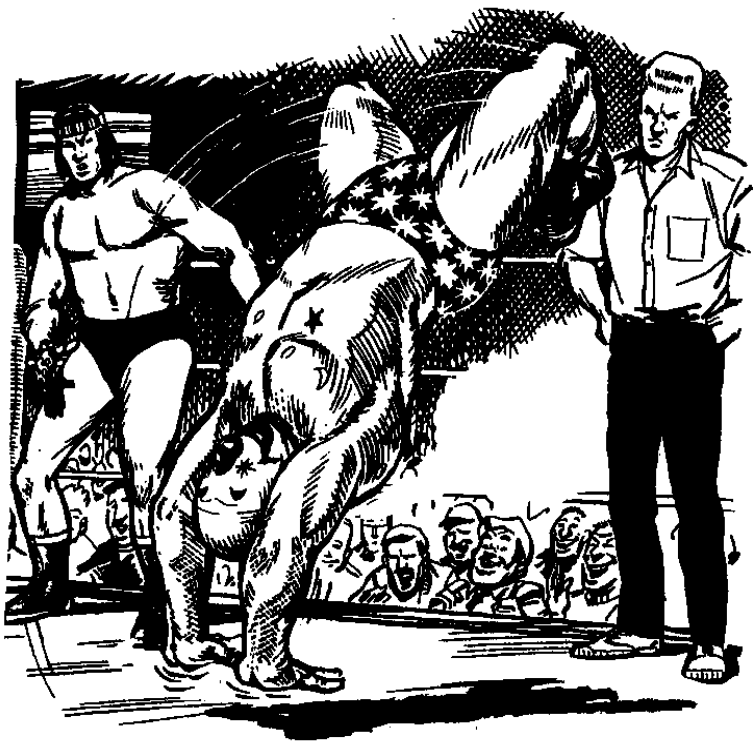

NAJLEPŠI IZBOR STRIPOVANIH ROMANA: VIKING, DŽERI SPRING, FANTOM, RINGO, MORNAR LUTALICA, KING — KONG, KRALJ DŽUNGLE, LIK ORIENT, ASOVI SVEMIRA, UMPAH — PAH i drugi

SAMO ZA 1 DINAR.

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

IZDAJE I ŠTAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠIĆA BR. 1.
ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG

SEPTEMBAR 1968.